

Idrotts- och fritidsnämnden
Servicenivåavtal

Datum:
2022-08-12

Diarienummer:
IFN-2022- 00100

Handläggare:

Servicenivåavtal för lokalbokning, marknadsföring och lokala evenemang

Uppdragsgivare

Idrotts- och fritidsnämnden, Uppsala kommun

Uppdragstagare

Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB

Mellan parterna har också två avtal om dels verksamhetsdrift på av uppdragstagaren ägda fastigheter överenskommits, dels avtal om verksamhetsdrift på övriga anläggningar och idrottshallar som ägs av annan fastighetsägare överenskommits.

Uppdragsgivaren hyr in anläggningar från olika fastighetsägare, vilka uppdragstagaren hyr ut i uppdraget. I hyresavtalen kan öppettider, drifttider, istider och andra regleringar som påverkar uthyrningar anges. Uppdragstagaren ska känna till och följa de tider och regler som anges i hyresavtalen.

Avtalen har kopplingar mellan varandra och kan behöva läsas tillsammans för att förstå hela uppdraget.

1. Avtalsperiod

Avtalet gäller från 2022-09-01 – 2022-12-31

Parterna har ambitionen att ett nytt avtal alternativt förlängning ska överenskommas och finnas på plats från 2023-01-01.

Om nytt avtal inte finns till 2023-01-01, förlängs detta avtal automatiskt med 6 månader i taget om inte endera parten skriftligen säger upp avtalet.

2. Bakgrund

För att kunna möta ett växande Uppsala och kommande investeringsbehov beslutade

kommunfullmäktige i november 2020 att bilda ett nytt bolag för verksamhetsdrift och fastighetsförvaltning. Bolaget är en sammanslagning av Fyrishov, Sportfastigheter, IHUS/FFAB, delar av fastighetsstaben (kommunen) och delar av Idrott och fritid (kommunen).

Målet med sammanslagningen är att ge utvecklad och ökad service till allmänheten och föreningar, korta handläggningstider och effektivisera metoder och administrativa rutiner. Genom att slå ihop verksamheterna blir ansvar och uppdrag tydligare vilket bland annat ska leda till ökad service och kortare handläggningstider för föreningslivet.

3. Syfte

3.1 Samverkan

Avtalet är ett uttryck för en uppriktig vilja från båda parter att decentralisera medbestämmandet i de organisationer som omfattas av avtalet. Genom att ta upp frågor på ett tidigt stadium – tillsammans med dem det berör – blir det lättare att förebygga problem i organisationen.

Helhetssyn på verksamheten går som en röd tråd genom avtalet, det vill säga olika sidor av samma fråga ska behandlas i ett sammanhang bland berörda parter inom kommunkoncernen.

3.2 Ändamål

Uppdragets målsättning är att skapa ett Uppsala där alla har goda och likvärdiga möjligheter att utöva idrott och annan fritidsverksamhet.

Ett nära samarbete med allmänheten och föreningslivet är viktigt för en ständig förbättring och utveckling av verksamheten. Kunderna ska mötas av god service och gott bemötande.

Parterna ska tillsammans aktivt arbeta med att öka nyttjandegraden i Uppsala kommuns anläggningar.

Det ska finnas tydliga kontaktvägar in till respektive part som tar hand om de operativa respektive strategiska frågorna.

I uppdraget ingår att utveckla den interna verksamhet och metoder som leder till effektiviseringar som ger än bättre service och ökad kvalitet även i de administrativa rutinerna som till exempel statistik och möjligheterna till adekvat uppföljning.

I uppdraget ingår att utveckla processer och den interna verksamheten mot en hållbar utveckling.

4. Uppdragsgivarens ansvar

Uppdragsgivaren har huvudansvaret för relationen till föreningarna gällande strategiska frågor. Strategiska frågor är frågor om styrdokument som till exempel fördelningsprinciper, prislister med taxor och bokningsregler. Strategiska frågor är också frågor som handlar om utveckling av anläggningar och lokaler. För att informationsöverföring ska ske strukturerat och i rätt tid, kommer parterna gemensamt överens om en årskalender för detta, en form kan vara regelbundna avstämningsmöten.

Uppdragsgivaren ansvarar för medborgar- och föreningsdialoger utifrån ett strategiskt perspektiv.

Uppdragsgivaren ska tillhandahålla information till uppdragstagaren om nya anläggningar, ombyggnation av anläggningar och annan information om fastigheter och anläggningar.

Uppdragsgivaren arbetar med och planerar att digitalisera låssystemen som finns på alla anläggningar i samverkan med uppdragstagaren.

Uppdragsgivarens huvudsakliga uppdrag är perspektivet framtid i frågor om; Anläggning, Förening och Folkhälsa. Inom samtliga grenar hanterar uppdragsgivaren kontaktytan mot föreningarna. I utvecklingen och planeringen av nya anläggningar (lokalförsojningsplaneringen) är uppdragsgivaren den part inom kommunkoncernen som tar in föreningarnas behov och ansvarar för utvecklingsdialogerna. Uppdragsgivaren möter även föreningarna i frågor om bidrag och föreningsutveckling.

5. Uppdragstagarens ansvar

Uppdragstagaren ansvarar för de praktiska frågorna som exempelvis lokalbokning och bokningsadministration, säsongsfördelning av tider, fakturering av uthyrda timmar, nyckel- och taggutlämning och vidarebefordra felanmälningar. Det inom fastställda styrdokument som gäller praktisk och operativ hantering.

Uppdragstagaren arrangerar, projektleder och stödjer lokala evenemang, invigningar och tillställningar där det lokala föreningslivet har en given plattform.

Uppdragstagaren ansvarar för samordning och administrerar medborgar- och föreningsdialoger. Uppdragstagaren svarar för de frågor som handlar om uppdragstagarens uppdrag medan uppdragsgivaren svarar för strategiska frågor. Dialogernas innehåll och tidpunkt planeras gemensamt mellan parterna. Uppdragsgivaren står för alla av uppdragsgivaren i förväg godkända kostnader.

Uppdragstagaren samordnar och hanterar kommunikationsvägar till föreningslivet, skolor och övriga förhyrare genom rätt informationskanal.

Uppdragstagaren hanterar dialogen i den praktiska tidsbokningen som ska skötas i ett system som tills vidare hanteras av uppdragsgivaren.

Uppdragstagaren ansvarar för att vidarebefordra strategiska frågor till uppdragsgivaren. Detta görs både strukturerat, exempelvis via regelbundna avstämningsmöten samt direkt vid kunders förförfrågan.

Uppdragsgivare fortsätter arbetet för att digitalisera låssystemen på alla anläggningar i samverkan med uppdragstagaren. Det gäller även för anläggningar som uppdragstagaren inte äger.

Nya och tillkommande anläggningar där uppdragsgivaren är förhyrare hanteras också av uppdragstagaren.

6. Servicenivå

6.1 Uppdraget

Uppdraget är utbokning av lokaler och anläggningar, nyckel- och tagghantering och faktureringsunderlag. I uppdraget ingår att ge service till föreningar, allmänheten och

företag så som att ha en god tillgänglighet, gott bemötande och vägledning för att bidra till ett hållbart nyttjande av kommunens resurser.

I uppdraget ingår fördelning av tider och uthyrning av lokaler/anläggningar mot avgift samt för uppdragsgivarens räkning upprätta faktureringsunderlag för uthyrda timmar, nyckel- och tagghantering, bokningsadministration med efterdebitering och inkasso i samarbete med kommunens redovisningsenhet.

Uppdragstagaren hanterar registervård, löpande avstämningar, kontakt med föreningslivet angående nyttjande och tidfördelning och att upprätta handlingar och rapporter/statistik som uppdragsgivaren efterfrågar.

Uppdragstagaren ska självständigt ansvara för att bokningsbara lokaler och anläggningar i högsta möjliga mån kan nyttjas av kunder i enlighet av uppdragsgivaren fastställda regelverk och styrdokument enligt punkt 7.1.

Uppdragstagaren ska samarbeta med uppdragsgivaren, fastighetsägare, skolor, vaktmästare, föreningar och andra förvaltningar för att uppnå ett så effektivt nyttjande av lokaler/anläggningar som möjligt. En gemensam ambition finns att förenkla informationsflödet om anläggningar och lokaler.

Uppdragstagaren ska i samverkan med verksamhetsdriften medverka till att lokaler och anläggningar är tillgängliga utifrån sina ändamål, är disponibla på de tider som bokats samt möta den växande stadens behov och inom ramen av budget göra de justeringar som krävs för att fler nyttjare samtidigt ska kunna nyttja resurserna.

Uppdragsgivaren har överenskommelser med andra entreprenörer och utförare om tillhandahållande av bokningsbesked för speciella anläggningar, som till exempel Recoverhallen, till Alliansen för bandyhallar i Uppsala. I uppdragstagarens åtagande ingår att även fortsättningsvis tillhandahålla bokningsbesked och de eventuella övriga åtaganden uppdragsgivaren har med andra entreprenörer och utförare som hjälp med fakturering. Uppdragstagaren ska även fortsättningsvis tillhandahålla detta till eventuella tillkommande entreprenörer och utförare.

Uppdragstagare och uppdragsgivare ska tillsammans arbeta för att bibehålla eller förbättra resultat från NKI undersökningar.

6.2 Allmänna villkor

Uppsala kommun ska vara en öppen och inkluderande kommun där alla har lika rättigheter och samma möjligheter att bedriva idrotts- och fritidsaktiviteter. Uppdragstagaren ska garantera ett likvärdigt bemötande till alla oavsett kön eller funktion.

6.3 Föreningskontakter och frågor

Uppdragstagaren ansvarar för alla kontakter med alla förhyrare avseende frågor i uppdraget.

Uppdragstagaren och Uppdragsgivaren ska samarbeta i frågor om avvikelser från styrdokument och vara överens innan något beslut meddelas förhyrare. Avvikelse får endast ske i undantagsfall.

6.4 Pristlista

Uppdragstagaren ska administrera prislistan och ta fram underlag för ändring av priser och taxor. I arbetet ska uppdragstagaren göra analyser utifrån input från föreningar,

bokningsstatistik och omvärld av gällande taxor, analysera nya taxor och hjälpa till att ta fram underlag för beslut till uppdragsgivaren.

Uppdragsgivaren hanterar beslut om prislister och taxor efter information från uppdragstagaren.

6.5 Markeringsavgift

Uppdragstagaren ansvarar för att säkerställa att berörda målgrupper hanteras enligt av kommunfullmäktige beslutad taxa. Markeringsavgiften reglerar hur mycket kommunen subventionerar den som hyr.

6.6 Faktureringsunderlag

Uppdragstagaren ska administrera och upprätta faktureringsunderlag för uthyrda timmar. Detta sker med hjälp av datasystemet för lokalbokningen. Uppdragstagaren ansvarar för att upprättat underlag är riktigt. Uppdragsgivaren beslutar om perioder för fakturering.

Faktureringsunderlag via fil från bokningssystemet ska tillhandahållas kommunens ekonomisupport första vardagen varje månad avseende bokningar månaden innan. Inget faktureringsunderlag skickas första vardagen i juli och augusti avseende bokningar under juni och juli månad. Dessa månaders bokningar skickas tillsammans med faktureringsunderlaget för augusti första vardagen i september.

Faktureringsbeloppet ska skriftligen redovisas till uppdragsgivaren i samband med att faktureringsunderlaget skickas för fakturering tillsammans med efterfrågad boknings- och ekonomistatistik samt en övergripande analys av månaden avseende bokningsstatistik och ekonomi. När uppdragsgivaren efterfrågar boknings- och ekonomistatistik på intäkter av markeringsavgifter ska uppdragstagaren snarast tillhandhålla det till uppdragsgivaren.

Uppdragstagaren ska hantera inkassoärenden som härrör från inte betalda markeringsavgifter för bokade tider genom att tillhandahålla efterfrågade kunduppgifter till kronofogden/inkassobolag och ge kommunens ekonomisupport de uppgifter som efterfrågas.

För att motverka inkassoärenden ska uppdragstagaren, i enlighet med gällande regelverk följa upp, skapa dialog och upprätta förslag till åtgärdsplan tillsammans med kund som har skuld till kommunen. Uppdragstagaren ska i samarbete med uppdragsgivaren hantera de eventuella avstängningar från bokningar som ska ske på grund av utebliven betalning. Lista på öppna kundfordringar tillhandahålls från kommunens ekonomisupport månadsvis eller när uppdragstagaren efterfrågar lista.

6.7 Jämställd, inkluderande och jämlik fördelning

Fördelning av tider ska ske utefter antagna fördelningsprinciper som tar hänsyn till:

- **Jämställdhet** - Kommunen ska vara jämställd, det vill säga fördelning av tider sker utifrån jämställdhetsperspektiv.
- **Tillgängligt, jämlikt och inkluderande** - Kommun ska vara tillgänglig, jämlik och inkluderande. Här ska alla ha en möjlighet till ett aktivt liv oavsett ålder, kön, funktion eller nationalitet. Information ska vara i klartext. I fördelning av tider ska hänsyn även tas till personer med funktionsnedsättning och deras förutsättningar.

- **Tryggt** – Kommunkoncernen ska i största möjliga mån erbjuda trygga anläggningar.
- **Barnrättsperspektiv** – Fördelning av tider sker utifrån ett barnrättsperspektiv (barnrättsperspektiv är: Vuxen ser till barnets bästa och barnets perspektiv - utifrån barnets ögon).
- **Folkhälsa** – Kommunkoncernen ska skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Föreningsidrott och spontanbokningar är ett viktigt inslag för att uppnå folkhälsomålen.

6.8 Tillgänglighet

Uppdragstagaren ska ha god tillgänglighet mot kunderna genom exempelvis reception, internet, telefon, brev, e-post och/eller andra digitala kanaler. Tillgängligheten till den verksamhetslokal uppdragstagaren tänker bedriva verksamheten i ska vara god. Det ska vara lätt för kunderna att ta sig till lokalen gåendes, med cykel, kollektivtrafik och bil.

Lägsta nivå på tillgänglighet är 40 timmar i veckan eller 8 timmar per dag, vardagar. Kunden ska kunna hantera sina bokningar via bokningssystemet när de så önskar. Uppdragstagaren har rätt att under juli månad ha en kortare öppettid om minst 4 timmar per dag, vardagar.

Uppdragstagaren ska på ett tydligt sätt och i god tid tillkännage öppettider enligt ovan till sina kunder.

6.9 Uppdragets volym

Uppdragstagaren ska arbeta för att bibehålla befintlig beläggning i berörda anläggningar samt aktivt arbeta med att öka skol- och föreningsdriven verksamhet i Uppsala kommuns anläggningar tillsammans med uppdragsgivaren.

Bilaga 13 visar uppdragets volym avseende utbokningsbara objekt. Bilagan är en ögonblicksbild som inte begränsar volymen till utökning av nya objekt eller borttagning av objekt.

6.10 Övrig förhyrning

Uppdragstagaren äger rätt att för annat ändamål disponera särskilda anläggningar på förhyrd tid enligt kategori 3, (beskriven i Uppsala kommun, Pristlista 2021, bokningsbara anläggningar) avseende kommersiella tävlingar /matcher /cuper/övriga aktiviteter på nationell och internationell nivå för vuxna.

Bokningar som bidrar till Uppsala kommuns attraktion som besöksmål ska även fortsättningsvis prioriteras och hanteras av uppdragstagaren. Samtliga avbokningar i samband med dessa bokningar hanteras av uppdragstagaren. Dessa ska i första hand bokas in på de anläggningar som i möjligaste mån motsvarar föreningens behov inom kommunkoncernens anläggningsbestånd.

Uppdragsgivaren har särskilt upprättade matchhyresavtal med elitföreningar som reglerar gränsdragning mellan verksamhetsdrift och arrangören vid matcharrangemangen. Avtalen reglerar även hyrestiden inför och efter match. Uppdragstagaren hanterar fakturering av matchhyresavtalen. Intäkterna går till uppdragsgivaren. Uppdragstagaren ansvarar också för att upprätta särskilda avtal för evenemangsförhyrningar enligt kategori 3 i Pristlista 2021.

Uppdragstagaren ansvarar för att ge föreningar och skolor som blir avbokade för större evenemang, information i god tid i enlighet med bokningsreglerna och möjliggöra ersättningsanläggning.

6.11 Bokning av övernattnig i gymnastiksalar

Uppdragstagaren ska administrera bokningar för övernattnig i gymnastiksalar och klassrum. Särskilda gymnastiksalar upplåts för övernattnig vid till exempel cuper eller andra större arrangemang. För evenemanget Storvretacupen arbetar parterna för att efterleva den politiska viljan att cupen ska kunna växa.

Uppdragstagaren ska följa de regler som gäller för övernattnig, se bilagorna, och informera kunderna om reglerna. Kunden ska också informeras om de regler som brandsäkerheten kräver. Uppdragstagaren ska samarbeta med skolor och brandförsvaret vid uthyrning av gymnastiksalar och klassrum för övernattnig.

6.12 Nyckeladministration

Uppdragstagaren ska administrera nycklar/taggar till bokade lokaler och ska tillhandahålla en administration där nycklar/taggar till bokade lokaler kan hämtas och återlämnas. (I några fall sker nyckelhantering på respektive skola). Administrationen ska vara tillgänglig, då nycklar/taggar kan hämtas. För återlämning av nycklar/taggar får uppdragstagaren ha en funktion som inte kräver personella resurser.

Nycklar och taggar beträffande Gränby och Studenternas arena hanteras på respektive anläggning för tillfället.

Uppdragstagaren ansvarar för, bekostar och administrerar all tillverkning av nycklar och taggar till befintliga och tillkommande lokaler och anläggningar samt för alla tilläggsbeställningar av nycklar och taggar. När nya anläggningar tillkommer ska uppdragsgivaren tillhandahålla de nycklar som uppdragstagaren behöver.

Aktivering av taggar ska ske i samband med bokning i datasystemet för lokalbokning eller på annat sätt om utvecklingen så kräver.

Nycklar ska förvaras på ett betryggande sätt.

Genomgång av nycklar och taggar ska ske två gånger per år med ett halvårs mellanrum, förslagsvis i januari och augusti. I samband med genomgången ska uppdragstagaren debitera kunder för inte återlämnade nycklar och taggar enligt regelverket. Intäkten tillfaller uppdragstagaren.

Uppdragsgivaren ansvarar för och beslutar om utveckling av låssystem i lokaler/anläggningar. Uppdragstagaren ska vid behov bistå beställaren i arbetet med att utveckla nya låssystem och rutiner.

7. Styrdokument

Uppdragstagaren förutsätts följa samtliga för verksamheterna tillämpliga lagar, författningar, riktlinjer och anvisningar. Uppdragstagaren ska i uppdraget följa Uppsala kommuns arkivreglemente. Uppdragstagaren och uppdragstagarens personal **ska känna till och följa** Uppsala kommuns styr- och policydokument (Policy för hållbar utveckling, Kvalitetspolicy, Policy för Uppsala kommuns samverkan med den ideella sektorn, Policy för trygghet och säkerhet), som kan hittas på kommunens hemsida www.uppsala.se och idrotts- och fritidsnämndens idrotts- och fritidspolitiskt program.

7.1 Regelverk

Uppdragstagaren ska tillämpa nedanstående regelverk vid prissättning och vid bokning av lokaler och anläggningar.

- Villkor för lokaluthyrning, regler för fördelning av tränings- och tävlingstid i Uppsala och prislista för uthyrning av lokaler och anläggningar inom Uppsala kommun.

7.2 Lagstiftning

Kommunallagen (2017:725), likställighetsprincipen

Offentlighetsprincipen

Förvaltningslagen (2017:900), legalitet, objektivitet, proportionalitet, service, tillgänglighet, samverkan

Dataskyddförordningen GDPR

Arkivlag (1190:782)

8. Målområden

8.1 Skolverksamhet

- Verksamhet inom förskola, grundskola och gymnasieskola inom Uppsala kommun samt friskolor
- Idrottsklasser på skoltid i Uppsala kommun
- Distrikts- och riksförbund för verksamhet på uppdrag från Uppsala kommun

8.2 Föreningar

- Ideella föreningar i Uppsala kommun för verksamhet/träning.

Allmännyttiga Ideella föreningar i Uppsala kommun för verksamhet och träning som ska främja idrott eller rekreation och fritid. Idrottsföreningar som är kopplade till Riksidrottsförbundet eller föreningar som främjar rekreation och fritid kopplat till fastighetsnära verksamheter (bokningsbara ytor).

Verksamhet = Är en form av aktivitet som bedrivs i icke vinstdrivande syfte, i föreningsform

- Icke kommersiella tävlingar/matcher/cuper på lokal och regional nivå oavsett ålder.

Icke kommersiell nivå är tävling, match och cup som bedrivs utan publikintäkter och genererar endast intäkt för att finansiera sin egen verksamhet.

Icke kommersiell på lokal nivå = Matcher som bara genererar intäkter för att finansiera sin egen verksamhet där intäkterna går tillbaka till barn och ungdomsverksamheten. Avgifterna ska vara skäliga i proportion till idrotten. Enligt idrotts- och fritidspolitiska programmet ska tillgängligheten till anläggningar inte vara begränsande av för höga avgifter.

- Icke kommersiella tävlingar/matcher/cuper på nationell och internationell nivå för barn och ungdomar.

Icke kommersiella tävlingar på nationell nivå = tävlingar som inte bedrivs i ett ekonomiskt syfte för att generera intäkter. Ålder = unga upp till 20 års ålder.

- Öppen fritidsverksamhet i kommunens regi i anslutning till skoldagen.

8.3 Elitföreningar

- Kommersiella tävlingar/matcher/cuper på nationell och internationell nivå för vuxna.

Vuxna klassas som elit- och seniorverksamhet på högsta åldersnivå där medialt eller ekonomiskt intresse finns.

- För kommersiella verksamheter och arrangemang/matcher av publikt intresse upprättas särskilt avtal mellan Uppdragstagaren och elitföreningen.

Allsvenskan, Svenska cupen, Superettan, Elitettan, Sverige Mästerskaps-tävlingar där medialt och ekonomiskt intresse finns. Ingen barn- och ungdomsverksamhet.

9. Datasystem

Uppdragsgivare tillhandahåller ett datasystem för lokalbokning som uppdragstagaren ska använda.

Uppdragsgivaren är systemägare och beslutar behörigheter och befogenheter i systemet.

All uppdragstagarens personal som arbetar med bokningsfunktioner och som ska arbeta med uppdraget ska vara väl förtrogen med och uppdaterad på datasystemet samt ska kunna genomföra i uppdraget angivna arbetsuppgifter och leverera de rapporter, statistik och andra uppgifter som uppdragsgivaren kan komma att efterfråga.

Bokningssystemet ska vara tillgängligt för kunder via Internet/telefon. Uppdragsgivaren avser att utveckla lokalbokningen så att kunden själv kan sköta en större del av bokningstransaktionerna genom Internet/telefon. Uppdragstagaren ska för uppdragets genomförande vara beredd på att det kan tillkomma uppgifter och användningsområden som inte finns idag samt bistå uppdragsgivaren att utveckla datasystem och funktioner som inte finns i dag.

9.1 Registervård

Uppdragstagaren ansvarar för att alla uppgifter i till datasystemet hörande register är uppdaterade och aktuella. En grundlig genomgång av registren ska ske minst en gång per år. Uppdateringar ska utföras omedelbart eller inom en vecka.

Objektsregistret som finns på GIS-kartan, uppsala.se samt bokningssystemet ska uppdateras kontinuerligt med uppgifter gällande tillgänglighet, användningsmöjligheter och annan nyttig information som exempelvis utrustning, adress och bilder/film på objekten.

10. Marknadsföring

Uppdragstagaren ska se till att föreningar och allmänheten har god tillgång till aktuell information om anläggningarnas tillgänglighet och status via hemsida/digitala kanaler. Information ska kontinuerligt uppdateras.

Uppdragstagaren åtar sig att på hemsidan informera om regelverken, vilka ska kunna hämtas och skrivas ut som PDF-fil eller liknande av alla intresserade. Uppdragsgivaren ansvarar för alla uppdateringar och ändringar av regelverken medan uppdragstagaren ansvarar för att senaste versionen finns tillgänglig på hemsidan och att taxor och avgifter marknadsförs vid förändringar.

11. IP Skogen

IP Skogen är en mobil idrottsplats med utrustning för framförallt friluftslivets och orienteringsföreningarnas behov men även för Uppsala kommuns verksamheter, övriga föreningar, privatpersoner och företag. Enheten Transportservice (på Gemensam service) administrerar och upplåter lokaler för verksamheten på Danmarksgatan 26 fram till sista december 2022. Utrustningen består av tält, tidtagarutrustning, bord, stolar med mera enligt bilaga.

Verksamheten ska flyttas till Fålhagens IP och samlokaliseras och samförvaltas med Fritidsbanken. Uppdragsgivaren ansvarar och står för hyran för lokalerna medan uppdragstagaren ansvarar för bemanning och administration.

Uppdragstagaren kan efter samråd och godkännande av uppdragsgivaren, lägga ut operativ drift för IP Skogen på tredjepart.

Uppdragstagaren ska ansvara för administrering av bokningar, utlämning av material, mottagande av material och tillsyn och lagning av material. Utrustningen ska vara säkra, tillgängliga, städade välskötta och underhållna.

Uppdragstagaren ansvarar för att kunderna faktureras utifrån aktuell fastställd taxa och ansvarar för att kunderna lämnar rätt faktureringsadress. Uppdragstagaren ansvarar för fordonskatter och försäkringar samt för information. Uppdragstagaren ska informera kunder om material, öppettider och aktuella priser och villkor för anläggningens material. Uppdragstagaren ska tillhandahålla beställningslistor till kunderna och uppdatera dem vid behov.

Uppdragsgivaren fastställer alla taxor och alla intäkter tillfaller uppdragsgivaren.

12. Fritidsbanken

Uppdragstagaren ska i enlighet med konceptet Fritidsbanken tillhandahålla en personal som arbetar med uppdraget på minst 50 procent. Uppdraget avser dels låna ut utrustning på plats i lokalen dels att arbeta med information till skolor och andra intressenter genom uppsökande verksamhet och delta på evenemang med informationsbord eller liknande.

Uppdragstagaren ska följa varumärkeshandboken för Fritidsbanker, bifogas som bilaga 15.

Uppdragstagaren kan efter samråd och godkännande av uppdragsgivaren, lägga ut operativ drift för Fritidsbanken på tredjepart.

13. Finansiering

Grundprincipen är att uppdragstagaren betalar alla kostnader som är förknippade med uppdragets genomförande. Observeras att kostnader som uppdragstagaren genom utbokning av lokaler och anläggningar drar på sig kan vara en kostnad som ska täckas genom ett av de andra avtal som parterna kommit överens om.

Uppdragstagaren ska säkerställa att detta avtal samordnas med övriga avtal mellan uppdragsgivaren och uppdragstagaren.

Uppdragsgivaren ersätter uppdragstagaren månadsvis för uppdraget enligt specifikation i bilaga 16.

14. Uppföljning, utvärdering och återrapportering

Eventuell avvikelse gentemot gällande avtal ska rapporteras skyndsamt. Efter varje avslutat verksamhetsår ska en verksamhetsrapport skrivas och presenteras för uppdragsgivaren.

Uppdragstagaren ska tillhandahålla den statistik från bokningssystemet som uppdragsgivaren behöver och efterfrågar. Uppdragsgivaren kan komma att efterfråga statistik för sin planering under hela året.

Verksamhetsrapporten och statistiken ska vara tydlig och jämförbar mellan åren. Uppdragstagaren ansvarar för att redovisade uppgifter är aktuella, relevanta och jämförbara.

Uppdragstagaren ska, genom uttag av statistik samt genom sin erfarenhet av kontakterna med föreningslivet, till uppdragsgivaren kunna förmedla en väl underbyggd bild av det lokal- och anläggningsbehov som föreligger i Uppsala kommun. Informationen ska kunna beskrivas per aktivitetsform och anläggningstyp.

Uppdragsgivaren ska bjuda in uppdragstagaren till avstämningsmöten om lokalförsörjningsplaneringen och befintligt lokalbestånd, minst en gång per år.

Bilagor

Bilaga 1. Boknings- och ordningsregler

Bilaga 2. Anläggningsprioritering av fördelning av tid

Bilaga 3. Prislista

Bilaga 4. Idrotts- och fritidsnämndens beslut 21 november 2017 § 112 om partnerskap vid idrottsarrangemang

Riktlinje 5. Strategi för sociala medier

[Råd till verksamheter med egna konton i sociala medier \(uppsala.se\)](#)

Bilaga 6. Åtgärdsstrappa – för en trygg och jämlik förening

Bilaga 7. Handbok för normkreativt arbete

Bilaga 8. Idrott och fritidspolitiskt program

Bilaga 9. Program och handlingsplan för elitidrott

Bilaga 10. Äldres tillgång till fysisk aktivitet

Bilaga 11. Riktlinje för arkiv i Uppsala kommun

Riktlinje 12. Storvretacupen

<https://www.uppsala.se/contentassets/d94d79ec64594791affaad3073e5d9c3/arend-e-13-storvretacupen-till-susen-2020.pdf>

Bilaga 13. Objektlista

Bilaga 14. Prislista IP Skogen

Bilaga 15. Varumärkeshandbok Fritidsbanker

Bilaga 16. Ersättningsbilaga

Avtalet är upprättat i två likalydande exemplar, varav parterna har tagit varsitt.

Uppsala den

För Idrotts- och fritidsnämnden
Uppsala kommun

Christian Blomberg
Stadsbyggnadsdirektör

Uppsala den

För Uppsala kommuns
Arenor och fastigheter AB

Thomas Perslund
VD

Boknings-och ordningsregler

I idrott och fritidsanläggningar

Innehållsförteckning

Allmänna villkor

Bokning och avbokning

Bokning

Avbokning

Särskilda avbokningsregler vid cup och evenemang

Dispositions rätt och överlåtelse

När får jag tillgång till min bokade lokal?

Vad gäller i våra lokaler

Övernattningar

Bra att tänka på till dig som hyrt

Nycklar och taggar

Skada och förlust

Idrott och fritidsutrustning

Faktura och betalning

Reklam och marknadsföring

Avtalsbrott

Allmänna villkor

Uppsala kommun ska vara en öppen och inkluderande kommun där alla har lika rättigheter och samma möjligheter att bedriva idrott- och fritidsaktiviteter. Kommunen ska garantera ett likvärdigt bemötande till alla oavsett kön eller funktion. Under tiden du hyr kommunens anläggningar ansvarar du för att följa dessa bokning- och ordningsregler och efterleva Uppsala kommuns viktiga värden som jämställdhet, mångfald och rättvisa.

Bokning och avbokning

Bokning

På Uppsala kommuns hemsida bokar du enstaka tillfällen, säsongsförfrågan och evenemangsförfrågan. www.uppsala.se/bokalokal Här kan du även se aktuell prislista.

När bokningen är genomförd kommer en bekräftelse skickas till den e-postadress du uppgav vid bokningsförfrågan. Du ansvarar själv över att kontrollera så att bokningsbeskedet stämmer. Läs mer om hur vi prioriterar tiderna på [kommunens hemsida](#).

Avbokning

Kommun äger rätt att avboka utifrån gällande fördelningsprinciper 30 dagar innan bokad tillfälle. Vid oförutsedda händelser som innebär till exempel skada, städ eller ombyggnad medför inte avbokningen ersättningskyldighet för kommunen.

Avbokningsbesked meddelas till den e-postadress du angav vid bokningstillfället.

Avbokning av säsong- och enstaka uthyrning ska avbokas [via systemet](#).

För kostnadsfri avbokning måste du ha gjort den senast 5 dygn innan bokningstillfället. Behöver avbokning göras närmare än 5 dygn innan din avbokning måste du maila det till bokning@upsala.se Vid avbokning efter 5 dygn innan ditt tillfälle debiteras avgiften.

Du som inte nyttjar din bokade tid på vardagar faktureras med 1000 kr och 1500 kr för helgtid.

Särskilda avbokningsregler vid cup och evenemang

30 dagar innan bokad tid, 0 kr

7-30 dagar innan bokad tid, halva avgiften för bokningen

0-6 dagar innan bokad tid, hela avgiften för bokningen

Dispositions rätt och överlåtelse

Om du inte tagit idrotts- eller fritidsanläggningen i bruk 30 minuter efter starttid förlorar du rätten till bokningen. Du får inte överlåta eller sälja din tid till annan.

När får jag tillgång till min bokade lokal?

Idrott och fritidsanläggningar får endast nyttjas under bokad tid. Du har tillträde till omklädningsrum 60 min innan och 30 minuter efter din bokning. Du som hyresgäst är skyldig att

följa de regler som medföljer bokningen samt de anvisningar som kan finnas på varje respektive anläggning. Vid avbrott och särskilda händelser kontaktas du som hyresgäst via e-post.

Uppfyller du inte boknings- och ordningsreglerna har kommunen rätt att neka er bokning eller avboka på kort varsel. Har kommunen påtalat brister vid tre tidigare tillfällen kommer ni nekas uthyrning i kommunens anläggningar under tre kommande månader. Du har inte rätt att kräva ersättning.

Vad gäller i våra lokaler?

Nötter och alkoholförtäring samt rökning/droger är inte tillåtet i kommunala anläggningar. Vid särskilda tillfällen kan alkoholtillstånd sökas hos idrotts- och fritidsnämnden samt tillståndsenheten. Det råder även förbud mot djur i våra anläggningar med undantagsfall Jälla idrottshall samt Gottsunda boule och bollhall.

Det är du som hyresgäst som själv ansvarar att söka och följa nödvändiga myndighets tillstånd som du hittar [här](#).

Du ansvarar också för att följa **brandskyddsföreskrifter**, att nödutgångar inte är blockerade och att inte fler personer än tillåtet vistas i lokalen.

Respektera de allmänna ordningsreglerna att det bör vara lugnt och tyst efter kl. 22.00 söndag-torsdag och efter kl. 23.00 fredag-lördag.

Du som hyr tar på dig ansvaret för idrotts- och fritidsanläggningen. Innan din aktivitet startat ska du göra en översyn samt när du lämnar lokalen.

Meddela skadegörelser och eventuellt stök till bokning@ uppsala.se, bifoga gärna bild.

[Anmäl fel på fastighet här](#)

Den finns även som en app, ”felanmälan Uppsala Kommun” att ladda ner. Varje framtaget redskap ska återställas till sina respektive platser.

Handbollsklister får endast användas i hyresvärdens godkända anläggningar. Vid ej borttaget material exempelvis sarg, basketmål inte är upphissade, mattor, plintar med mera debiteras 500kr.

Övernattning

Övernattning måste bokas minst 30 dagar före tillfället. Om avbokning behöver göras ska det inkommit minst 7 arbetsdagar innan till boking@ uppsala.se annars debiteras övernattningen till fullt pris.

Brandförsvaret har särskilda regler som ska följas vid övernattning och får endast ske i godkända lokaler. Kom ihåg **att alltid anmäla övernattning** till brandförsvaret på angiven blankett [tillfällig övernattning](#).

Bra att tänka på till dig som hyr

Du som hyr måste vara minst 18 år. Du får utse en platsansvarig som ansvarar för att bokningsreglerna efterlevs men du som bokat står i slutändan alltid ansvarig. Deltagare får endast uppehålla sig i lokalerna då platsansvarig är närvarande.

Du som hyr ansvarar för att grovstädning utförs på de ytor som nyttjats.

Exempel på grovstädning är:

- Skräp ska läggas i avsedda kärl
- Nedsmutsning av golv (exempelvis grus, läsk, snöslask, konfetti) ska sopas/torkas
- Stolar och bord ska rengöras och återställas enligt möbleringskarta
- Allt medtaget material ska tas med därifrån (exempelvis catering, ballonger, utrustning, sopor)

Kommunen utför stickprov och har rätt att avbryta en bokning om du som hyr inte har en ansvarig på plats samt om boknings- och ordningsreglerna inte följs. Vid ej utfört grovstäd debiteras 500kr samt städkostnad.

Nycklar och taggar

Uppsala kommun äger rätt att ta ut en depositionsavgift för nycklar och taggar vid uthyrningen. Återlämnandet av nycklar ska ske enligt nyckelkvittensen. Nycklar och taggar som inte återlämnas i tid eller tappats bort faktureras med 700 kr per nyckel och 200 kr per tagg.

Skada och förlust

Vid skada eller förlust i idrotts- och fritidsanläggningar, ska anmälan göras till

Bokningsservice: bokning@ uppsala.se eller via [kommunens hemsida](#).

Om skada redan finns i anläggningen när du kommer anmäl det för att själv inte behöva ta ansvar för någon annans skada. Du som hyr är skyldig att ersätta kostnader för eventuell reparation och återanskaffning vid förlust eller skada som ni orsakat samt 500kr i administrativ avgift. Eget medtaget material som skadas eller förloras ansvarar du som hyr själv för.

Om det råder otydlighet vilken förening som orsakat brister, fel/skada och kommunen påtalat bristerna minst tre gånger utan att förbättring skett kommer samtliga föreningar som vistas i anläggningen att få dela på kostnaden.

Vid skadegörelse debiteras hela skadekostnaden samt 500kr för den administrativa hanteringen. Detta gäller även vid skadegörelse där du som hyrt lämnat fönster och dörrar öppna och andra kommer in och förstör i lokalen. Vid larmutryckning debiteras hela utryckningskostnaden samt 500kr i administrativ hantering.

Idrott-och fritidsutrustning/IP skogen

Hos Uppsala kommun kan du hyra idrott-och fritidsutrustning till ditt evenemang. Listan med utrustning kan du hitta på www.uppsala.se/.

Du som hyr utrustning är ansvarig för uppkomna brister och skador på hyrd utrustning.

Vid eventuell reparation, borttagning av tejp och klister, återanskaffning vid förlust eller skada ni orsakat debiteras du som hyr för kostnaden.

Faktura och betalning

- Faktura skickas ut per post till er angivna adress.
- Fakturan ska vara betald inom 30 dagar och fakturering sker månadsvis.
- Påminnelse och inkassohantering sker enligt gällande rutiner för Uppsala kommun.
- Du som har skuld till kommunen, två förfallna fakturor eller en faktura över 50 000 kr, utan avbetalningsplan får inte boka idrottsanläggning eller fritidslokal.

Reklam och marknadsföring

Du som hyr har inte rätt att sätta upp någon reklam, marknadsföring, affischer eller liknande i eller utanför den bokade anläggningen utan tillstånd från Uppsala kommun.

Avtalsbrott

Du som hyr ansvarar att ordning upprätthålls i anläggningen och att ovannämnda regler följs. Vid avtalsbrott kan bokningen upphöra, extra kostnad för städning, tillkallad ytterligare personal eller vaktbolag medföra efterfakturerings.

Strejk, lockout eller annan arbetsmarknadskonflikt, brand, strömavbrott, väderlek, beslut av myndighet eller annan omständighet, som inte parterna kan råda över och som innebär att anläggningar inte kan brukas enligt avtalet, medför inte ersättningsskyldighet för parterna. Du som hyr får inte hindra personal att under hyrestiden utföra tillsyn och nödvändiga arbetsuppgifter i anläggningen. Vi äger rätten att göra justeringar som krävs på grund av uppkommen anledning så som exempel pandemi.

Postadress: Uppsala kommun, idrotts- och fritidsnämnden, 753 75 Uppsala

Besöksadress: Stationsgatan 12 • Telefon: 018-727 00 00 (växel)

E-post: idrotts-fritidsnamnden@upsala.se

ANLÄGGNINGSKATEGORIER OCH PRIORITERING AV TIDER

Antagna av idrotts- och fritidsnämnden 2019-05-20

Anläggningar

Anläggning används i det följande för alla typer av utomhusanläggningar, idrottshallar och andra lokaler för idrott. Uppsala kommun delar in anläggningar i två kategorier:

- Till kategori 1 hör de som i stor utsträckning används för barn-, ungdoms-, och motionsidrott inklusive match och tävling.
- Till kategori 2 räknas de anläggningar som i stor utsträckning används för match, tävling och träning på elitnivå med krav på god publikkapacitet.

För en komplett lista över de kommunala anläggningarna som kan bokas se separat prislista för markeringsavgift på <http://interbook.uppsala.se/netinterbook/>

Principer för fördelning av tider och resurser

Följande **grundkrav** gäller för att komma i fråga för att boka tid:

1. Ansökan ska komma in i rätt tid.
2. Den som söker tid får inte ha skuld till kommunen eller att det, i fall av skuld, finns en av kommunen godkänd avbetalningsplan.
3. Nyttjandegraden av tidigare bokad tid ska ha varit hög.

Följande **grundprinciper** gäller vid fördelning av tider i bokningsbara anläggningar.

4. Utbokningen ska som helhet präglas av för Uppsala kommuns viktiga värden som jämställdhet, mångfald och rättvisa
5. Barn och ungdomar ska likabehandlas.

Utöver dessa grundkrav och principer gäller särskilda riktlinjer för **prioriteringsordning** för anläggningar i respektive kategorier 1 och 2.

Riktlinjer för prioritering av tid och resurser i kategori 1

Till **kategori 1** hör följande anläggningar:

- Samtliga idrottshallar utom Tiunda idrottshall, Storvreta hall A och Rosendalshallen
- Samtliga fotbollsplaner utom kategori B-planer
- Samtliga konstgräsplaner utom Löten, Österängens IP och Studenternas
- Samtliga grusplaner
- Gränby ishallar B och C-hall
- Studenternas IP (vinter) B-plan
- Övriga lokaler

1. Uppsala kommuns egen grundskola har alltid företräde fram till klockan 16:00 måndag-fredag. Uppsala kommuns egen gymnasieskola har alltid företräde fram till klockan 18:00 måndag-fredag. Skolornas 1) elitidrottsklasser och 2) idrottsprogram prioriteras framför andra skolor. Dock endast till 25 % av tillgänglig tid.
2. Bidragsberättigade föreningar ska gå före icke föreningsorganiserade/enskilda förhyrare som i sin tur går före företag; kommunexterna förhyrare bokas i sista hand.
3. Förening/verksamhet med speciella krav på anläggning/utrustning har företräde till sådan anläggning som möter kraven för verksamhetens genomförande.
4. Förening/verksamhet har under ordinarie säsong företräde till säsongspräglad anläggning framför annan.
5. Närhetsprincipen ska tillämpas för anläggningar av allmän karaktär, spridda över kommunen. Det innebär att förening och skola i första hand ges tider i de anläggningar som ligger i föreningens huvudsakliga upptagningsområde och skolans närområde, i synnerhet när det gäller tider för barn och unga upp till 20 år.
6. Ungdomar upp till och med 20 år ges företräde till tider fram till kl. 20. 00. Ålderskategorin 7 år och yngre hänvisas måndag-fredag i första hand till mindre idrottshallar.
7. Många utövare har företräde framför få i jämförbara idrotter.

Riktlinjer för prioriteringar av tid och resurser i kategori 2

Till **Kategori 2** hör följande anläggningar:

- Gränby ishall, A-hallen
 - Gränby bandyhall (Relitahallen)
 - Studenternas IP bandybana A
 - Studenternas IP fotbollsarena
 - Lötens konstgräsplan
 - Österängens konstgräsplan
 - Anders- Diöshallen
 - B-planer gräs, 11-spel
 - Tiunda idrottshall
 - Storvreta idrottshall A
 - Rosendalshallen
 - Uppsala friidrottsarena
1. Uppsala kommuns egen grundskola har alltid företräde fram till klockan 16:00 måndag-fredag. Uppsala kommuns egen gymnasieskola har alltid företräde fram till klockan 18:00 måndag-fredag. Skolornas 1) elitidrottsklasser och 2) idrottsprogram prioriteras framför andra skolor. Dock endast till 25 % av tillgänglig tid.
 2. Tävlingsarrangemang och andra större arrangemang har alltid företräde (utifrån division/ranking/dignitet) framför ordinarie långtidsbokningar
 3. Tävlingstider för vuxna prioriteras utifrån 1) divisionstillhörighet eller motsvarande samt 2) publikkapacitetsbehov
 4. Tid för träning som bedöms vara nödvändig i anslutning till tävling prioriteras enligt föregående punkt

5. Bidragsberättigade föreningar ska gå före icke föreningsorganiserade/enskilda förhyrare som i sin tur går före företag; kommunexterna förhyrare bokas i sista hand.
6. Förening/verksamhet med speciella krav på anläggning/utrustning har företräde framför annan förening/verksamhet till sådana anläggningar som möter de särskilda kraven.
7. Förening/verksamhet har under egen tävlingssäsong företräde till säsongspräglad anläggning framför annan förening/verksamhet.
8. Ungdomar upp till och med 20 år ges företräde till tider fram till kl. 20. 00.
9. Vuxna med inriktning på tävling går före vuxna med inriktning på motion; när det gäller tider för vuxna med inriktning på tävling ger högre plats i seriesystemet eller motsvarande företräde framför lägre.
10. Som resurser räknas tider för tävling och träning, reklamplatser, försäljningsrätt.

Prislista

2021

Bokningsbara anläggningar

Priskategorier

Kategori 1

- Allmännyttiga ideella föreningar i Uppsala kommun för verksamhet/träning.
- Icke kommersiella tävlingar/matcher/cuper på lokal och regional nivå oavsett ålder.
- Icke kommersiella tävlingar/matcher/cuper på nationell och internationell nivå för barn och ungdomar.
- Öppen fritidsverksamhet i kommunens regi i anslutning till skoldagen.

Kategori 2

- Verksamhet inom grundskola och gymnasieskola inom Uppsala kommun.
- Idrottsklasser på skoltid samt studieförbund i Uppsala kommun till särskilt pris enligt självkostnadsprincipen.
- Distrikts- och riksförbund för verksamhet på uppdrag från Uppsala kommun.

Kategori 3

Övriga förhyrare till exempel:

- Företag, privatpersoner, föreningar från andra kommuner, samt distrikts- och riksförbund vid egna arrangemang.
- Kommersiella tävlingar/matcher/cuper på nationell och internationell nivå för vuxna.
- För kommersiella verksamheter och arrangemang/matcher av publikt intresse upprättas särskilt avtal.

Anläggning	Kategori 1	Kategori 2	Kategori 3
Studenternas IP sommar, fotbollsplan			
Enbart fotbollsplanen V.2 - V.10	626 kr	626 kr	2 012 kr
Enbart fotbollsplanen V.11 - V.1	626 kr	626 kr	2 012 kr
Fotbollsplanen + Västra läktaren	Ovan + 5140 kr	Ovan + 5140 kr	Ovan + 5140 kr
Hela arenan/dygn	116 164 kr	116 164 kr	116 164 kr
Studenternas IP vinter, bandyplan - per timme			
Bandyplan	336 kr	626 kr	3 243 kr
Bandyplan sommar – Se pris under Evenemang			
Gränby ishallar - per timme			
Ishall, per bana	179 kr	424 kr	1 677 kr
Ishall, sommartid/bana	596 kr	841 kr	2 093 kr
Recoverhallen fd. Relitahallen - per timme			
Bandyhall, ordinarie säsong	254 kr + Hallalliansens kostnad	254 kr + Hallalliansens kostnad	254 kr + Hallalliansens kostnad

Uppsala Friidrottsarena, utomhus - per timme	168 kr	392 kr	626 kr
IFU Friidrottsarena, inomhus - per timme			
Delas med andra	168 kr	392 kr	626 kr
Hela hallen själv	868 kr	868 kr	1 227 kr
Anders Diös-hallen - per timme			
Vecka 11 – v. 1	168 kr	392 kr	839 kr
V.2 – v 10	336 kr	480 kr	1 230 kr
Fotbollsplaner			
Gräsplaner - per timme			
Period: sista helgen i april – sista helgen i september, undantag kan medges vid kval eller serie-/cupspel om planen så tillåter			
A-planer	168 kr	392 kr	626 kr
B-planer	168 kr	392 kr	626 kr
C-planer	122 kr	280 kr	436 kr
9-spel	62 kr	122 kr	251 kr
7-spel	62 kr	122 kr	251 kr
5-spel	62 kr	122 kr	251 kr
Konstgräsplaner - per timme Period v. 02 – v.10 Vintersäsong			
Konstgräs uppvärmd - per timme	626 kr	626 kr	2 012 kr
Konstgräsplaner - per timme			
11-spel	336 kr	480 kr	1 230 kr
7-spel	168 kr	392 kr	626 kr
Period v. 11 – v.1			
11-spel	168 kr	392 kr	626 kr
7-spel v 11 – v.1	83 kr	195 kr	313 kr
Grusplaner - per timme			
11-spel	101 kr	185 kr	251 kr
7-spel	50 kr	89 kr	251 kr

Omklädningsrum - per timme			
Pris per omklädningsrum	101 kr	134 kr	134 kr
KAP - per timme	168 kr	168 kr	336 kr
Idrottshallar - per timme			
Idrottshall stor > 600 kvm	168 kr	313 *629 kr	625 kr
Idrottshall mellan (endast skola)		*491 kr	
Idrottshall liten	117 kr	219 *332 kr	324 kr
*Skoltaxa			
Övernattning i liten idrottshall - per dygn	1 174kr	1 174 kr	1 174 kr
Vardagar kl 20.00 – 06.00			
Helger kl 18.00 – 08.00			
Övernattning i stor idrottshall - per dygn	1 845 kr	1 845 kr	1 845 kr
Vardagar kl 20.00 – 06.00			
Helger kl 18.00 – 08.00			
Övernattning i klassrum - per dygn			
Pris per klassrum (Minimum 10 klassrum per övernattning)	422 kr	422 kr	422 kr
Aula, vid tillfällig förläggning	617 kr	617 kr	617 kr
Matsal, vid tillfällig förläggning	617 kr	617 kr	617 kr
Skollokalerna och övriga lokaler - per timme			
Lärosal	32 kr	118 kr	237 kr
Ämnessal/Skrivsal	59 kr	214 kr	429 kr
Matsal/Aula	81 kr	305 kr	610 kr
Kök/Pentry	49 kr	121 kr	244 kr
Skidlift			
Sunnersta			

Vardagar, utom skollov, kl 09.30 -17.00. - per timme	168 kr	397 kr	626 kr
Dagkort barn upp till 6 år - per dag			Gratis
Dagkort barn mellan 7-17 år - per dag			100 kr
Dagkort senior 65 år och över - per dag			100 kr
Dagkort vuxen - per dag			210 kr
Halvdagskort 13.00-16-00			-40 % på dagkort
Kvällskort 17.00-21.00			-30 % på dagkort
Säsongskort - per säsong			1200 kr
Säsongskort Senior - per säsong			800 kr
Säsongskort Barn 7-17 år - per säsong			800 kr
Erbjudande säsongskort – köp före 15/12 - Pengarna tillbaka om anläggningen inte öppnat innan 1/2, 2021			-30% på säsongskort
Pilsbo lägergård - per dygn kl: 13.00 - 11.00			
	1 442 kr	4 047 kr	4 047 kr
Pilsbo lägergård - per timme			
	144 kr	405 kr	405 kr
Grand - per timme			
Nedre plan (salongen)			
	114 kr	211 kr	325 kr
Ljud- och ljusanläggning, mobilt bredband			
Lilla PA-anläggningen, - per tillfälle	543 kr	543 kr	543 kr
Stora PA-anläggningen, - per tillfälle	543 kr	543 kr	543 kr
Backline - anläggning, - per tillfälle	814 kr	814	814
Mobilt bredband, - per påbörjat dygn	112 kr	224 kr	238 kr
Simbana - per timme			
50 meter - per bana	117 kr	219 kr	
25 meter - per bana	59 kr	110 kr	
Djupdel (Wet west eller hopp) - per del	117 kr	219 kr	
Almunge simhall - per timme			
	380 kr	480 kr	580 kr
Ej återställd lokal enligt bokningsregler			

- Hyrestillfälle per sal eller hall			
	514 + faktisk kostnad för arbetstid	514 + faktisk kostnad för arbetstid	514 + faktisk kostnad för arbetstid
Extra städ			
- Hyrestillfälle per sal eller hall			
	514 + faktisk kostnad för arbetstid	514 + faktisk kostnad för arbetstid	514 + faktisk kostnad för arbetstid
Evenemang - per dag			
Uppsala friidrottsarena, utomhus			23 571 kr
Gränby ishall A – med is			26 880 kr
SEB USIF Arena – multihallen			12 036 kr
Studenternas bandyarena – med is			49 649 kr
Studenternas bandyarena– utan is			24 824 kr

Handläggare
Åhrman Josefine

Datum
2017-10-30

Diarienummer
IFN-2017-0207

Idrott- och fritidsnämnden

Partnerskap vid idrottsarrangemang

Förslag till beslut

Idrotts- och fritidsnämnden föreslås besluta

att uppdra åt förvaltningen att verka tillsammans med föreningslivet i partnerskap för att genomföra idrottsarrangemang och cuper inom kommunen.

att inom upprättade partnerskap reducera avgiften för övernattnig i skolsalar och idrottshallar samt förhyrning av matbespisning med 50 procent.

att inom upprättade partnerskap bistå föreningen med kommunikationsinsatser för idrottsarrangemang.

Sammanfattning

Idrottsarrangemang av olika slag är en mötesplats för barn och ungdomar oavsett kön eller nationalitet, med idrotten som en gemensam nämnare. Ett utmärkt medel för att stärka integration och gemenskap.

Genom att upprätta samarbete genom partnerskap med arrangerande förening underlättar idrotts- och fritidsnämnden föreningarnas arbete med idrottsevenemang. Dels genom reducerade avgifter för övernattnig i skolor och förhyrning av matbespisning samt genom att bistå föreningar med att säkerställa idrottsanläggningar för spel, skolor för övernattnig, matbespisningsmöjligheter, lokalvård och transporter. I upprättade partnerskap bistår nämnden även med kommunikationsinsatser.

Ärendet

Under inriktningsmål nr 2 i Mål och budget nämns en stark ställning för Uppsala som evenemangs och mötesstad. En bidragande grund i en sådan utveckling är föreningsarrangerade cuper och andra idrottsevenemang som bland annat skapar arrangörsnämsig kompetens samtidigt som de ger intäkter till föreningarna. Att genomföra evenemang innebär ett omfattande arbete, till stor del på ideell grund, för arrangörsföreningarna. Här kan kommunen bidra med stöd.

Genom att upprätta ett samarbete genom partnerskap med arrangerande förening kan kommunen underlätta för arrangemang som kräver tillgång till och samordning av olika tjänster, såsom lokaler och anläggningar för spel, övernattning och matbespisning i skolor, lokalvård och transporter liksom kommunikationsinsatser.

Genom att reducera avgiften för övernattning och matbespisning i skolor med 50 procent möjliggör kommunen för arrangerande förening att behålla eller möjligtvis sänka deltagaravgift för föreningar.

Idag betalar arrangerande föreningen följande;

Klassrum 400 kr/dygn per klassrum

Liten idrottshall 1050 kr/ dygn

Stor idrottshall 1650 kr/dygn

Matsal 40 kr/timme

Markeringsavgift idrottshall 150 kr/timme

Ekonomiska effekter

70% av intäkter för övernattning och matbespisning går till utbildningsnämnden och 30% till idrott och fritidsnämnden. Den totala intäkten för övernattning understiger 600 000 kr per år. Cirka 420 000 av dessa går till utbildningsnämnden som ett incitament för att utbildningsnämnden ska låna ut skolanläggningen kvällar och helger. Resterande 180 000 går till Idrott och fritidsnämnden.

Effekten av beslutet innebär att intäkterna för övernattning halveras totalt för kommunen. För idrott och fritidsnämnden uppgår summan till 90 000 kr.

Inkomna synpunkter från skolor

Förvaltningen har tillfrågat skolledningen vid de sex skolor som svarar för flest övernattningar om synpunkter på förslaget. Två stycken har lämnat följande synpunkter:

- Alla skolor får ta del av minskad ersättning, detta bör vara en engånghändelse för att hjälpa Storvreta innebandy, och sedan återgå till ordinarie taxa.
- Positivt att kommunen satsar på idrott och föreningsliv för barn. Vid uppkomna eventuella extrakostnader får skolan kostnadstäckning och så länge det är på det viset spelar inte taxan någon roll.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Mats Norrbom
Förvaltningsdirektör

Åtgärdstrappa – för en trygg och jämlik förening

Policy

Riktlinje

Rutin

Vägledning

Innehåll

Syfte	3
Omfattning.....	3
Inledning	3
Åtgärdstrappan	3
Förklaring av de olika trappstegen	4
Fokus hitta lösningar inför första mötet	4
Möte med åtgärdsfokus.....	4
Avstämning	4
Skriftlig redovisning	5

Syfte

Vägledningen syftar till att ses som en handbok i hur Uppsala kommun kan arbeta med föreningar för att nå barnkonventionen samt de kommunövergripande målen.

Vägledningen beskriver på ett lättförståeligt sätt hur åtgärdstrappan kan används på ett systematiskt sätt för att säkra upp trygga idrottsmiljöer samt att idrott och fritidsverksamhet bedrivs fri från mobbning, trakasserier, hot, våld och sexuella övergrepp.

Vägledningen syftar också att tidigt upptäcka och stötta föreningar som har svårt att få ihop det grundläggande föreningsarbete kring styrelse, ekonomi och verksamhetsplaner så att föreningar slipper hamna i till exempel en långvarig ekonomisk skuld till idrotts- och fritidsnämnden.

Omfattning

Vägledningen är ett stöd för tjänstepersoner i sitt arbete för trygga och jämlika föreningar. Vägledningen är också ett stöd för föreningar att förstå vad som förväntas av dem i deras arbete.

Inledning

Uppsala kommuns stöd till föreningars barn- och ungdomsverksamhet utgår från FN:s barnkonvention där det framgår att kommunen ska verka för att barn och unga:

- Växer upp under likvärdiga villkor
- Känner sig delaktiga och har inflytande i frågor som rör dem
- Känner sig trygga och att olika typer av verksamhet och aktiviteter är tillgängliga för dem
- Lever i en god fysisk och psykisk miljö

I idrotts- och fritidsnämndens regelverk står det dessutom att föreningar förväntas leva upp till kommunen övergripande mål och värden. Om en förening använder stödet i strid med gällande bestämmelser eller för annat ändamål än som uppgetts i ansökan har nämnden rätt att kräva återbetalning av utbetalt stöd och stänga av en förening från vidare föreningsstöd.

Utgångspunkten är att Uppsala kommun ska erbjuda trygga idrottsmiljöer samt att idrott- och fritidsverksamhet bedrivs tryggt och jämlikt samt att förvaltningen tillsammans med RF Sisu Uppland ska stötta föreningarna i deras arbete.

Åtgärdstrappan

Åtgärdstrappan har tagits fram utefter den handlingsplan som utbildningen ”High Five – Trygg och jämlik idrott” har. Den ger vägledning och stöd i vilka åtgärder och när och av vem dessa ska tas.

Genom att utforma åtgärder utifrån vilken grad av incident föreningen varit med om skapas rätt förväntningar hos föreningen. Det leder till ökat förtroende och större engagemang att vilja utföra åtgärderna.

Om det inte är klart och tydligt hur kommunen arbetar med incidenter och åtgärder kan det leda till felaktiga tolkningar och förväntningar vilket ökar risken för frustration. Därför är det viktigt att åtgärdstrappan fokuserar på lösningar som sätts gemensamt med föreningen och andra berörda aktörer.

Förklaring av de olika trappstegen

Begreppen i åtgärdstrappan är enkla och övergripande och går att tillämpa på alla typer av föreningar och incidenter.

Fokus hitta lösningar inför första mötet

Första steget tillämpas endast av tjänstepersoner där fokus ligger på att hitta lösningar. Ta reda på bakgrund till händelsen och om föreningen uppbär bidrag från flera nämnder inom kommunen.

Är det en idrottsförening så för tjänstepersoner en dialog med RF Sisu Uppland samt idrottens special idrottsförbund.

Kalla föreningen och i de fall det rör idrottsföreningar även RF Sisu Uppland och eventuellt special idrottsförbund. Om föreningen uppbär stöd från fler förvaltningar ska även dessa bjudas in.

Föreningens representanter ska vara valda utefter verksamheten och den incident som hänt.

Möte med åtgärdsfokus

Mötet startas med en presentationsrunda följt av att Uppsala kommun berättar varför de är kallade till mötet och hur kommunen arbetar med de övergripande målen. Föreningen har också en möjlighet att förklara deras syn på händelsen, på hur de har tagit emot den uppkomna händelsen.

Vissa händelser kan vara så pass grova så att andra instanser bör ta vid.

Orosanmälan – Bör göras av t. ex. driftpersonal på anläggningar, allmänhet och föreningen själv

Polisanmälan – Bör göras av t. ex. anläggningspersonal, strateg och handläggare, allmänhet, förälder och av föreningen själv.

Fokus på mötet ska vara att gemensamt hitta lösningar så att händelsen inte upprepas. Beroende på händelse kan åtgärden se olika ut men ska alltid resultera i en skriftlig redovisning.

Avstämning

Det är viktigt att ha ett avstämningsmöte dels för att se hur det går för föreningen i deras arbete, dels att föreningen får möjlighet att bolla funderingar med kommunen.

Avstämningsmötet ska bokas in ca 2 månader efter första mötet. Med på mötet ska i största möjliga mån samma representanter som vid första mötet delta.

Om föreningen sänder positiva signaler fortlöper arbetet, om föreningen inte startat arbetet med åtgärden/åtgärderna påminns föreningen om vilka konsekvenser det kan innebära om inget görs.

Skriftlig redovisning

I sista steget i åtgärdstrappan ska en skriftlig redovisning inkomma. Redovisningen kan vara en handlingsplan, en åtgärdstrappa eller liknande. Formen för redovisningen sätts gemensamt i steg ”möte med fokus på åtgärd”.

Den skriftliga redovisningen ska vara idrott och fritid till handa senast 2 månader efter avstämningsmötet om inte annat är överenskommet.

RF Sisu Uppland och kommunen genom idrott och fritid kan göra oanmält besök av verksamheten.

Åtgärder utförda

Föreningen kan nu erbjuda en trygg och jämlik idrott.

Åtgärder ej utförda

Avdelningschef har rätt att ändra beslut om bidragsberättigad förening eller bidragsbeslut.

”Alla är inkluderade – för en jämställd,
jämlik och normkritisk förening”

Handbok för normkreativt arbete

Innehållsförteckning

Inledning	4
Vision	4
Projektbeskrivning - handboken och dess bakgrund	4
Normkritisk teori och begrepp	6
HBTQ vad är det?	6
Kön - Cis och trans	6
Genus	6
Maskulinitet som norm	8
Heteronormen	8
Normer påverkar oss	9
Normer i föreningarna - referensgruppen	9
Normkritik vad är det?	9
Vem är Johan?	10
Normkritik mot kränkningar och trakasserier	11
Normjakt och normkreativitet	11
Vuxnas roll och om misstagens möjligheter	12
Vems är ansvaret och faran med exotisering	14
Normkritik i praktiken	15
Normkritik för yngre barn	15
Mikrohandlingar	15
Bemötande ur ett normkritiskt perspektiv	16
Fallgropar – Normkritiskt bemötande.....	17
Allmänna tips – Normkritiskt bemötande	18
Föreningarnas tips och förslag - Bemötande:	18
Kränkningar, trakasserier och härskartekniker ur ett normkritiskt perspektiv	22
Härskartekniker	23
Fallgropar – Kränkningar, trakasserier och härskartekniker.....	24
Allmänna tips - Kränkningar, trakasserier och härskartekniker.....	24
Föreningarnas tips och förslag - Kränkningar, trakasserier och härskartekniker:	25

Miljö och material ur ett normkritiskt perspektiv	29
Fallgropar – Miljö och material	30
Allmänna tips – Miljö och material.....	31
Föreningarnas tips och förslag – Miljö och material	31
Allmänna tips – Representation och breddad rekrytering	32
Föreningarnas tips och förslag – Representation och breddad rekrytering.....	33
Normkritiska perspektiv på ledningens arbete och ansvar	33
Fallgropar - Ledningens arbete och ansvar	34
Allmänna tips - Ledningens arbete och ansvar	34
Allmänna tips - Fortbildning, kunskap	35
Föreningarnas allmänna tips och förslag - Ledningens arbete och ansvar:	35
Begrepps- och ordlista.....	37

Inledning

Vision

"Gemenskap för vänskap"

Visionen är framtagen av föreningarna och röstades igenom av alla som deltog på den sista avslutande föreläsningen. Övriga bidrag var:

- Våga, se, lyssna! Förändra!
- Respekt, Empati och Attityd – REA
- Drömmen, Visionen och Vägen mot Allas Lika Värde
- Lajka olika Leda jämnt

Projektbeskrivning - handboken och dess bakgrund

Handboken är framtagen efter ett års arbete med normkritik och HBTQ-frågor i projektet "Alla är inkluderade – för en jämställd, jämlik och normkritisk förening". Projektet har drivits och finansierats av Uppsala kommun och har utförts av *utbildningsföretaget Jämställt.

Målet med projektet har varit att:

- Hitta bra metoder för att förebygga kränkningar och trakasserier.
- Att kunna inkludera fler i föreningarna
- Att få fler att stanna kvar i föreningarna
- Att ge barn och ungdomar bättre förutsättningar i livet
- Att skapa bättre arbetsmiljö för barn, ungdomar och vuxna

En inbjudan gick ut under våren 2017 till föreningar i Uppsala kommun att delta i projektet och de föreningar som aktivt har deltagit är:

- Friluftsrämjandet
- Almtuna IS
- Uppsala tennisklubb
- SK Iron Hockey

Föreningarna har skickat representanter till de utbildningstillfällen och handledningstillfällen som Jämställt har haft. Dessutom har ungdomar från föreningarna deltagit i en referensgrupp och kommit med värdefull kunskap och erfarenheter.

*Jämställt är ett utbildningsföretag som arbetar med jämställdhet, mångfald och normkritik genom föreläsningar, handledningar, workshops och metod- och materialframställan. "För oss handlar jämställdhet och normkritik om att öppna upp människors handlingsutrymme, vad vi kan göra och säga men också hur vi kan påverka våra egna liv, våra arbetsplatser och det samhälle vi lever i."

Föreningsdeltagarna har fått svara på vilka egenskaper de tycker att barn och ungdomar ska utveckla i deras föreningar. Orden bildar också en del av målet med detta arbete. Orden på bilden är: empati, respekt, lyhörd, mänskliga rättigheter, förmåga att lyssna, samarbetsförmåga, självförtroende, prestigelöshet, medmänsklighet, anpassningsbar, ansvarstagande, problemlösare, icke dömande, visa känslor, inkluderande, uppmuntrade, eget ansvar, punktlighet, noggrannhet, engagemang, lika värde, förståelse, nyfikenhet, ledarskap, samarbete, omtänksam, ödmjukhet, tydlighet, bemötande, demokrati, jämlighet, drivkraft, ärlighet och glädje.

Deltagarna har fått utbildning i och arbetat med att synliggöra normer och hitta praktiska sätt att arbeta normkritiskt och inkluderande. Utbildningsföretaget Jämställt har genomfört utbildning, handledning och sammanställningen av denna handbok.

Handboken bygger på den utbildning Jämställt har bedrivit och innehåller deltagarnas egna förslag, diskussioner, observationer och kartläggningar. Den innehåller förslag på hur föreningarna kan konkretisera det normkritiska perspektivet och hur det kan genomsyra hela föreningarnas verksamhet. Avsikten är att handboken ska vara till hjälp både för föreningarnas befintliga personal och frivilliga och vid nyrekryteringar och information till exempelvis vårdnadshavare. Handboken ska hjälpa till att få arbetet att leva vidare.

Först kommer texter om vad **normkritik** är med både teori och begrepp. Den texten kan fungera som en påminnelse för deltagarna eller som en introduktion till personer som inte gått utbildningen med Jämställt. Denna del kan ses som en kort kunskapsgrund att utgå ifrån. Sedan kommer **Normkritik i praktiken** som innehåller tips till alla som är engagerade i föreningarna, samt specifika tips sorterade under underrubriker.

Handboken är inte en färdig plan, policy eller riktlinje, utan samlar alla tänkbara tips, även sådana som ni inte arbetar med för tillfället. Därför kan handboken bli en bra inspirationskälla även i framtiden!

Allt innehåll är till för att användas och ska gärna anpassas, förändras, strykas eller läggas till för att handboken ska fortsätta vara aktuell och relevant under en längre tid. Därför finns handboken både som en färdig produkt och som ett redigeringsbart dokument som föreningarna kan fortsätta att utveckla.

Normkritisk teori och begrepp

HBTQ vad är det?

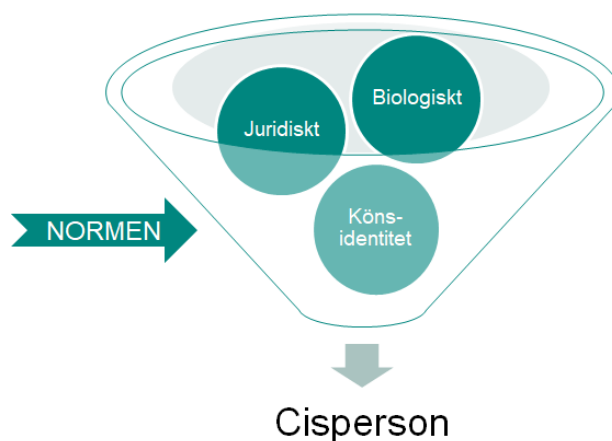
Hbtq är ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner och personer med queera uttryck och identiteter. H:et och b:et handlar om sexuell läggning, alltså vem en person blir kär i eller attraheras av. T:et handlar om hur en person definierar och uttrycker sitt kön (läs mer nedan). Q i hbtq står för queer och kan handla om sexuell läggning, könsidentitet, relationer och sexuell praktik men kan också vara ett kritiskt förhållningssätt till normer kring sexualitet och kön.

Kön - Cis och trans

I Sverige finns bara två juridiska kön, kvinna och man. Det juridiska könet får vi vid födseln och baseras på könsorganet eller/och kromosomuppsättning, men det betyder inte att alla människor känner sig bekväma med denna uppdelning eller passar in i uppdelningen. Det finns många olika kromosomvariationer och det finns variationer kring könsorgan. Alla som föds får ändå ett juridiskt kön utifrån vad som läkare och/eller vårdnadshavare tycker passar bäst (om könet är oklart). En person som identifierar sig som sitt biologiska kön, har en kropp som stämmer överens med bilden av det könet och enligt folkbokföringen är registrerad som det könet kallas för cisperson.

Cisbegreppet har uppkommit som ett motsatsord till transperson för att kunna synliggöra orättvisor och maktskillnader utifrån cisnormen. En transperson är ett samlingsbegrepp för personer där något inte stämmer överens med den gängse bilden av kön. Det kan var någon som är född med snippa men vars könsidentitet är pojke eller någon som varken är pojke/man eller flicka/kvinna. Ens egen könsidentitet är det bara en själv som

kan veta och den behöver inte ha något att göra med ens juridiska eller biologiska kön. I diskrimineringslagen används begreppet "könsöverskridande identitet eller uttryck" när det handlar om exempelvis transpersoner. Cis och trans har ingenting med sexuell läggning att göra utan kan ha vilken sexuell läggning som helst.

Genus

Normer och föreställningar kring kön i vårt samhälle gör att de två juridiska könen man och kvinna förväntas ha olika egenskaper och positioner. Det är de förväntade egenskaper som kopplas till könet som kallas för genus – som också kan kallas för det sociala könet.

Genus ska inte blandas ihop med könsidentitet eftersom genus bara fokuserar på förväntningar hur en ska vara, göra eller tycka om utifrån kön. Könsidentitet handlar istället om vilket kön en faktiskt är. Genus, alltså förväntningarna utifrån kön, förändras ständigt över tid och var i världen vi befinner oss.

Vi kan säga att när vi föds får vi en "låda" – en för pojkar och en för flickor. En låda med en uppsättning egenskaper, leksaker, kläder etcetera. Varje gång vi gör något som bryter normerna kring kön går vi utanför lådan. Och det ger konsekvenser!

Indelningen av människor i kön är något som sker på varje nivå, allt från första mötet på BB med nyfödd bebis till arbetsintervjun. Människor har lätt att se världen i kategorier, i grupper. Denna sortering blir problematisk när människor i sin kontakt med andra utgår ifrån de stereotyper sorteringen skapar. Kön är det absolut största sorteringsinstrument, men människor sorterar även efter exempelvis hudfärg, ålder eller kroppsstorlek. Att inte veta vilket kön en människa tillhör kan väcka folks nyfikenhet. Många vill sortera in människan i rätt fack och börjar undra när en människa är svårplacerad. Det kan leda till problem och vara kränkande för exempelvis transpersoner och det begränsar genom att människor får olika förväntningar och olika bemötande.

Socialiseringen till kvinna eller man påbörjas redan vid födseln och pågår sedan hela livet. Det finns forskning som visar att redan under den första timmen av ens liv blir barn bemötta på olika sätt beroende på vilket könsorgan de har. De blir sedan bekräftade och får positiv respons om de uppför sig på det sätt som stämmer överens med förväntningarna på deras biologiska kön. När någon däremot bryter mot dessa genusnormer blir de straffade på olika sätt. Denna process gör att många människor omedvetet följer strukturen.

Det går att uttrycka sig som att människor föds med ett könsorgan och blir med ett genus. Detta betyder inte att alla som har biologiskt kvinnokön har ett kvinnligt genus och vice versa. Men det finns en tydlig norm som berättar för folk vad som förväntas av kvinnor och män och dessa normer gör att det är enklare att följa normen än att bryta mot den. Forskning visar även att normer kopplade till kön skapar många kränkningar i exempelvis skolan och föreningslivet. De förväntningar som finns på kvinnor och män är något som de flesta måste förhålla sig till. När någon bryter mot normer kopplade till kön riskerar personen att ifrågasättas eller bestraffas.

Kön kan alltså beskrivas utifrån biologiskt, mentalt eller juridiskt. Genus är istället de egenskaper aktiviteter, kläder och liknande som kopplas till könen. Om någon har ett kvinnligt kön förväntas den ha ett kvinnligt genus och om någon har ett manligt kön förväntas den ha ett manligt genus. Vad som anses som kvinnligt eller manligt genus är högst föränderligt och ser olika ut både historiskt och geografiskt. Kvinnligt genus kan även kallas för femininitet och manligt genus kan kallas för maskulinitet. I begreppet femininitet och maskulinitet finns det olika grader. Det går att vara mer eller mindre feminin och mer eller mindre maskulin.

Genusbegreppet innefattar även ett maktperspektiv. Det betyder att könen inte bara tillskrivs olika genus och på så sätt hålls isär utan också att om att det som förknippas med maskulinitet värderas högre än det som traditionellt förknippat med femininitet.

Maskulinitet som norm

Egenskaper och aktiviteter kopplade till manlighet har alltså oftast högre status i samhället. I ett historiskt perspektiv är det inte så länge sedan män enligt lagen och i offentliga sammanhang faktiskt värderades högre än kvinnor. Att vi idag inte ser kvinnor som underlägsna män rent juridiskt betyder tyvärr inte att könen värderas lika. Det finns en eftersläntrande föreställning kring manligt och kvinnligt som ligger djupt förankrat i oss och dessa föreställningar är oftast helt omedvetna och ofreflekterade.

Mannen och manlighet är fortfarande norm och kvinnan och kvinnligheten står som motsatsen. Detta kan vi se på många olika sätt i vårt samhälle. Exempelvis har vi så kallade olika mans- och kvinnoyrken i Sverige. Eller att pojkar och flickor väljer olika intressen eller sporter. Men det handlar alltså inte bara om en uppdelning utan det finns även en värdering av yrkena eller aktiviteterna. Oftast har de manliga aktiviteterna högre status än de kvinnliga och det finns exempelvis mer pengar att tjäna i de yrken som domineras av män och ofta satsas det exempelvis mer på pojklag.

Män och det som anses som manligt ses ofta som självklart och blir en del av normen. Inom exempelvis medicinsk forskning är det framförallt mäns sjukdomar som är i fokus och både symptombeskrivningar och mediciner utgår ifrån män. Även i vårt språk märks det att mannen är norm och att egenskaper som förknippas med män är högre värderade. Exempelvis är fler statusord förknippade med män såsom pondus, stark, ta för sig och så vidare. Denna ojämlika värdering som finns kvar är inte bara problematisk för kvinnor, utan i hög grad även för män. Denna värdering gör att det är svårare för pojkar/män att göra aktiviteter som traditionellt förknippas med kvinnor/flickor och ta till sig av traditionellt kvinnliga egenskaper eftersom de då förlorar i status. Det är lättare för en flicka i trean att spela fotboll än vad det är för en pojke i samma klass att dansa balett eller ägna sig åt ridsport. Att vara en pojkflicka är något positivt, men det finns inte ens något uttryck för det omvända. En förolämpning mot en man kan vara att likställas med en kvinna, som i uttrycket "du kör som en kärring" eller "du kastar som en tjej", men att förolämpa en kvinna genom att säga "du kör som en gubbe" eller "du kastar som en kille" går inte.

Heteronormen

Heteronormen handlar om allt det som bidrar till att heterosexualitet framstår som det bästa och självklara sättet att leva.

Heteronormen gör inte bara så att heterosexuella relationer värderas högst utan förstärker även uppdelningen mellan kvinnor och män genom att det finns en förväntad kärleksrelation mellan flickor och pojkar och kvinnor och män. Det ses som det självklara. Den förväntade kärleksrelationen mellan flickor och pojkar gör det svårt att vara vänner med motsatta könet.

Att två barn av olika kön som umgås med varandra kan få kommentarer om att de är kära i varandra eller att de kanske kommer gifta sig när de blir äldre förstärker uppdelningen mellan könen och gör det svårare att utveckla vänskapsrelationer mellan könen

Heteronormen är förklaringen till att pojkar och män som bryter normer kring manlighet ofta får höra nedsättande kommentarer kopplade till just homosexualitet. Det finns fortfarande föräldrar som tydligt uppmanar sina pojkar till att inte välja kläder, lekar eller fritidsaktiviteter som är kopplade till femininitet för att de är rädda att deras pojkar annars ska bli eller uppfattas som homosexuella. Heteronormen förstärker alltså den värdering som gör manligheten till norm. Ett vanligt skällsord är "Jävla bög" och används ofta när pojkar bryter normen för manlighet.

Normer påverkar oss

Ett barn eller en ungdoms kön, sexuella läggning, könsidentitet eller könsuttryck, funktionalitet, religion, etnicitet eller föräldrars ekonomi borde inte avgöra vilket bemötande som personen får eller vilka rättigheter och möjligheter den har i föreningen. Tyvärr så visar forskning att det spelar stor roll. Att bli diskriminerad eller att bli bemött på ett icke inkluderande sätt påverkar hälsan, prestationen och ungdomars självbild. Därför är det väldigt viktigt att synliggöra de normer som finns i föreningarna som gör att vissa barn och ungdomar exkluderas. Där är normkritiken ett viktigt redskap.

Normer i föreningarna - referensgruppen

I arbetet med referensgruppen med ungdomar kom det fram att det i föreningarna bland annat finns dessa problem:

- Hets kring bästa utrustningen som alla andra har.
- "Din mamma" skämt.
- Cp, reetard och andra funktionsnedsättningar används som skällsord
- Heteronormativt, och homoskämt förekommer.
- Könsindelning på träning.
- Att de vuxna tröstar olika beroende på kön.
- Könsindelning på olika uppgifter.
- Att tränarnas barn favoriseras.

Normkritik vad är det?

Normkritik handlar om att ifrågasätta normer som begränsar människors handlingsutrymme och som gör att vi värderar människor olika. Normkritik handlar inte om att ta bort alla normer. Bra normer behövs i samhället för att det ska fungera, det handlar snarare om att synliggöra de normer som faktiskt kränker, diskriminerar och värderar. Att helt enkelt ta ett helhetsgrepp kring normer och diskutera vilka normer vi vill ha och vilka normer som vi ska jobba bort. Exempel på normer som påverkar oss negativt är kroppsideal, normer kring hur en kvinna eller en man ska vara, normer kring sexualitet eller hudfärg.

Albert Einstein sa en gång för länge sen att "Det är en skam att vi lever i en tid då det är lättare att spränga en atom än en norm". Och där har han fortfarande rätt. Att arbeta

normkritiskt är ett långsiktigt arbete som först handlar om att synliggöra normer, vilket kan vara svårt eftersom normer ofta är osynliga tills någon bryter mot dem.

Vem är Johan?

Normen i Sverige idag skulle kunna gestaltas i den fiktiva personen "Johan". Namnet Johan är valt eftersom det finns fler Johan som är VD för börsnoterade företag än vad det finns kvinnor. Johan är en vit heterosexuell medelålders cis-man utan några funktionsnedsättningar och som har det gott ställt ekonomiskt. Johan är inte religiös men firar svenska kristna högtider och äter gärna kött. Det finns egentligen ganska få Johan i Sverige idag men ändå är det han som syns och som resten av befolkningen jämförs mot. Johan har själv inte blivit diskriminerad och det finns en risk att han därför inte ser diskriminering som sker mot andra. Normkritik handlar därför om att se sig själv och i vilka situationer som en själv är Johan - alltså har privilegier och makt. Att helt enkelt kunna vända sig om och se sin egen maktposition eller att kunna få andra att vända sig om. Normkritiken handlar inte om att kritisera Johan, utan de normer som gör att andra människor blir diskriminerade eller kränkta.

Normkritik handlar om att synliggöra normerna och inte peka ut de som bryter mot dem. Att fokusera på Johans maktposition istället för att det är synd om normbrytare är en normkritisk metod. Tidigare har det ofta varit fokus på tolerans. Tolerans utgår från normen och förstärker uppdelningen i "vi och dom". Det gör att bara normen har makt att tolerera och acceptera. Det är sällan som någon säger "Det är helt okej att du är heterosexuell" eftersom heterosexualitet ses som så självklart att det inte behöver okejjas eller tolereras. Normkritiken utmanar istället själva problemet. Det normkritiska perspektivet innebär alltså att problematisera de normer som gör att alla människor inte uppfattas som eller känner sig lika mycket värda. Det handlar om att ifrågasätta begränsande normer.

Den som tillhör normen får fördelar genom att inte behöva bli ifrågasatt, att inte behöva förklara sig och bli självklart accepterad. Det kan vara som att en kan passera obemärkt men samtidigt ha möjlighet att synas och ta plats när en själv vill det. Här är det viktigt att förstå att de flesta tillhör någon norm och alltså får fördelar i vissa situationer. Någon kanske aldrig har blivit utsatt för sexism men däremot rasism. En annan kanske aldrig har behövt oroa sig för pengar men är utsatt för diskriminering utifrån funktionsnedsättning. Det betyder att vi alla måste vända oss om ibland, kunna backa och inse våra privilegier och inte hamna i försvar när någon påpekar vår maktposition.

"Jag tycker inte att det gör ont på **mig** att sparka **dig** på smalbenet. En av oss får ändå ont. Vilket är mest rimligt, att du vänjer dig vid att jag sparkar dig eller att jag slutar sparka?"

När det gäller fysisk smärta så förstår vi att en person kan få ont även om det inte var avsikten hos den som råkar skada. På samma sätt borde vi se det när någon påpekar att den känner sig sårad eller kränkt över något som någon har sagt eller gjort. Ord gör också ont och på samma sätt kan det vara så att vi inte menade att göra illa, men att handlingen

ändå skapar smärta och därför bör vi kunna backa och be om ursäkt. Säger någon aj så släpp och be om ursäkt, säger någon att det där kränker mig så släpp prestigen och be om ursäkt.

Normkritik mot kränkningar och trakasserier

Normkritik är viktigt att arbeta med när det gäller kränkningar och trakasserier. De allra flesta kränkningar och mobbningssituationer handlar om normer på olika sätt. De skällsord som används vittnar nämligen om vilka normer som råder. Hora, bög, cp, fetto eller dampunge är alla skällsord som pekar ut normen; normer kring sexualitet för kvinnor, att du ska vara heterosexuell, att du inte ska ha någon funktionsnedsättning eller vara överviktig. Att som ungdom få kunskap kring normer och hur de skapar ojämlikhet och kränkningar ger dem redskap att ifrågasätta och kunna se strukturer. Det skapar självkänsla eftersom barnen kan förstå att det inte handlar om de själva utan om normer i samhället som faktiskt går att förändra. Kunskap kring normkritik gör också att barn och ungdomar förstår varför vissa ord används som skällsord och problemet med detta. Det fungerar sällan att bara ha en nolltolerans mot kränkande ord. Barn och ungdomar behöver förstå på djupet istället för att bara följa en regel.

Normjakt och normkreativitet

Normkritik i praktiken handlar först om att spana efter normer och se vilka normer som finns i den egna verksamheten och hos en själv. Ett tips är att göra en normjakt där några från föreningen spanar efter normer och undersöker verksamheten utifrån exempelvis dessa frågeställningar:

- Hur märks den här normen hos oss?
- När förutsätts eller förväntas alla vara enligt den normen? Till exempel när förutsätts alla vara heterosexuella? Eller när förutsätts alla vara cispersoner? Eller när förutsätts alla vara utan funktionsnedsättningar? Eller när förutsätts alla har råd med något?
- När lyfts normen som något självklart?
- När osynliggörs de som inte följer normen?

Här kommer några exempel på normer som finns i samhället och kan finnas i föreningen:

- **Mansnormen**
Mansnormen utgår från att mannen är norm, att det som är förknippat med män värderas högre och att män får fördelar (diskrimineringsgrunden kön)
- **Cisnormen/tvåkönsnormen**
Cisnormen utgår från att det endast finns två kön, kvinna och man, samt att alla människor sedan födseln tillhör ett av dessa två kön. Om en person sammanfaller med cisnormen kallas den för cisperson. Motsatsen till cisperson är transperson. (Diskrimineringsgrunden är könsöverskridande identitet eller uttryck)

- **Vithetsnormen**
Vithetsnormen utgår från att vit hudfärg är det normala i samhället. Vita människor får fördelar i samhället. (Diskrimineringsgrunden etnicitet)
- **Icke-troende-normen/kristendomsnormen**
Det finns en stark norm i Sverige som handlar om att inte tro på gud men att följa kristna högtider och värderingar. (diskrimineringsgrunden religion)
- **Funktionsnormen**
Funktionsnormen handlar om föreställningar om funktionalitet och friskhet och förutsätter att alla har samma funktionsförmåga. De som bryter mot funktionsnormen ses som avvikande. (Diskrimineringsgrunden 'funktionsnedsättning', samt regleras av så kallad bristande tillgänglighet).
- **Heteronormen**
Heteronormen utgår från att heterosexualitet är det normala och eftersträvansvärda. Annan sexualitet ses som avvikande. (Diskrimineringsgrunden sexualitet). Heteronormen gör också att vi förväntas vilja leva i en heterosexuell tvåsamhet.
- **Åldersnormen**
Åldernormen utgår från att en viss ålder är den bästa och att människor som tillhör denna ålder får fördelar.
- **Medelklassnormen**
Medelklassnormen utgår från medelklassen livsvillkor. Det kan handla om tillgångar så som pengar, bostad men även utbildning och kulturellt kapital. (Finns inte med i diskrimineringslagen men är en stark norm)

För att sedan förändra normerna behöver vi vara kreativa. Normkreativitet kan därför beskrivas som själva görandet, där vi ger varandra fler möjligheter och skapar nya inkluderande normer. Det är även viktigt att ta reda på vilka fördomar som en själv har med sig och försöka sluta att agera utifrån dem. Att vi har fördomar är inget konstigt, vi matas med fördomar hela tiden, men det är en sak att ha dem och en annan sak att bemöta folk utifrån dem.

För att kunna göra det måste vi först förstå vilka fördomar vi har. Vi gör många misstag och det måste självklart vara okej. Om vi faktiskt tar chansen och lär oss av våra och andras misstag blir vi mer professionella. Normkritiken handlar om att bjuda på sina misstag och vara generös mot andra som gör misstag, vi lär oss av varandra. Vi bör helt enkelt se misstagen som möjligheter!

Vuxnas roll och om misstagens möjligheter

Det finns olika sätt att förhålla sig till de "misstag" en ständigt gör när det handlar om normer. Ibland kan vissa känna att normkritik ger dem dåligt samvete och skuld känslor eftersom kunskapen om normkritik innebär att fler av ens egna misstag uppdagas. Vuxna kan bli stressade och arga på grund av känslan att andra tycker de gör fel, att de inte känner sig tillräckligt bra och kanske också över att de nu uppfattar att de har ytterligare

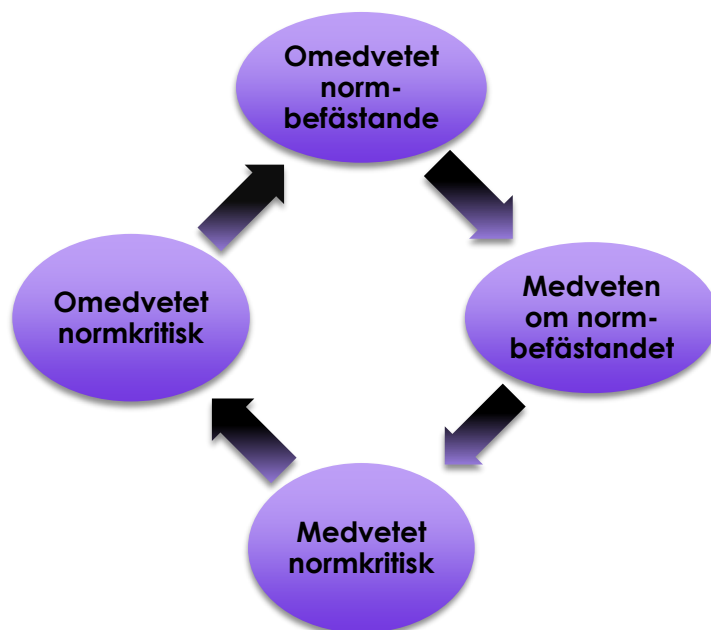
ett "måste" i sin redan så omfattande arbetssituation. Ibland upplevs normkritiken som ett minfält och många blir rädda för att göra fel. Välj istället att se det som en intressant utvecklingsmöjlighet, som något som kommer underlätta relationen med barn och ungdomar och förbättra arbetsmiljön.

Även när det gäller barn och ungdomars lärande visar forskning att misstag är en viktig del. Barn och ungdomarna behöver känna att det går att göra misstag för att lära sig ännu mer. Därför är det viktigt att skapa ett klimat för barn och ungdomar där det är okej att göra misstag och därmed är det även bra att vuxna i föreningarna erkänner och bjuder på sina misstag.

Det finns inte något perfekt bemötande av barn och ungdomar, det utvecklas hela tiden. De val som vuxna gör påverkas omedvetet av normer och detta påverkar hur barn och ungdomar bemöts. I det dagliga arbetet kommer vuxna i föreningarna med all säkerhet göra "fel". Men dessa misstag kan bli möjligheter genom att bredda sin egen "normbubbla", att fortsätta sitt lärande och bredda sin bild av vilka barn och ungdomarna "är". Det krävs dock ett generöst arbetsklimat där misstag kan tas tillvara.

Vi vuxna behöver dela med oss av våra misstag för att lära oss av varandra. Framförallt behöver vi kollegor som kan säga till oss när vi råkat göra ett misstag eller en kränkning utan att vi själva tänkte på det. Det handlar inte om att skuldbelägga varandra utan om att gemensamt kunna utvecklas. Därför kan det vara bra att komma överens om hur ni ger feedback så att ingen känner sig påhoppad.

Modell för hur vi lär oss av våra misstag och behöver arbeta aktivt med normkritik för att det ska bli en del av vårt vardagliga arbete.

Vems är ansvaret och faran med exotisering

Misstag är som sagt något som vi lär oss av, men vi kan undvika en hel del misstag om vi har med oss några viktiga perspektiv från början. Det är bra att utgå ifrån att det är vi vuxna som ska ha ett normkritiskt perspektiv och det är vi som har ansvaret för inkludering, värdering och de normkritiska perspektiven. Det innebär exempelvis att vi inte ska anklaga barn och ungdomar för att vara ojämsställda, ta för mycket eller för lite plats, eller ha uttalade experiment där barn och ungdomars värderingar eller eventuella stereotypa förhållningssätt granskas.

Att vi som vuxna kan göra kartläggningar kring hur barn och ungdomar bemöter varandra, vilka som får talutrymme och vilka normer som styr är en sak - men skulden är aldrig barnens och de bör därför inte involveras i denna typ av kartläggningar. Däremot så kan vi använda oss av resultaten för att förändra våra egna förhållningssätt och vårt arbete för att få ett mer inkluderande klimat.

Ett vanligt misstag är att vi råkar exotisera människor som bryter mot normen. Det är när normbrytare framställs som exotiska, spännande eller som inspiration, istället för som självklara i vår värld av olikheter. Exotisering är en del av toleranspedagogiken och en form av objektifiering där syftet är att ge betraktaren nya infallsvinklar, perspektiv eller i värsta fall vara avskräckande.

Exotisering är väldigt vanligt och kan handla om allt ifrån att ha temaveckor med afrikansk mat, ha kartböcker med stereotypa bilder på folkgrupper eller att en familj med homosexuella föräldrar bjuds in att berätta om sin familj. Det är vanligt att FN-dagen används för att prata om "andra" kulturer istället för att prata om barnkonventionen och mänskliga rättigheter i stort.

En annan form av exotisering är så kallad "inspirationsporr" vilket innebär att exempelvis personer med normbrytande funktionalitet används som inspirationsobjekt. Att inspireras av andra människor är självklart en bra sak men när normavvikare används som inspiration enbart för att de bryter mot normen brukar det ofta handla om att andra ska få perspektiv och känna att "jag har det i alla fall inte som den personen" eller "wow, kan du så kan jag".

Men hur upplevs detta om en är den personen som någon är glad att den slipper vara? Problemet med inspirationsporr är just att det blir objektifierande, där vissa människor används för syftet att ge andra människor en känsla av att de har det eller är bättre. Representation är dock viktigt men det handlar om att människor med olika erfarenheter ska finnas med på ett självklart och jämlikt sätt.

Normkritik i praktiken

Det finns många sätt att arbeta med normkritik i föreningar. Stort som smått. Oavsett hur arbetet organiseras, planeras, utförs och utvärderas finns det en sak som återkommer i forskningen: kontinuitet och integrering. Normkritik ska finnas med kontinuerligt och ska integreras i föreningarnas vardag. För att förbättra möjligheterna att på riktigt vara en inkluderande förening behöver det genomsyra vardagen. Hela detta kapitel tar upp olika sätt att arbeta med normkritik i praktiken.

Det går att arbeta uttalat och outtalat med normkritik. I föreningarna är det personalen som har ansvaret för exempelvis träningar, träffar, arbetsmiljön och värdegrunden. Det är vi vuxna som har problemet. Det är vi vuxna som råkar exkludera, exotisera, ha stereotypa exempel, fördela ordet ojämnt eller på andra sätt råka göra så att föreningarna är bäst anpassad för normen. Därför är det viktigt att det är vi vuxna som ska äga frågan och arbetet med normkritik.

Det innebär att mycket av det normkritiska arbetet kan göras outtalat och därmed även bli mer självklart för alla. Det innebär att vi inte poängterar det normkritiska eller gör en grej av det, utan att det bara finns där som en självklarhet i föreningarnas vardag och att barnen kanske inte ens märker det. Det finns självklart även poäng med att arbeta uttalat. Då kan vi ge barn och ungdomar kunskap och verktyg för normkritiska perspektiv och de kan hjälpa oss att utveckla föreningarna än mer.

Normkritik för yngre barn

När det gäller yngre barn är det extra viktigt att inte förstärka skillnader mellan exempelvis flickor och pojkar eller råka förstärka vithetsnormer eftersom barn och ungdomar i dessa åldrar fortfarande kan ha en friare syn på normer. För yngre barn finns det därför en poäng med att framförallt tänka på den vuxnes roll, normkritiskt bemötande, och att exempelvis träningarna är normkreativa. I de lägre åldrarna blir det nödvändigt att normkreativitet kommer med som något självklart och inte lyfts fram som ett nytt eller annorlunda.

Normkritik kan till stora delar prägla föreningarna på ett osynligt sätt och outtalat sätt. Det är den vuxna som tänker och agerar utifrån normkritik, men barnen behöver inte få höra resonemang om olika förväntningar på pojkar och flickor, att heterosexualitet är norm eller att det finns starka normer kring hur kroppar ska se ut. Vi ska helt enkelt inte lära ut normer som vi vill förändra eftersom vi då kan råka förstärka dem. När barn och ungdomar börjar fundera kring normer och upplever orättvisor är det dock viktigt att de får prata om det och att de får kunskap om detta så att inte föreställningar cementeras och begränsar dem.

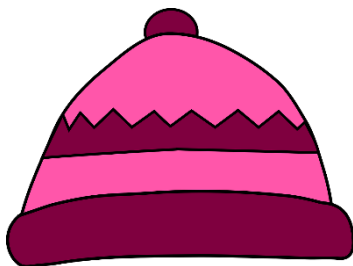
Mikrohandlingar

Ett sätt att arbeta praktiskt med normkritik är att fundera kring mikrohandlingar. Tänk på alla de situationer som kan uppstå under en föreningsaktivitet och allt det som ledare gör

under ett sådant tillfälle. Tänk om flera av dessa stunder och handlingar kunde bidra till att skapa bättre förutsättningar för en inkluderande verksamhet. Att hälsa på barn och ungdomar, ge instruktioner, peppa, att diskutera och samtala, att fördela ordet, att hjälpa barn och ungdomar som inte förstår, att lösa konflikter, att hålla ordning, att trösta, att lägga märke till barn och ungdomar, att kommentera någons utseende, att ge egna exempel, är alla saker som kan tillhöra det vardagliga arbetet i en förening och kan göras mer eller mindre normkritiskt.

Att tänka igenom dessa situationer och vara öppen för att lära sig av sina misstag kan leda till en mängd nya normkreativa mikrohandlingar. Överallt i föreningen genereras kunskap, inte bara på exempelvis träningar. ”Barn gör som vi gör, inte som vi säger” - är en devis som gäller barn och ungdomar oavsett ålder. Att barn och ungdomar får höra språkliga vändningar och uppleva liknande normkritiska bemötanden i flera situationer gör att möjligheterna ökar för förändrade perspektiv och en känsla av att vara inkluderad i föreningarnas sammanhang.

För att lyckas med detta inkluderande, vardagliga bemötande och beteende behöver hela föreningen bli medvetna om normer. Annars finns en risk att de vardagshandlingar som görs inte är medvetna och professionella, utan istället baserade på den norm som personen själv befinner sig i.

Rosa mössan är ett exempel på en mikrohandling där en ledare förutsättningslöst frågar Omar om det är hans mössa som ligger på golvet även om ledaren vet att det är Saras.

Bemötande ur ett normkritiskt perspektiv

Hur vuxna bemöter barn och ungdomar påverkar deras handlingsutrymme på olika sätt. Det är i bemötandet och samspelet som normer förstärks eller omförhandlas. Som ansvarig vuxen i föreningen har du möjlighet att förändra normer och öppna upp handlingsutrymme för barn och ungdomar. Normkritiska perspektiv i bemötande handlar om hur vi är gentemot varandra. Hur vi hälsar, vilket kroppsspråk vi har, vilka ord vi använder till vem och allt annat som händer i mötet mellan oss människor.

Det kan även handla om vad vi belönar eller bestraffar. När någon bryter mot normen kan detta bestraffas genom exempelvis höjda ögonbryn, skratt, kommentarer, eller nedsättande ord. När någon följer normen så passerar det ofta obemärkt eller så ges det positiv respons i form av leenden, bejakande kommentarer eller uppskattning på annat sätt. När någon bryter mot normen kan det skenbart bemötas positivt genom kommentarer som ”men oj, jaha, har du sådana kläder på dig? Vad fint och annorlunda.”, men undertonen är ändå att det är något som avviker. Det är detta som kallas ett toleransperspektiv, det normavvikande tolereras men placeras fortfarande utanför

normen. Ett normkritiskt bemötande handlar därför mycket om att börja fundera över sina reaktioner som ofta är styrda av våra egna oreflekterade normativa uppfattningar. Normkritiskt bemötande handlar om att bli medveten om sitt bemötande och förändra det som behöver förändras. Det handlar om att vara inkluderande i sitt bemötande och se alla olikheter som självklara. Hur vi med vår kropp, våra ord och våra kommentarer kan öppna upp för fler möjligheter.

En normkritisk förening behöver granska planeringen och uppläggen av exempelvis träningar eller träffar. Alla tillfällen då vi planerar och gör upplägg kan vinna på normkritiska perspektiv. För om vi tänker som vi alltid har tänkt, då kommer vi att göra som vi alltid har gjort, och då kommer det att bli som det alltid har varit. Och tyvärr så visar forskningen att många barn och ungdomar känner sig exkluderade. Därför behöver vi fortsätta att tänka nytt så att det kan bli en förening för alla. Normkritiken är en ständig utveckling.

Normkritiskt bemötande innebär också att inkludera fler i föreningens verksamhet – att bredda rekryteringen. Alla barn och ungdomar ska kunna uppleva att föreningen är till för dem oavsett deras funktionsförmåga, bakgrund, erfarenheter och identitet. Det kan handla om att exempelvis träningar är tillgängliga (kan anpassas) för alla.

Föreningarnas sammanhållning och kultur skapas även vid aktiviteter utanför det reguljära schemat. Det kan handla om firande av högtider, fester, resor och olika traditioner. Dessa aktiviteter kan skapa en stark sammanhållning. Tyvärr kan de också skapa utanförskap genom att bara vara anpassade för normen eller bygga på förutfattade meningar om barn och ungdomar. Dessutom är det vanligt att barn och ungdomars olika bakgrund osynliggörs eller exotiseras. Det är därför viktigt att alla aktiviteter planeras med ett normkritiskt perspektiv.

Fallgropar – Normkritiskt bemötande

- Det är viktigt att inte utgå ifrån ordet likabehandling på ett ordagrant sätt. Att behandla alla likadant är inte inkluderande eller rättvist. Tänk om alla fick samma mat oavsett allergier. Istället handlar det förstås om att ge alla barn och ungdomar liknande möjligheter utifrån deras olikheter.
- Det är lätt att råka överkompensera när vi vill inkludera. Att exempelvis överdrivet uppmärksamma något normbrytande som ett barn gör och därmed råka göra det till något som inte är självklart inför de andra barnen. På samma sätt är det lätt att råka exotisera istället för att inkludera. Det är givetvis viktigt att stödja en ungdom som tagit mod till sig och öppet vågar bryta normer, men samtidigt kanske andra barn och ungdomar ser det som självklart tills en vuxen kommer och med sitt stöd gör det tydligt att det inte alls ses som självklart.
- Att i sin planering råka exkludera barn och ungdomar på grund av att en utgår ifrån normen är en vanlig fallgrop.

Allmänna tips – Normkritiskt bemötande

- Tänk på att vara inkluderande i ditt bemötande. Ett sätt kan vara att tänka att allt finns representerat hos den/de du pratar med.
- Tänk på hur du hälsar på folk i föreningarna och kanske ändra på det för att ska nya möjligheter. Vem ger jag ryggdunkar? Vem lägger jag handen på? Vem håller jag avstånd till? Alla barn och ungdomar kan behöva få tillgång till närhet och uppmuntran.
- Var uppmärksam i din vardag och undersök föreningarna. Vilka svordomar och taskiga kommentarer hör du exempelvis i omklädningsrummen?
- Reagera alltid! Du som vuxen har ett ansvar att alltid reagera och säga ifrån när du hör eller ser att personer bemöts illa.
- Förutsätt alltid att den du talar om finns i rummet, det hjälper dig att prata på ett inkluderande sätt och undviker att hamna i "vi" och "dom".
- Låt alla komma till tals. Ett jämt fördelat talutrymme är av största vikt och ett tecken på att du som vuxen tycker att alla är lika intressanta.
- Tänk igenom vilka exempel, ord och uttryck du använder men även vad du inte säger och inte gör.
- Tänk på vad och vem du bekräftar och berömmar? Förstärker du normen eller öppnar du upp för fler sätt att vara?
- Tänk igenom ifall du har negativa förväntningar på barn och ungdomar och hur du istället kan ge dem nya möjligheter.

Ett tips när träning/träffar planeras är att ställa sig dessa frågor:

- Vem ges möjlighet att lära och hur kan lärandet utmana normer?
- För vem anpassas aktiviteten och hur?
- Hur delas barn och ungdomar in i grupper?
- Är jag en normkritisk förebild? Vem ges möjlighet att delta och på vilket sätt?
- Vilka normer bidrar aktiviteten till att bredda/utmana?
- Vilka normativa föreställningar kan aktiviteten råka förstärka?

Föreningarnas tips och förslag - Bemötande:

- Ett bra bemötande handlar om att bygga tillit i mötet mellan ledaren och deltagarna. Vårt bemötande har betydelse och kan till exempel påverka framtida relationer till barnen/deltagarna. Varje människa är unik och måste bli bemött med omtanke och respekt.
- Viktigt är att som ledare trycka på det könlösa och ifrågasätta när det kommer upp negativa värderingar kring kön. Fråga vad som menas när jargongerna inträffar.

- Olika kön ska få spela med varandra – nu är det väldigt könsuppdelat.
- Fokusera mer på sporten än personers identitetsdelar (bakgrund, sexualitet, kön, hudfärg etcetera).
- Prata mer om till exempel hbtq och göra det ännu mer självklart.
- Informera om till exempel härskarteknikerna i föreningarna för att kunna sätta ord vad som händer.
- Vi försöker alltid prata i vi-form när vi pratar om projekt, föreningen eller aktiviteter. Inte bara för att informera utan även för att sända tydliga signaler till våra ungdomar att det är en gemenskap. Vi känner att det är viktigt att uttrycka sig i vi-form inför gruppen av ungdomar så de verkligen känner sig delaktiga. Vi lägger även stor vikt på deras åsikter och låter dem genom referensgrupper påverka hur det ska bli.
- Samarbetsövningar i olika konstellationer exempelvis barn-barn, vuxna-vuxna och barn-vuxna.
- Alla som kommer in i rummet ska välkomnas.
- Inte döma folk utifrån etnicitet/bakgrund – bli medveten om sina egna fördomar och inte agera utifrån dem.
- Använda sig av ”hen” för att öppna upp möjligheter för barnen och ungdomarna.
- Ha ögonkontakt och hälsa med hela kroppsspråket. Att ha ett leende på läpparna när man hälsar är ett gott bemötande. Att lyssna och visa att man är intresserad och nyfiken stärker bemötandet. Alla goda relationer livnär sig på det goda bemötandet parterna emellan.
- Tänk på att lyfta fram varför man inte ska göra miner eller ge negativa kommentarer åt någons åsikter.
- Uppdelningen av barn i olika åldrar, där man låter åldern få styra vart respektive barn ska hamna i de olika grupperna kan bli fel. Att råka koppla låg ålder till inkompetens och hög(re) ålder till kunnande och rätt att bestämma. Att råka bekräfta barns tal om att vara "stor och duktig" utan att nyansera eller ifrågasätta. Att råka nedvärdera yngre barn och visa på deras "svaga kompetens" genom att t ex ofta tala om att "de små barnen behöver hjälp". **Istället:** En metod som vi numera strävar efter att tillämpa i träningarna är att få de äldre barnen att fungera som mentorer till de yngre barnen. De yngre barnen i sin tur tillåts vara mer delaktiga i träningarna där de kommer med förslag och synpunkter på innehåll. De äldre barnen får tillsammans med ett yngre barn exempelvis visa hur ett slag ska se ut, där det tar hjälp och samarbetar med det yngre barnet. Till och med ledaren kan lära sig av ett barn, så länge som man jobbar med ett öppet och uppriktigt hjärta.
- Ibland kan det vara lätt hänt att ledaren förväntar sig att alla firar samma högtider eller att alla som heter något icke svenskt namn inte firar exempelvis jul. När en som ledare sätter sig in i de olika högtiderna som firas så blir det lättare att låta

barnen få berätta om de på ett enkelt och avdramatiserat sätt. När julen närmar sig så kan man önska alla en god jul, när det nya året är på ingång så kan man önska alla ett gott nytt år, likväl när muslimer, judar eller andra minoritetsgrupper har sina högtider så kan man låta barnen få berätta lite grann om sin respektive högtid/tradition. Det bidrar till större förståelse, respekt för varandra som i slutändan förhoppningsvis leder till ett bättre samhällsklimat.

- Involvera vårdnadshavare: Föreläsningar där "populära" personer lyfter vikten av att inkludera alla.
- Hälsa på varandra med ett leende & säg hej.
- Inse sina privilegier och förstå att även om jag inte upplever en situation som jobbig/svår kan den vara det för någon annan.
- Mentorskap stärker föreningens sammanhållning och kan få barn och ungdomar att stanna kvar i föreningen.
- Erbjud hjälp till den som behöver. Vad det än handlar om.
- Deltagarna bestämmer tillsammans vilka regler som ska följas
- Åldersöverskridande aktiviteter.
- Våga ta tag i vårdnadshavare som inte engagerar sig.
- Lyfta insatser och ideella krafter.
- Avsätt tid för reflektion. Avsätt tid för ungdomarna att ta upp det som DE vill diskutera eller ventilera.
- Använda ett språk som inkluderar.
- Informationen man sprider skall kommunicera inkludering. Detta gäller all yttre och inre kommunikation i alla kanaler.
- Utbilda ledare i inkludering, jämställdhet och kränkningar.
- Ha varierande sammankomster så att fler kan känna att föreningens verksamhet är för dem.
- Gemensamma övningar mellan olika idrotter på gemensam anläggning motverkar konflikter och skapar trygghet och gemenskap.
- Samarbetsövningar med ungdomar, ledare, föräldrar och styrelse för att få ihop föreningens värdegrund.
- Tydligt förmedla att verksamheten är tillgänglig för alla.
- Ledaren ska sträva efter att möta alla på ett medmänskligt och fördomsfritt sätt.
- Vara tydlig med vår värdegrund inför deltagarna och vårdnadshavare.
- Människors lika värde - att man ser individen som man är - ska genomsyra verksamheten.
- Goda förebilder skapas genom fadderverksamhet.

- Fråga barnen hur de vill ha det i sin förening – ha rutiner för att få med barnens åsikter.
- Viktigt med det goda samtalet. Väcka barnens nyfikenhet, utveckla källkritisk förmåga och vara delaktiga i aktiviteterna.
- Positivt bemötande, där man ger barnen och ungdomarna " rätt verktyg" att kunna använda sig av ett gott bemötande.
- Viktigt att man som ledare är trygg i sin ledarroll. Osäkerhet kan underminera ledarens roll. Viktigt att man är övertygad om sin roll – där måste man kunna få stöd av andra i föreningen om man känner sig osäker.
- Glädje, att syftet är att sprida glädje och få deltagarna att känna av det.
- Det ska inte spela någon roll vilken religion man har, vi borde anpassa oss efter andra religioners högtider och inte bara den kristna.
- Prata mer om feminism och vad det betyder egentligen.
- Alla åldrar ska få spela lika mycket, det är bra att göra kartläggningar för att se om det är orättvist.
- Alla ska känna sig accepterade på ett självklart sätt!
- Bemöta det dåliga med bra saker – inte bara skälla utan ge alternativ och förslag.
- Mer kunskap om hbtq främst i grundskolan, gymnasiet & olika föreningar.
- Ledarna måste jobba på att inte anta folks kön.
- Ledarna måste jobba på att inte utgå från att alla är heterosexuella.
- Det behövs mer utbildning inom diskrimineringsgrunden könsöverskridanden identitet och uttryck - vad det innebär att vara transperson – för att ledarna lättare ska kunna ha ett inkluderande bemötande.
- Främja inkluderande språkbruk och motverka negativa jargonger i omklädningsrum.
- Bryta mot normen som ledare och vara en förebild. Våga utmana och prata om det.
- Hitta individer i föreningen som vågar utmana. Information och utbildning. Till exempel: nagellack på killar.
- **Föräldrarnas Fair-Play.** Nedanstående punkter kan man gå igenom med föräldrarna vars barn eller ungdomar deltar i klubbens verksamhet på ett eller annat vis. Man kan även anslå de på anslagstavlan, eller på lämplig plats. Det går även an att skicka med som fil i mejlutskick, brev eller dylikt.

Att få med föräldrarna att ställa upp på dessa punkter kommer att "hjälpa" din klubb/förening att ha en stark relation med barnens föräldrar. Föräldrarna tillsammans med ledaren/pedagogen kommer att kunna hjälpas åt att stärka barnet, hitta bra metoder till utvecklingsmöjligheter där barnet får stå i centrum, känna sig sedd, viktig och delaktig i aktiviteten.

Jag som förälder ställer upp på Fair Play och dess innebörd:

- Barn ska ha roligt i sin föreningsverksamhet
- Ställ inte större krav på barnen än de kan klara av.
- Barn/ungdomar utvecklar sina kunskaper på lång sikt och inte för stunden.
- Ge alltid beröm för bra uppträdande.
- Eventuella synpunkter på barnets träning, tar du direkt med tränaren, ej med barnet.
- Vad du säger, tänker och gör tar också barnen till sig. Tänk även på att du representerar din förening.
- Var ett föredöme utanför planen/föreningen.
- Tänk på vad du pratar om hemma.
- Gör så här när det är tävling/match: Hälsa på motståndarens föräldrar före matchen. Heja gärna på ett positivt sätt. Applådera även åt motståndarens bra prestationer.
- Uppmuntra ditt barn att uppföra sig bra och kämpa väl.
- Domare/spelare dömer själva. Blanda dig inte i domslut.
- Tänk på att kommentarer hörs även av utövarna.
- Tänk på att det måste vara tillåtet att förlora. Var alltid ett stöd.
- Kroppsspråket visar dina känslor. Hjälptill genom att se positivt ut.
- Vid förlust, gratulera motståndaren och önska lycka till.

Kränkningar, trakasserier och härskartekniker ur ett normkritiskt perspektiv

Kränkande behandling innebär att en persons värdighet kränks. Har kränkningen samband med någon av diskrimineringsgrunderna kallas det trakasserier.

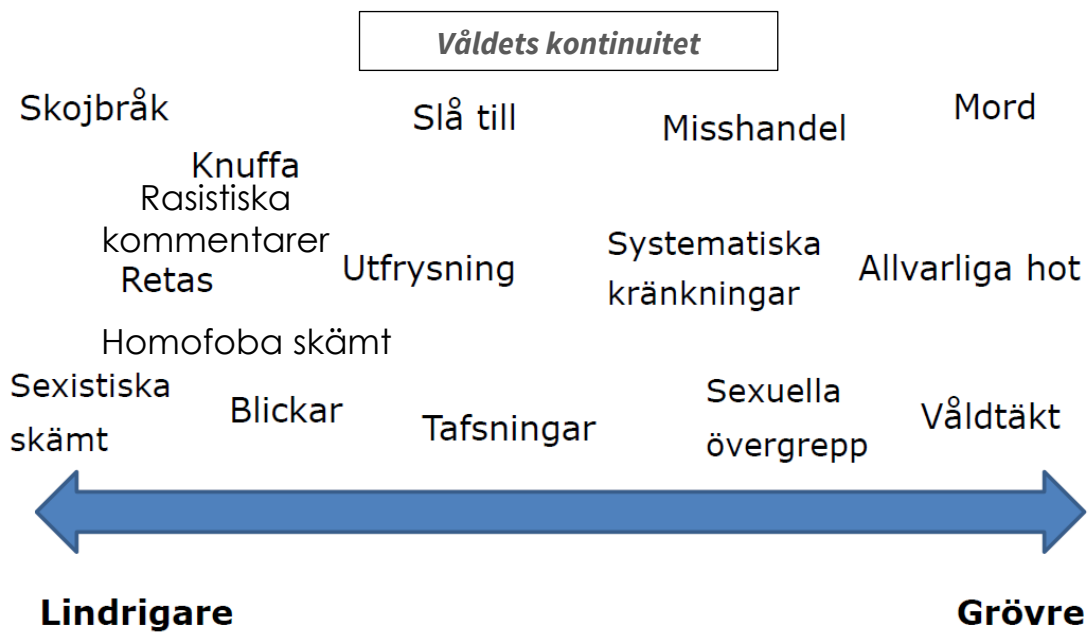
Trakasserier är ”Ett uppträdande som kränker någons värdighet och har samband med diskrimineringsgrund.” Exempelvis: Kommentarer, frågor, generaliseringar om grupper, skämt som är kopplat till kön, sexuell läggning, etnicitet mm och som känns obehagligt. OBS: Intention spelar ingen roll, det är den utsatta som definierar sin känsla. Även om någon menat väl eller bara velat skämta så kan det alltså vara trakasserier eftersom den som utsatts för det upplevde det så.

Sexuella trakasserier är ”Ett uppträdande av sexuell natur som kränker någons värdighet.” Exempelvis: Sexuella skämt, kommentarer, frågor, beröringar, skickade bilder, gester som är obehagliga. Även här spelar intention ingen roll, den utsatta definierar. #metoo# har synliggjort sexuella trakasserier och lyft fram vikten av att reagera mot dessa.

För att bli fälld för trakasserier eller sexuella trakasserier krävs det dock att det antingen är så pass grovt att alla bör veta att det kommer upplevas som trakasserier eller att personen blivit tillsagd, men ändå upprepat kränkningen. Ledningen i verksamheten som får kännedom om kränkningar och/trakasserier har skyldighet att se till att dessa inte upprepas, annars kan ledningen/verksamheten bli skadeståndsskyldig.

Våldets kontinuitet. Våld kan ta sig många olika uttryck, både fysiskt, verbalt och psykiskt. Forskning visar att grövre övergrepp sällan sker utan att det först har skapats ett klimat där lindrigare övergrepp tillåts. Se bilden nedan. Det innebär att det går att förebygga grövre trakasserier och övergrepp genom att alltid reagerar även gentemot de lindrigare

formerna som skämt, blickar, skojbråk och liknande. Alla har ett ansvar för att främja ett bra klimat på föreningarna där vi aktivt motarbetar trakasserier och kränkningar. I och med #metoo har vi fått läsa om många arbetsplatser där tystnadskulturer växt fram och övergrepp har normaliserats eller accepterats som ett nödvändigt ont. Det är först när dessa omständigheter lyfts från sin bubbla till allmän beskådan som det blir uppenbart hur fel och upprörande detta är. Det är ett tydligt exempel på hur processen kan se ut när vi inte reagerar i tid.

Härskartekniker

Härskartekniker används ofta för att trycka ner, straffa och/eller rätta personer som avviker från normer på olika sätt. Ofta används dock härskartekniker omedvetet vilket kan vara viktigt att tänka på. Att prata om härskartekniker med barn och ungdomarna gör att de kan få syn på förtryckande beteenden och sätta ord på kränkningar. Det kan även vara bra att arbeta förebyggande med härskartekniker för att få en bättre stämning i föreningarna.

Det finns många olika sorters härskartekniker och det finns många olika sätt att arbeta med dem. Ett sätt kan vara att låta barn och ungdomar själva hitta beteenden som de anser är kränkande och sedan diskutera hur de istället vill att det ska vara. Ett annat sätt kan vara att ta upp vissa härskartekniker och samtala om dessa. Förslag på härskartekniker att ta upp med barn och ungdomar som kan vara lätta att koppla till normer och jämställdhet är förlöjligande och objektifiering.

Förlöjligande är en vanligt förekommande härskarteknik och är en av de stora anledningarna till att vissa är rädda för att tala inför grupp. Förlöjligande är också ett väldigt effektivt sätt att rätta beteenden utanför normen. Förlöjligande handlar om att försöka få någon att känna sig löjlig, fånig, dum eller korkad. Det görs exempelvis genom att härma något som någon säger eller att skratta ut någon.

Ett annat exempel är att när en person säger ifrån kan den få nedlåtande kommentarer som "Blev du ledsen nu...", eller "Det där var väl inte så farligt" eller "Lilla

gumman/gubben”. För många barn och ungdomar handlar deras vardag om att försöka balansera på normens smala tråd för att inte råka ut för förlöjligande kommentarer. Pojkar som bryter mot manlighetsnormer utsätts ofta för förlöjligande kopplat till kvinnlighet eller homosexualitet.

Objektifiering eller utseendefixering är en härskarteknik som främst drabbar flickor. Det handlar om att fokus flyttas från personen till personens utseende eller kropp. I föreningarna får exempelvis tjejer ofta beröm och kommentarer om att de är söta och har fina kläder från både vuxna och kompisar. Detta skapar förväntningar och krav på att flickor ska vara söta och det kan fortsätta genom hela skoltiden. Detta leder till att tjejer ofta känner att de inte duger om de inte ser bra ut. Det är även flickor som oftast får negativa kommentarer om sitt utseende.

Utseendefixeringen som skapas hos flickor gör att inte bara flickorna själva har dessa krav på sig utan att även pojkar anser att det är viktigt. Att ge kommentarer om utseende är därför ett effektivt vapen för att trycka ner någon. Många flickor vittnar om att de är rädda för att säga saker högt i grupp för att de är rädda för att pojkarna ska kommentera deras utseende. I hela samhället kan objektifiering av kvinnokroppen märkas genom exempelvis reklam, TV-program och bilder i tidningar. Dessa offentliga objektifieringar påverkar barn och ungdomar. Kvinnokroppar diskuteras ibland öppet utan en tanke på att de flickor och kvinnor som är närvarande kan tycka att det är jobbigt.

Fallgropar – Kränkningar, trakasserier och härskartekniker

- Bortförklara inte en kränkning eller trakasserier. Den utsatte har rätt till sin egen upplevelse. Lyssna och bekräfta. Utred och återkoppla.
- Lär inte ut härskartekniker utan att prata om motstrategier och bekräftartekniker.
- Använd inte härskartekniker för att lugna ner eller få tyst på barn och ungdomar/kollegor.

Allmänna tips - Kränkningar, trakasserier och härskartekniker

- Reagera alltid! Du som vuxen har ett ansvar att alltid reagera och säga ifrån när du hör eller ser kränkningar. Ett barn eller ungdom som utsätts för kränkningar där vuxna inte reagerar utsätts för en dubbel kränkning.
- Att ha högt i tak är inte detsamma som att acceptera att personer eller grupper kränks. Agera alltid. Säg ifrån! Tänk på att du sätter normen!
- Det är viktigt att inte hamna i försvar om någon påpekar att du har kränkt någon utan att istället backa och exempelvis följa nedanstående reaktionsschema:

1. Backa: "Förlåt"
2. Förklara: "Jag ville inte få dig att känna så...."
3. Tankepaus: "Jag ska fundera på det här och vill prata om det med dig igen."

4. Återkoppla: "Jag har insett att jag gjorde fel, jag ska inte göra så igen."
Eller: "Jag har insett att jag behöver kunna göra så här, men finns det något sätt att göra det utan att få dig att må dåligt?"

- Följ rutinerna på föreningen. Lyssna och bekräfta. Utred och återkoppla. Ta hjälp av kollegor/styrelse vid behov.
- Ta upp härskartekniker med barn och ungdomarna och prata om motstrategier och bekräftartekniker för att motverka härskarteknikerna. Exempelvis kan det handla om att lära sig att säga ifrån på ett fungerande sätt och att skapa ett klimat som motverkar de härskartekniker som ni tar upp.

Föreningarnas tips och förslag - Kränkningar, trakasserier och härskartekniker:

- Alla som jobbar med barn eller ungdomar ska alltid ta till åtgärder för att förebygga och förhindra att någon utsätts för kränkande behandling. Det förebyggande arbetet handlar om att undanröja risker för att barn och elever blir utsatta för kränkande behandling inom idrottsverksamheten. Verksamheten bör ha rutiner för akuta situationer, som omfattar kartläggning, analys, mål och åtgärder samt uppföljning och utvärdering av händelsen.
- Sluta skämta om sexuella läggningar och vara konsekventa i att säga ifrån när andra gör det.
- Informera barn i föreningen att dom kan prata med ledarna om de mår dåligt eller känner sig kränkta.
- Alla ska våga säga till om man ser något kränkande – vi måste vara övertydliga i att vi vuxna vill hjälpa till.
- Om det i kartläggningen exempelvis kommer fram att det förekommer eller finns en risk för att individen utsätts för kränkande behandling i omklädningsrummen så måste man analysera varför det är så. Är det till exempel ingen vuxen som är där? Är det en annan laganda utanför idrottsplanen och så vidare. Ju mera vi som vuxna har koll eller jobbar nära våra ungdomar så kan vi upptäcka och förhindra kränkningar i tidigt stadium.
 - Nästa steg är att, utifrån upptäckta risker för kränkande behandling, sätta upp konkreta och uppföljningsbara mål. Ett mål kan till exempel vara att eleverna alltid ska känna sig trygga i omklädningsrummen. En åtgärd kan då vara att någon i personalen alltid ska vara med i omklädningsrummen för att se till att kränkningar inte förekommer.
 - Verksamheten måste bestämma vilka av åtgärderna som ska påbörjas eller genomföras under det kommande året.

- Verksamheten bör också bestämma vem som är ansvarig för att respektive åtgärd genomförs och hur dessa ska följas upp och utvärderas. Så att man till slut får slut på problemen.
- Vi måste börja lyssna och reagera på skämt vi hör och börja tänka på vilket språkbruk som på ett skämtsamt vis förekommer mellan exempelvis ledare och ungdomar. Stoppa stereotypa eller kränkande skämt och språkbruk.
- Respektera alla och tolerera inget annat.
- Vi försöker vara väldigt tydliga mot våra ungdomar när det kommer till kränkningar. Att alltid ta ställning och inte bara avfärda det som småsaker gör att det inte blir accepterat av gruppen.
- Vi försöker även vara tydliga på kontoret vad det gäller kränkningar och olämpliga kommentarer. Detta tas inte alltid på det sätt man önskar men stegvis förbättras klimatet på vår arbetsplats och positiva diskussioner uppstår. Genom diskussioner kommer vi hela tiden närmare en arbetsplats fri från kränkningar.
- Om vi märker att någon blir utsatt eller kränkt försöker vi på ett snyggt sätt separera de som varit inblandade. Vi tar som sagt ställning emot de som kränkt och visar stöd till den som utsatts. Vi försöker även vid ett senare tillfälle ta personerna till sidan och ha en djupare diskussion om hur det känns. Detta med båda parter så vi kan agera. Ofta finns det djupare anledningar till varför någon kränker den andra. Det lämnar också djupare sår som kanske inte visar sig i stundens hetta. Vi följer även upp denna diskussion vid senare tillfällen så vi kan se om det problemet består.
- Barnen får sätta upp kompisregler för att förebygga kränkningar och trakasserier.
- Det är viktigt att välja sina ord och att inte anklaga ungdomen eller barnet som du tycker uppträder fel, eftersom det kan leda till ett försvarsbeteende. Men man ska göra det tydligt att det inte känns bra när han eller hon uttrycker sig på det viset, eller att beteendet helt enkelt inte är acceptabelt. Man ska försöka ha ett eller flera samtal med ungdomen för att försöka få beteendet att upphöra. Och om det inte hjälper så bjuder man in föräldrarna för att ta upp problemet tillsammans. Oftast brukar det lösa sig med en kompromiss till en förändring.
- Fadderverksamhet det vill säga att de ”äldre” årskullarna är förebilder för de yngre årskullarna i föreningen motverkar kränkningar.
- Utbilda tränare och föräldrar i vad ”trakasserier och kränkningar” innebär och hur all vuxna arbetar tillsammans för att upptäcka och motverka.
- Bli bättre på att uppmärksamma mobbning. VARJE gång göra något åt det!
- Policy och riktlinjer saknas ofta. Detta måste åtgärdas.
- Föreningarna måste utarbeta en policy kring hur föreningarna tänker arbeta för att upptäcka och motverka ”trakasserier och kränkningar”.
- Att få bort ovälkomna beteenden utan att peka ut någon eller några individer i gruppen. Använd Vi-form istället för att säga ”du måste” eller ”ni är” och så vidare.

Det vill säga vi alla tar ansvar som lagkamrater och hänger inte ut någon, istället bemöter vi det dåliga beteendet genom att belysa och uppmuntra till förändring när man talar till hela gruppen. När man gör detta så är det viktigt att tränaren eller pedagogen inkluderar sig själv som en del av förändringen.

Exempel:

- Rätt: Vi borde sluta svära på plan, vi är bättre än så.
 - Fel: "Anders" du måste sluta svära på planen.
 - Anders kan känna sig utpekad, skamsen, detta kan leda till att Anders blir sur och inte vill ha med tränaren att göra. Istället för att få till sig budskapet på ett positivt sätt.
 - Rätt: Vi måste bli bättre på att städa omkläder rummet efter oss.
 - Fel: "Anders" Du städar aldrig efter dig.
-
- Genom att förmedla i (vi form) så kan man få fram sitt budskap utan att peka ut någon. Detta i sin tur leder till att i detta fall "Anders" kommer ha mera respekt för mig som ledare och kommer förhoppningsvis sluta med det dåliga beteendet.
 - Belysa vardagliga problem för att engagera fler i jämlikhetsarbetet.
 - Aktivt arbeta med värdegrund med alla i föreningen.
 - Hög ledarnärvaro motverkar kränkningar.
 - Ge feedback på regler och värdegrund så att det inte bara är ett papper utan verkligen något som efterföljs.
 - Arbeta förebyggande med bemötande för att motverka kränkningar.
 - Det bör finnas regler för föräldrars engagemang i verksamheten så att det blir tydligt för alla vad som förväntas och vilken värdegrund vi har.
 - Föräldramöten med samtal mellan föräldrar kan ge positiva effekter även hemma.
 - Prata med berörda på en gång om det är har skett en kränkning.
 - Våga prata med barnen om vad orden betyder och hur det funkar för att barnen ska få en djupare kunskap kring normer.
 - Diskutera kränkningar utifrån exempel för att det ska blir lättare att känna igen kränkningar och veta vad man ska göra när det händer.
 - Ha tydliga rutiner som alla känner till.
 - Kränkningarna måste få negativa konsekvenser.
 - Kontakta alltid vårdnadshavare vid kränkningar.
 - Samarbetsövningar i grupperna för att skapa en bra gemenskap.
 - Belöna gott uppförande.
 - Vi måste säga åt föräldrar som inte betar sig schysst.

- Viktigt med dialog och samtal, där man lyfter upp kränkningar och trakasserier.
- Lyfta fram frågan, där man tryggar ledaren i sin roll och får dem med sig.
- Olikheter ska göras till ickefrågor. Arbetet med inkludering ska vara självklarheter och det ska inte finnas utrymme att diskutera om det är rätt eller inte. Rasism, sexism och homofobi är alltid fel.
- Kunskap om hur man tar tag i konflikter behövs spridas till alla i föreningen.
- Hög närvaro och översikt. Helt enkelt så gott det går omöjliggöra att kränkande situationer uppstår.
- Vid en kränkning ska vi sätta upp en prioriteringslista, där man sätter upp kortsiktiga och långsiktiga mål för att förhindra att något likande händer.
- Ta upp frågan med barnen direkt när det händer något. Informera ungdomar om vad som kan upplevas som kränkande.
- Offret ska inte bli den som straffas när de kommer till sexuella trakasserier.

Tre förslag på upplägg inför uppstart av ny säsong/termin

1. Teambildning

- Tränare tillsammans med andra "vuxna" som har ledande roller i laget, börjar med övningar i teambildning och samarbetsövningar i en form som är lämplig för den aktuella årskullen.
- Barnen/ungdomarna får tillsammans ta fram och enas om vad som är viktiga kompisregler för dem tillsammans med en vuxna som agerar "sekreterare". Exempelvis: hur tar jag och vi som lag ansvar och vilka konsekvenser tycker de tillsammans är viktiga att "man" får om en spelare/lagmedlem inte följer de uppsatta reglerna.
- Resultatet skrivs ner och finns med om ledord under hela säsongen, tex sätts upp i omklädningsrummet/förråd samt följer med på matcher.
- Samarbetsövningar görs i mindre grupper i det aktuella laget för att skapa en sammanhållning. Övningarna bör vara upplagda i form av problemlösning och att gruppen hjälps åt att lösa uppgifterna tillsammans. Här är det viktigt att tränare och vuxna finns med för att hjälpa till att skapa en "vi-känsla" bland barnen. Budskapet med övningarna ska vara att gruppssammanhållningen är viktigare än den enskilda individen.
- Tränare tillsammans med vuxna runt barnen ska också ta fram en "strategi" hur de tillsammans kan "stötta" barn/ungdomarna i att hålla i teambildningen och se varandra som enskilda individer med olika behov och förutsättningar men alla ska ges möjlighet att få "lyckas".

2. Fadderverksamhet

- Föreningen tar fram riktlinjer vad det innebär att vara ”fadder” i den berörda föreningen.
- Den som väljer att ställa upp sin ”fadder” ska vara införstådd i vad som förväntas att vara fadder tex ”vara en god förebild”, kamratstödjure och motverka ”trakasserier och kränkningar” bland barn och ungdomar i föreningen.
- Ungdomsansvarig/ungdomsråd i föreningen ansvarar för att utbilda faddrarna samt har möten med faddrarna ett antal gånger under säsongen för att stödja och arbeta tillsammans.
- Faddrarna anordnar och ansvarar för att bjuda in barn och ungdomar i föreningen till olika aktiviteter under säsongen där ledorden ska vara ”bra kompis” och ”vi-känsla”.
- Faddrarna ska också kunna vara behjälpliga i de yngre årskullarna som tex assistera huvudtränare under antal tillfällen under säsongen.

3. Utbilda vuxna i föreningen i vad begreppen ”trakasserier och kränkningar” innebär

- Ta hjälp av SISU att ta fram lämplig kursplan anpassade efter idrottsföreningen.
- Ska vara obligatorisk kurs för alla tränare och andra vuxna som har andra ledande roller i föreningens olika lag.
- Styrelsen följer upp detta under varje säsong tillsammans med ledarna i respektive lag som en stående punkt under ”ledarmöten”.

Miljö och material ur ett normkritiskt perspektiv

Föreningarnas fysiska miljö är med och skapar möjligheter eller hinder för barn och ungdomar. Det är därför viktigt att granska den fysiska miljön hos föreningarna. Det handlar bland annat om tillgänglighet, att ha en förening för alla och en miljö som skapar de bästa förutsättningarna.

Den fysiska miljön påverkar både vårt intryck av föreningarna och våra handlingar i föreningarna. Exempelvis kan en långsmal korridor utan hinder uppmåna till sprintlopp, medan sittmöbler och dämpad akustik uppmånar till lugn. Genom att göra val kring den fysiska miljön kan inkluderande situationer snabbt uppstå eftersom miljön möjliggör detta. Motsvarande gäller om den fysiska miljön exkluderar, då kan det innebära ett stort hinder för likabehandlingsarbetet.

Med ett normkritiskt perspektiv på fysisk miljö inser vi att barn och ungdomar har olika funktionsvariationer och att föreningarna behöver anpassas utifrån dessa olikheter.

I föreningarna används olika sorters material, mycket är kopplat till föreningens aktiviteter men det kan också finnas bilder, broschyrer och det skrivs texter på exempelvis webbplatser. Det delas också ut blanketter, skrivs planer, utvecklas stödmaterial och mallar. Allt detta stödjer ledarna på olika sätt i det dagliga arbetet. Men materialen kan också innehålla normativa beskrivningar av människor utifrån exempelvis kön, sexualitet, religion eller funktionsförmåga.

I föreningarnas material kan det finnas en skev representation eller så saknas personer som bryter mot rådande normer helt. Om vi ständigt matas av samma sorts bilder, texter och information eller bara utvecklar mallar och stödmaterial för barn och ungdomar som passar in i traditionella normer så påverkar det oss i hur vi tänker kring vad som är normalt och vad som är avvikande.

Detta påverkar även vår syn på vilka som förknippas med status, makt och underordning. Detta kan exkludera många barn och ungdomars erfarenheter och levnadsförhållanden och påverkar dessutom barn och ungdomars självkänsla. Om vi vill bredda rekryteringen till föreningarna så är det viktigt att se till så att det finns en mångfald i exempelvis broschyrer eller bilder på webbplatsen.

Det är därför viktigt att synliggöra vilka normer som genomsyrar de material föreningarna använder sig av. Ofta har vi inte ens lagt märke till att de är normativa, vi är så vana att världen beskrivs på ett visst sätt eller att vissa egenskaper förväntas eller efterfrågas. För att kunna synliggöra normerna hjälper det att göra en kartläggning av de material som används.

Fallgropar – Miljö och material

- När den fysiska miljön undersöks är det lätt att råka peka ut normbrytare, skuldbelägga eller lägga ansvaret på det enskilda barnet eller ungdomen. Ett normkritiskt perspektiv handlar om att synliggöra normen och problematisera den, exempelvis utifrån frågan: "Vem är den här platsen på föreningen anpassad för?".
- Det är inte särskilt normkritiskt att låta barn och ungdomar få testa att exempelvis vara blinda i föreningarna. Detta blir lätt en underhållning som dessutom inte alls motsvarar upplevelsen av att leva med synnedsättning. Det förstärker normen om funktionalitet och inkluderar inte funktionsvariationer. Det är normen som ska granskas inte det som ses som normbrytande.
- Om ett material är direkt kränkande bör det inte användas på något sätt. Inte ens som ett underlag för kritisk granskning. Om exempelvis ett material är rasistiskt kan varje användning av det bli en rasistisk kränkning och förstärka känslan av utanförskap hos vissa barn och ungdomar. Detta gäller alltså även om det rasistiska materialet ska användas för att motverka rasism.
- Det är lätt att utgå från sig själv när vi skapar/använder material för barn och ungdomarna.

- Den vanligaste fallgruppen när det gäller kommunikation är att det som kommuniceras antingen utgår från normen eller har en mottagare som förväntas vara normen. I och med detta så osynliggörs många erfarenheter och identiteter.
- En annan fallgrupp handlar om att när vi försöker vara inkluderande blir det att det istället exotiseras eller att normavvikare pekats ut som något särskilt.
- En fallgrupp är att vi lär ut normer som barn och ungdomarna ännu inte känner till. När det gäller yngre barn och ungdomar så är därför de vuxnas förhållningsätt viktigare än att barn och ungdomarna är med och granskar material.

Allmänna tips – Miljö och material

- Granska miljön på en plats med frågan: Vem är den här platsen anpassad för?
Kom på konkreta exempel. Analysera exempelvis utifrån dessa frågor:
 - Vad finns det för begränsande norm på platsen? Tänk både funktionalitet, men också normer kring kön, status, sexualitet med mera.
 - Vem tror ni trivs här och varför?
 - Vad finns på väggarna?
 - Hur kommer en dit?
 - Finns det vuxna där?
 - Är det lugnt/stökigt?
- Ha könsneutrala toaletter (kanske till och med endast sittoaletter).
- Se över eventuella omklädningsrum och duschrum. Se till att alla kan känna sig bekväma och trygga där. Det bör finnas möjligheter för könsneutralt omklädningsrum eller individuellt omklädningsrum.
- Reflektera gärna om hur de olika lokalerna och rummen ser ut och vad de sänder för signaler. Finns det en skillnad beroende på vilka som oftast är där eller vilka som arbetar där? Finns det könsstereotypa lokaler?
- Finns det platser för vila, för rörelse, för lugna samtal, för kreativitet och så vidare?

Föreningarnas tips och förslag – Miljö och material

- Välkomnande miljö för att alla ska känna att det är roligt och tryggt att komma till föreningen.
- Språk och bilder på hemsida. Efter en granskning märker många att deras hemsidor är konstruerade på ett sätt som vänder sig mer specifikt till en målgrupp som behärskar det svenska språket. Det skulle vara av stor vikt ifall man kunde orientera sig och ta del av informationsutbudet och dess innehåll på mer lättläst svenska. Många nyanlända och personer som inte har bott så länge i Sverige skulle ha stor nytta av det.

- Att ha frågeunderlag eller checklistor som vi själva ska använda när vi planerar aktiviteter, föreläsningar eller utbildningar för att inte bara tänka ”som vanligt” utan tänka bredare, inkludera fler och göra det mer tillgängligt. Det handlar både om fysisk miljö som lokaler och om själva innehållet.
- Fysiska miljön ska vara anpassad för personer med funktionsnedsättning. När det kommer in en person som sitter i rullstol händer det på vissa platser att personen brukar få hjälp att ta sig in av antingen personal, eller övriga besökare, och så ska det inte behöva vara. Detsamma gäller vid fika eller aktiviteter där det inte gjorts tillgängligt för alla och vissa måste be om hjälp för att få en kopp kaffe eller liknande.
- Tänka på att köpa material som funkar för alla.
- Ramper och hiss ska finnas där det behövs.
- Fysiska miljö - mer anpassad idrottsmiljön för varje enskild individ.
- Tänka på grön/röd-färgblindhet.
- Göra föreningsverksamheten tillgänglig för alla, även för de som inte har råd.
- Ha gemensam utrustning så att alla kan vara med oavsett deras ekonomi.
- Bild säger mer än ord. Visa med bilder på olikheter och utmana normer.
- Ett könsneutralt omklädningsrum bör finnas i alla föreningar.
- Inkluderande anläggningar för att visa att den här verksamheten är för alla.
- Positiva skyltar istället för förbudsskyltar.
- Regnbågssymboler för att visa på mångfald och kunskap om HBTQ.

Allmänna tips – Representation och breddad rekrytering

- Se till så att det finns en mångfald i exempelvis broschyrer eller bilder på webbplatsen för att kunna locka fler olikheter och bredda er rekrytering.
- Samtala om rekrytering inom föreningen och arbeta för att personal- och ledargruppen speglar olika bakgrunder och erfarenheter.
- Vid nyanställningar och rekryteringar kan det vara bra att ha ett uttalat mål om att hitta personer med normkritisk kompetens eller liknande. Ta upp ert arbete med normkritiska perspektiv i annonser och vid exempelvis anställningsintervjuer för att locka fler kompetenta personer.
- Representation är viktigt men det handlar inte om att enskilda individer ska komma och skapa mångfald och normkritik. För att få ökad representation är det framförallt föreningen som ska anpassas så att den lockar fler personer med olika sorters erfarenheter och kompetenser.

Föreningarnas tips och förslag – Representation och breddad rekrytering

- Många har inte någon riktad marknadsföring, utan har låtit informationen spridas från mun till mun. Detta kan resultera i att en förening som redan har en klar majoritet av ett visst kön, etnicitet, ekonomisk bakgrund eller annat, får ännu fler av just den gruppen. Därför kan det behövas ändringar i beskrivningen av aktiviteter och att faktiskt ge sig ut för att prata med andra personer och sprida informationen. Bäst resultat brukar det vara om de som marknadsför också själva kan visa på olikheter dem emellan.
- Eftersom det finns barn och ungdomar med olika datorvana och språkkunskaper behövs det mer än en hemsida. En metod för att få fler att prova på, besöka vår förening och ta del av kursutbudet är att ta fram enklare informationsblad. Man kan översätta anmälningsblanketten till ett flertal språk, så att informationen når ut till större publik. Alltifrån att använda sig till sociala medier till ”mun till mun-metoden” och flygbladsutdelningar.
- Inkludera fler ungdomar som ledare.
- Nyanställda och nya ledare bör informeras direkt om föreningens normkritiska arbete.
- Digitala verktyg för att inkludera vårdnadshavare. Till exempel En blogg där information, bilder och filmer publiceras!
- Tydligt förmedla att verksamheten är tillgänglig för alla.
- Öppet hus för att visa upp föreningen och marknadsföra på nya ställen för att bredda rekryteringen.
- Främja möte mellan människor med olika bakgrund. Försök få de som uttrycker sig olämpligt att tänka till och låt aldrig rasism passera utan att reagera mot det.
- Informera alla i föreningen om breddad rekrytering så att det inte blir problematiskt vid omställning. Normerna bryts. Visa att föreningen är stolt över integrationsarbetet!
- Försök göra det möjligt för fler att ha möjlighet att vara med i en förening. Värva mer medlemmar, mångfald.
- Utöka upptagningsområdet och rikta sig mot att rekrytera utanför normen

Normkritiska perspektiv på ledningens arbete och ansvar

För att normkritik ska kunna bli en del av föreningarnas vardag och kultur behöver **arbetet efterfrågas och stödjas från styrelsen**. Det är styrelsen eller ledningsgruppen som har det yttersta ansvaret och det krävs att styrelsen visar på vikten av det normkritiska arbetet för att personalen och ledare ska fortsätta att utveckla arbetet och få det till en del av det vardagliga arbetet.

Normkritiken bör bli en självklarhet hos föreningarna så att det sätter sig i väggarna och lever kvar som en del av föreningarnas kultur och vardag. Ledningen behöver hitta sätt att

möjliggöra detta. Det handlar om att integrera normkritiken i alla beslut och möten som går samt att integrera det i befintliga processer så som det systematiska kvalitetsarbetet.

Fallgropar - Ledningens arbete och ansvar

- Det kan vara lätt att råka lägga över allt ansvar på personalen eller på enstaka personer.
- Att i strävan efter mångfald i personal- och ledargruppen fokusera mer på representation än att lägga vikt vid om personen bidrar till att vidga normer med hjälp av sin kompetens.
- Att vilja förändra för snabbt utan att få med sig personal eller utan att kunna ge rätt förutsättningar för personalen i form av exempelvis tid, kompetens, positiv och generös arbetsmiljö.

Allmänna tips - Ledningens arbete och ansvar

- **Någon behöver fråga personalen, ledare och tränare hur det går med det normkritiska arbetet.** Det bör vara ledningen som frågar eller en grupp på föreningarna som fått extra ansvar för frågor kring det normkritiska arbetet. Det normkritiska arbetet måste efterfrågas. Personalen behöver få frågor om sitt normkritiska arbete för att det ska bli en aktiv och självklar del av verksamheten. Ju självklarare och oftare ett normkritiskt perspektiv efterfrågas desto mer utvecklas arbetet.
- **Arbetet bör inte vara knutet till en eller enstaka personer** då dessa kanske slutar, blir sjuka, föräldralediga osv. Eldsjälar har också en tendens att ta på sig för mycket och i värsta fall bli utbrända. Ett bra sätt är därför att på olika sätt **fördela ansvar för detta i verksamheten, exempelvis kopplat till befintliga uppdrag.** Det kan ske genom att ge extra tid i en eller flera personers uppdrag (ofta bra att dela på arbetet). Det kan behövas personer som håller "grytan kokande" och som har mandat att arbeta med detta.
- **Personalen behöver inspireras** att vilja kvalitetsutveckla verksamheten med hjälp av normkritik. Alla de positiva effekterna av normkritiksarbete bör lyftas fram för att påminna personal och ledare om varför detta arbete måste göras.
- **Normkritikarbetet bör ha rutiner för uppföljning samt utvärdering,** det är mycket viktigt för att nå resultat. Dessa kan med fördel sammanfogas med andra kvalitetsrutiner. Ta gärna in arbetet i årshjulet/årsplaneringen/kalendariet. Bestäm när saker ska göras, uppföljas och utvärderas. Koppla gärna det till föreningens kvalitetsarbete.
- Även **bemötandet mellan personalen** är avgörande för att det normkritiska arbetet ska få fäste och bli trovärdigt. Den stämning som gäller i personalutrymmen kan påverka hur personalen agerar gentemot barn och ungdomar. Personalens jargong och kultur kommer också smitta av sig i föreningarnas kultur och klimat. Det normkritiska arbetet handlar om att skapa ett klimat på föreningarna, inte om att

endast bygga en fasad för barn och ungdomar. Alla ska känna sig trygga på föreningarna, som barn, ungdomar, vårdnadshavare och personal.

- Se över styrdokumentet, exempelvis stadgarna, ur ett normkritiskt perspektiv.
- Se över representation och material.
- Vid diskussioner i olika arbetsgrupper – bryt upp grupperna för att bryta invanda roller och skapa nya möjligheter och utrymme.

Allmänna tips - Fortbildning, kunskap

Alla behöver en **gemensam kunskapsgrund** att stå på för att detta arbete ska kunna utvecklas och bibehållas. Det blir mycket lättare att arbeta med normkritik när personalen vet att alla har fått samma grund. Det är väldigt viktigt att **ny personal/tränare/ledare** får liknande kunskap. Dels för att kvalitén på arbetet ska bista men också av arbetsmiljöskäl, så att alla känner att de vet vad som gäller på föreningarna och kan delta på liknande villkor.

Ett förslag är en **återkommande utbildning** som är obligatorisk för ny personal. Handboken rekommenderas för all ny personal, men den är även bra för att kunna få stöd och handledning i det praktiska arbetet med normkritik. Någon i personalen bör få **extra tid för att kunna handleda ny personal**.

Föreningarnas allmänna tips och förslag - Ledningens arbete och ansvar:

- Skapa genomarbetade policydokument med tydliga handlingsplaner för att få med hela föreningen.
- Stämma av arbetet vid bestämda tidpunkter och schemalagda inkluderingsamtal.
- Obligatoriska ledarutbildningar om normer och inkludering.
- Obligatoriska tema-möten för att hålla utvecklingen/arbetet vid liv!
- Fortsätt att förmedla kunskap vidare ut till föreningen för att hålla arbetet med inkludering vid liv.
- Stående punkt på varje styrelsemöte/personalmöte. Frågorna ska tas upp VARJE gång.
- En arbetsgrupp i föreningen som har regelbunden träff och informerar ut mot bland annat föräldrar.
- Ta upp arbetet med normkritik på medlemsträffar.
- Utbilda alla i normkritiskt tänk.
- Utbilda vårdnadshavare i jämlikhetsfrågor.
- Jobba med kommun och förbund för att skapa mötesplatser för att diskutera viktiga frågor

- Facebookgrupp med föreningarna för att ge varandra tips på hur vi jobbar med de här frågorna.
- Gemensam plattform.
- Göra föreningsverksamheten tillgänglig för alla, även för de som inte har råd.
- Jobba med kommun och förbund för att skapa mötesplatser för att diskutera viktiga frågor.
- Obligatorisk föräldrautbildning.
- Mer jämställdhetsutbildning/arbete överallt där vi befinner oss.
- Lyft fram goda exempel från föreningar som lyckats.
- Få med integrationsarbete som en självklarhet. I ordinarie kursverksamhet. För att även motverka rasism.
- Ansvarig person för föreningen, organisationen tar ett tydligare ansvar där man genom observation arbetar i förebyggande syfte.

Begrepps- och ordlista

Definitionerna bygger på underlag från Diskrimineringsombudsmannen, Riksförbundet för sexuell upplysning, Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter, Statens folkhälsoinstitut, Skolverket och landstingens gemensamma ungdomsmottagning på nätet (UMO).

Asexualitet – avsaknad av aktiv sexualitet och intresse av sexuella relationer. Är inte i lagens mening en sexuell identitet eller sexuell läggning.

Biologiskt kön – kategorisering utifrån inre och yttre könsorgan, könskromosomer och ibland även hormonnivåer.

Bisexualitet – när en person känner sig känslomässigt och / eller sexuellt attraherad av personer oavsett kön.

Cis-person – en person vars könsidentitet stämmer överens med det biologiska, juridiska och sociala könet.

Etnisk tillhörighet – nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Känsla av tillhörighet till en viss grupp människor med gemensamt ursprung och språk och gemensam kultur.

Etnocentrism – förhållningsätt där utgångspunkten är att den egna etniska gruppen är måttstock och centrum. Utgår oftast från den dominerande gruppen i samhället.

Funktionalitet – ett begrepp för funktionsförmåga med koppling till diskrimineringsgrunden funktionshinder. Används ibland i till exempel intersektionella analyser.

Funktionsnedsättning – varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som fanns vid födelsen, har uppstått till följd av en skada eller en sjukdom eller kan förväntas uppstå. Det innebär en begränsning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga. Ett mer normkritiskt begrepp som vuxit fram är funktionsvariationer.

Genus – de förväntningar som finns på personer, som utgår från deras biologiska kön, gällande exempelvis kläder, intressen, agerande och utseende. Ett annat ord för detta kan vara socialt kön.

Genusvetenskap – akademisk disciplin som fokuserar på vilken maktposition, vilka fördelar och konsekvenser genustillhörighet kan ge i olika sammanhang. I särställning (manligt och kvinnligt är helt olika saker och varandras motsats) och rangordning (män och manlighet är norm och har högre status) är två centrala begrepp vid denna analys.

Hbtq – samlingsbegrepp som innefattar homosexualitet, bisexualitet, transsexualism och queer.

Hen – subjektform av ett könsneutralt pronomen (motsvarar språkligt han eller hon).

Heteronormativitet och heteronormen – handlar om allt det som bidrar till att en viss sorts heterosexuellt liv framstår som det mest åtråvärda och naturliga sättet att leva. Det kan vara lagar, strukturer, förväntningar eller handlingar. Det är en etablerad norm i samhället som i grunden utgår från att det finns två kön, att dessa förhåller sig till vissa givna mönster, och att människor intresserar sig för det motsatta könet emotionellt och sexuellt.

Heterosexualitet – när en person känner sig känslomässigt och / eller sexuellt attraherad av personer tillhörande motsatt kön.

Homosexualitet – när en person känner sig känslomässigt och / eller sexuellt attraherad av personer tillhörande samma kön.

Intergender – könsidentitet eller uttryck som innebär att personen befinner sig mellan, bortom eller i båda sociala könen. Kan exempelvis även heta ickebinär.

Intersektionalitet – ett samhällsvetenskapligt begrepp som innebär att man synliggör specifika situationer av förtryck som skapas i skärningspunkter för olika maktrelationer. Det är ett begrepp för en bred analys av maktrelationer där grundtanken är att flera perspektiv samverkar med och påverkar varandra både positivt och negativt. Kön, etnicitet, sexualitet, socioekonomisk bakgrund, religion och funktionsnedsättning är olika faktorer som kan samverka i detta sammanhang.

Intersexuell/intersexualism – Ett antal olika tillstånd och diagnoser samlas under detta begrepp. Kortfattat en person med ett medfött tillstånd i vilket könskromosomerna, könskörtlarna (testiklar eller äggstockar) eller könsorganens utveckling är atypisk. Intersexuell betyder ”mellan könen”. Det går att vara intersex och man, kvinna eller något annat. Intersex säger inte någonting om en persons sexuella läggning. Intersexualism kallas ibland för DSD, Disorder of Sex Development.

Juridiskt kön – det kön som anges i till exempel folkbokföringen, i passet och som reglerar utformandet av personnumret. Det finns två juridiska kön i Sverige – man och kvinna.

Jämställdhet – begrepp som innebär att alla personer har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett könstillhörighet.

Könsidentitet – en persons självupplevda kön, det personen själv definierar sig som.

Könsöverskridande identitet eller uttryck – när en könsidentitet eller ett könsuttryck hela tiden eller periodvis skiljer sig från könsnormen. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda begreppen könsidentitet eller könsuttryck. Alla människor har könsidentitet och könsuttryck, inte bara transpersoner. Med könsidentitet eller könsuttryck avses en persons identitet eller uttryck i form av kläder, kroppsspråk, beteende eller med avseende på kön. Se även transpersoner.

Könssocialisation – ett begrepp för hur de förväntningar och de normer som finns på människor utifrån könstillhörighet införlivas under uppväxten. En anpassning till rådande könsnormer.

Könsuttryck – se socialt kön.

Matriarkat – ett ord för att beskriva att kvinnan har makten i familjen och i samhället i stort. Denna maktposition reproduceras ständigt och ger kvinnan fördelar i många olika situationer. Jämför med patriarkat.

Mentalt kön – se könsidentitet.

Normer – oskrivna och ofta outtalade regler, förväntningar och ideal som beskriver vad som anses vara önskvärt, fördelaktigt och eftersträvansvärt och vad som inte är det. Dessa normer är föränderliga över tid, de är plats- och situationsbaserade och har ofta en stark koppling till makt.

Normkritiskt förhållningssätt eller perspektiv och normkreativitet – ett förhållningssätt där normer och samhälleliga strukturer kring till exempel kön och sexualitet synliggörs och granskas. Flyttar fokus från individer och avvikande grupper till samhällets normstrukturer och perspektivet belyser maktaspekterna i systemet.

Patriarkat – ord för att beskriva att mannen har makten i familjen och i samhället i stort. Denna maktposition reproduceras ständigt och ger män fördelar i många olika situationer. Jämför med matriarkat.

Poly – kortform för personer som går emot tvåsamhetsnormen och vill leva eller lever med flera partner. Det kan till exempel handla om polyamori som innebär att under samtycke från alla parter ha flera kärleksrelationer parallellt och polygami som är att vara gift med flera samtidigt (månggifte). Polygami är inte tillåtet i Sverige.

Queer – ett perspektiv där samhällets normer kring kön, sexualitet och makt ifrågasätts eller en identitet för personer som utifrån detta perspektiv vill gå emot eller ifrågasätta kategorisering utifrån sexualitet och kön. Det handlar om att tänka bortom de förväntade uppdelningarna och ifrågasätta heteronormen.

Queerteori och queerforskning – en vetenskaplig inriktning som utgår från queerperspektivet.

Sexuell identitet – en persons känslomässiga och sexuella preferens som definieras av personen själv. De vanligaste definitionerna är bisexuell, heterosexuell eller homosexuell men många väljer att inte identifiera sig inom dessa kategorier. En persons sexuella identitet överensstämmer inte alltid med personens förväntade sexuella praktik. En person som har sex med någon av samma kön behöver exempelvis inte identifiera sig som homo- eller bisexuell och en person som bara har sex med personer av motsatt kön måste inte vara heterosexuell i sin definition.

Sexuell läggning – ett annat begrepp för sexuell identitet. Används i lagtexter.

Socialt kön – de förväntningar som finns på personer, som utgår från deras biologiska kön, för till exempel kläder, intressen, agerande och utseende. Ett annat ord för detta kan vara könsmönster och genus.

Toleranspedagogik – ett pedagogiskt förhållningssätt där normbrytaren sätts i fokus och syftet är att den utsatta gruppen eller individen ska tolereras, accepteras och respekteras av normföljarna. Jämför med normkritiskt förhållningssätt.

Transperson – en person vars könsuttryck eller könsidentitet i perioder eller konstant avviker från det kön som registrerats vid födseln. Det är ett samlingsbegrepp som kan omfatta bland annat transsexuella, transvestiter och intergender. Begreppet berör alltså personer vars könsorgan, juridiska, mentala och sociala kön inte alltid överensstämmer.

Transsexualism – en medicinsk diagnos för personer vars könsidentitet inte sammanfaller med det juridiska eller det biologiska könet.

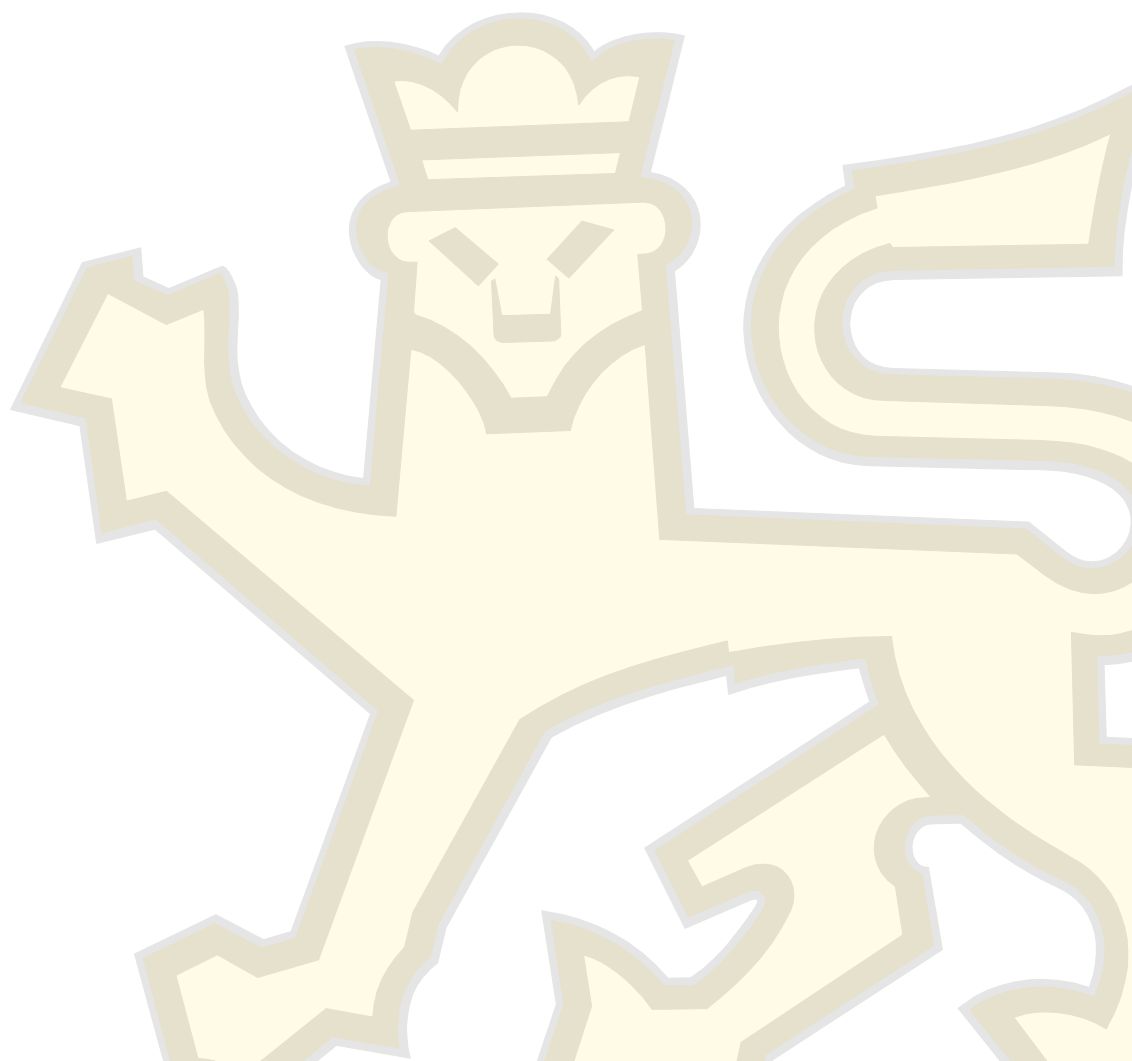
Tvåsamhet – att leva i en parrelation. Förväntningarna kring att alla ska vilja leva i tvåsamhet och endast med en partner kan vara starka i samhället.

Transvestism – ett könsöverskridande uttryck där personen i kortare eller längre perioder för sin egen skull använder eller lever med det motsatta könets stereotypa attribut (exempelvis kläder) eller beteende.

© Denna handbok ägs av Uppsala kommun, deltagande föreningar och Jämställt gemensamt. Den får användas av och ändras av Uppsala kommun och de föreningar som deltog i utbildningen samt Jämställt. Handboken togs fram 2017–2018.

Idrotts- och fritids- politiskt program

Antagen av kommunfullmäktige den 7 december 2015

Dokumentnamn	Fastställt av	Gäller från	Sida
Idrotts- och fritidspolitiskt program	Kommunfullmäktige	2015-12-07	2 (3)
Diarienummer	Dokumentansvarig	Reviderad	
KSN-2015-1825	[Ange namn och funktion]	[ÅÅÅ-MM-DD]	
Berörd verksamhet			
Idrott- och fritid			

Innehåll

Innehåll	2
Inledning	3
Programstruktur	3
Omfattning	3
Uppsala kommuns inriktning	3
Särskilda styrdokument som ska utvecklas	4
Dialog och inflytande	4
Mål och effekter	5
Upplevelsemål	5
Grundläggande utgångspunkter	6
Fritiden som en rättighet	6
Fritiden i kommunallagen	6
Individ och samhälle	6
Individens behov och förutsättningar	6
Samhällsperspektivet	7
Värdet av den fria tiden – Uppsala kommuns motiv	7
Kommunens övergripande roll och uppgift	7
Definitioner	8
Fysiska förutsättningar för en aktiv fritid	9
Planering på olika nivåer	9
Det offentliga rummet	9
Särskilda lokaler, anläggningar och arenor för idrotts- och fritidsverksamhet	10
Långsiktig planering	10
Ägande och drift av lokaler och anläggningar	10
Kommunens anläggningsstöd	11
Anläggningens kvaliteter	12
Tillgänglighet, närhet och kommunikationer	12
Säkerhet, trygghet och estetik	12
Den sociala dimensionen	12
Verksamhet och aktiviteter	13
Verksamhetens kvaliteter	13
Andra aktörer	13
Verksamhetsstöd riktat till föreningslivet	13
Kontantstöd	13
Annat stöd	14

Elitidrott och evenemangsarenor	14
Kännedom och kunskap	15

Inledning

Uppsala kommuns idrotts- och fritidspolitiska program tar ett helhetsperspektiv på Uppsalabornas fria tid. Programmet utgör utgångspunkt för kommunens samtliga nämnder, styrelser, förvaltningar samt bolag och deras bidrag till att förverkliga de mål som återges i detta program.

I detta program hanteras idrott som en bland andra fritidsaktiviteter. Därför ska, när begreppet fritid används, idrott alltid läsas in i sammanhanget. Idrott används som uttalat begrepp då dess särart på något sätt motiverar detta.

Programstruktur

Programmet inleds med den övergripande inriktningen och de effekter som förväntas uppstå till följd av detta program. Därpå redovisas de grundläggande utgångspunkter som gäller för programmet liksom definitioner av några centrala begrepp. Efter detta följer mer preciserade riktlinjer och principer för kommunens arbete med att skapa bästa möjliga förutsättningar för idrotts- och fritidsaktiviteter i Uppsala, dels beträffande de *fysiska förutsättningarna*, dels beträffande olika stödformer för själva *verksamheten*.

Elitidrotten och de större publik- och evenemangsarenorna behandlas i ett eget kort avsnitt som i huvudsak anger att särskilda och fördjupade styrdokument ska tas fram för dessa delar inom det idrotts- och fritidspolitiska området.

Viss programformalia inklusive de avgränsningar som gjorts finns i ***bilaga*** till programmet.

Omfattning

Uppsala kommuns inriktning

Uppsala kommuns idrotts- och fritidspolitik gäller *alla* Uppsalabor liksom i princip *alla* typer av fritidsaktiviteter. Möjligheterna till en aktiv fritid är en välfärdsfråga och utgör en starkt bidragande faktor för god folkhälsa och livskvalitet liksom för kommunens attraktivitet. I Uppsala kommun är jämlika och jämställda förutsättningar för idrott- och fritid därför en självklar del av samhällsplaneringen på alla nivåer och i alla skeden.

Kommunens åtgärder ska leda till balans när det gäller förutsättningarna för en aktiv och hälsobefrämjande fritid

- mellan flickor/pojkar, kvinnor/män
- mellan idrotts- och andra fritidsaktiviteter
- mellan förenings- och egenorganiserade aktiviteter

- för stad och landsbygd
- oavsett socioekonomisk bakgrund

Med utgångspunkt från ovan ska följande särskilda prioriteringar göras i kommunens ansträngningar att erbjuda bästa möjliga förutsättningar för en aktiv och hälsofrämjande fritid:

I Uppsala kommun

- ❑ ska *alla* Uppsalabor, utifrån sina personliga förutsättningar och önskemål, ha möjlighet till en meningsfull, utvecklande och hälsofrämjande fritid
- ❑ ska den fysiska miljön och stödsystemen utformas så att största möjliga tillgänglighet, jämlikhet, jämställdhet och likvärdighet uppnås där ingen typ av fritidsverksamhet diskrimineras
- ❑ ska särskilda ansträngningar göras
 - så att alla barn och ungdomar ges möjlighet att tidigt grundlägga goda levnadsvanor när det gäller fysisk aktivitet
 - för att fysisk aktivitet, rekreation och naturupplevelser ska bidra till ökad livskvalitet och hälsa långt upp i åldrarna
 - för att handikappidrott ska ges samma förutsättningar som annan idrott
 - för att nå de grupper där hälsan mest behöver förbättras
 - för personer med insatser enligt LSS

Särskilda styrdokument som ska utvecklas

Programmets övergripande karaktär innebär att mer *precisa* styrdokument ska utvecklas för några särskilda frågor. Särskilda styrdokument ska tas fram och klargöra:

- den långsiktiga *anläggningsförsörjningen* i kommunen
- grundläggande principer och nivåer för kommunens framtida *lokal- och anläggningssubventioner* samt
- kommunövergripande principer för *kontant- och annat stöd* till föreningslivet
- kommunens förhållningssätt till och samverkan med *elitidrotten* i kommunen
- kommunens förhållningssätt beträffande de stora *publika evenemangarenorna*

Dialog och inflytande

I arbetet med att skapa bästa möjliga förutsättningar för en aktiv fritid planerar kommunen sina insatser utifrån det som Uppsalaborna ger uttryck för i medborgardialoger, särskilda undersökningar eller genom annan kommunikation med kommunen. I Uppsala ska den som tar emot en tjänst av kommunen eller besöker en plats eller anläggning som kommunen ansvarar för ges möjlighet att påverka hur den utvecklas.

I Uppsala kommun

- ❑ ska fritidsvaneundersökningar genomföras regelbundet för att skapa ett bland Uppsalaborna väl förankrat och brett underlag för den långsiktiga planeringen av insatser för den fria tiden i Uppsala
- ❑ ska formerna för kontinuerlig dialog kring behov och möjligheter när det gäller en aktiv fritid utvecklas

Mål och effekter

I ett första steg ska detta program ha påverkan på alla kommunala aktörers egna styrdokument och resursfördelning inklusive kommunens övergripande planer och budget.

I ett andra steg förväntas Uppsalabornas förutsättningar för en aktiv fritid *faktiskt* förbättras i och med att de prioriteringar som anges i programmet realiserar.

Upplevelsemål

Generellt om den fria tiden	Uppsalaborna upplever att <ul style="list-style-type: none">• möjligheterna att kunna utöva <i>sina</i> fritidsintressen t ex idrott, kultur, friluftsliv, föreningsliv är goda
Offentliga rummet	Uppsalaborna upplever att <ul style="list-style-type: none">• det offentliga rummet är tillgängligt, tryggt och tilltalande och inbjuder till aktivitet och vistelse under den fria tiden• närheten till parker, grönområden och allmänna platser för lek, idrott/motion, rekreation, andra fritidsaktiviteter och möjligheten att umgås är god
Anläggningar och arenor	Uppsalaborna (enskilda och föreningar) upplever att <ul style="list-style-type: none">• tillgången på anläggningar och lokaler för idrott och motion är god• tillgången på lokaler/anläggningar för andra fritidsaktiviteter (än idrott och motion) är god• fritids-/idrottsanläggningar för egen aktivitet är tillgängliga, trygga och tilltalande (öppettider, avgifter, utrustning, skötsel)• de stora publik- och evenemangsarenorna är tillgängliga, trygga och tilltalande• det är lätt att ta sig till fritids- och idrottsanläggningar, friluftsliv- och naturområden och bad genom att gå, cykla eller åka kollektivt
Evenemang och utbud	Uppsalaborna upplever att <ul style="list-style-type: none">• tillgången till kultur-, idrotts- och andra evenemang är god
Information	Uppsalaborna upplever att <ul style="list-style-type: none">• det är enkelt att hitta tydlig och aktuell information om möjligheterna till idrotts- och fritidsaktiviteter i Uppsala

För nuläge: se sista delen i *bilaga!*

Grundläggande utgångspunkter

Fritiden som en rättighet

Rätten till fritid/ fri tid och idrott finns tydligt angiven i följande internationella överenskommelser till vilka Sverige anslutit sig:

- FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna (art 24)
- FN:s konvention om barnets rättigheter (art 31)
- FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (art 6)
- FN:s konvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (art 13) som också inkluderar idrottsbegreppet; samt i
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (art 30)

Fritiden i kommunallagen

Idrott och fritid är *inte* en del av kommunens lagstadgade ansvar, utan är för kommunen ett *frivilligt* verksamhetsområde. Varje kommun bestämmer själv om och hur mycket resurser man vill avsätta för området. Delar av kommunens lagstadgade ansvar, som kraven på översikts- och detaljplaner, är dock av *avgörande* betydelse för idrottens och fritidens förutsättningar.

Individ och samhälle

En grundläggande utgångspunkt för detta program är att den enskilde medborgaren själv avgör värdet – som livskvalitet och välbefinnande – av hur den fria tiden används. Formerna och villkoren för *kommunens stöd och bidrag* till förutsättningarna för en aktiv fritid utformas dock utifrån ett samhällsperspektiv och i linje med kommunens övergripande mål.

Individens behov och förutsättningar

Många olika värderingar och behov avgör de val som den enskilde gör för att må som bäst genom att ”rätt” använda sin fria tid. Någon vill *göra själv*, en annan föredrar att titta på *vad andra gör* (t ex idrott, teater, konst, natur). Någon vill göra något på *egen hand*; en annan vill helst göra något *tillsammans* med andra. Vissa ägnar sig helst åt *fysisk aktivitet* medan andra föredrar aktiviteter som handlar mer om det ”*intellektuella*” (som att lära nytt, läsa, kommunicera, spela, skapa). Någon vill använda sin fria tid till att verkligen *göra* medan en annan bara vill ”*vara*”.

Våra val är också en fråga om vad vi *vill* göra av den fria tiden, men också om vad vi *kan* göra. Ekonomiska, sociala, kunskapsmässiga och fysiska förutsättningar är, liksom ålder, kön och kulturell bakgrund viktiga faktorer för de val vi gör. Mängden fri tid varierar med den enskildes kön (kvinnor har mindre än män), livssituation och egna prioriteringar. Flera av dessa förutsättningar varierar under livets olika faser.

För Uppsala kommun är möjligheten till en aktiv fritid lika viktig för livets *alla* faser – oavsett ålder och andra förutsättningar. Därför tar kommunen största möjliga hänsyn till dessa faktorer i sin strävan att bidra till bästa möjliga förutsättningar för *alla* Uppsalabors fria tid.

Samhällsperspektivet

Kommunens arbete med förutsättningarna för en aktiv fritid i Uppsala görs utifrån ett tydligt *samhälls- och folkhälsoperspektiv*. Det betyder att kommunens samlade insatser på området ska ligga i linje med kommunens vision och hållbarhetsmål. Uppsala ska vara en välmående och hållbar kommun i alla avseenden – på individnivå och som kommun.

Värdet av den fria tiden – Uppsala kommuns motiv

Uppsala kommun ser starka skäl för att avsätta resurser till Uppsalabornas förutsättningar för att kunna göra det bästa möjliga av sin fria tid. Till de viktigaste hör:

- Människor med god fysisk och psykisk hälsa – som upplever en hög grad av livskvalitet – fungerar bättre i samhället, på jobbet och i skolan; och är i mindre behov av vård eller annat stöd.
- ”Ett rikt utbud av kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter är viktigt för medborgarnas livskvalitet och bidrar till kommunens attraktivitet”¹
- Föreningslivet ”... har stor betydelse i att öka delaktigheten och minska utanförskapet”²
- ”Satsningar på elitnivå erbjuder medborgarna spännande och utvecklande upplevelser och bidrar till en positiv bild av Uppsala”³

Kommunens övergripande roll och uppgift

Uppsala kommun tar, *givet tillgängliga resurser*, ansvar för att bidra till bästa möjliga förutsättningar för Uppsalabornas möjligheter att ägna sig åt en aktiv och utvecklande fritid.

De förutsättningar som kommunen tar direkt eller indirekt ansvar för är:

- planering och utformning av de fysiska förutsättningarna - det offentliga rummet inklusive särskilda anläggningar, lokaler och platser för idrott och andra fritidsaktiviteter
- tillhandahållande av anläggningar och lokaler för idrotts- och fritidsverksamhet
- förutsättningar att ta sig till de platser där man vill idrotta eller ägna sig åt annan fritidsaktivitet
- stöd till och samverkan med andra aktörers möjlighet att erbjuda aktiviteter/ verksamhet och/eller platser för idrott och fritid
- information och kunskapsspridning med avseende på vikten av idrott och fritid samt vilka möjligheter som erbjuds i Uppsala kommun

¹ IVE 2015-2018

² Som ovan

³ Som ovan

Definitioner

Alla	Med ” <i>alla</i> Uppsalabor” avses <i>alla</i> utan åtskillnad av något slag på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.
Folkhälsa	Folkhälsa handlar om allt från individens egna val och vanor till strukturella faktorer som yttre miljöer och demokratiska rättigheter i samhället. Det övergripande målet för folkhälsa är att ”skapa samhällseliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen” ⁴
Fritid	Som <i>resurs</i> definierar Uppsala kommun fritid som; Den <i>fria tid</i> människan förfogar över för val av aktiviteter, vilka inte är nödvändiga på grund av fysiologiska, ekonomiska eller andra sociala tvång Som <i>upplevelse och värde</i> definierar Uppsala kommun fritid som; Den ökade livskvalitet och det ökade välbefinnande som människan upplever till följd av självvalda aktiviteter genomförda under sin fria tid.
Idrott	”Fysisk aktivitet som vi utför för att kunna prestera mera, ha roligt och må bra” ⁵
Elitidrott	Någon entydig definition av begreppet elitidrott finns inte ens på nationell nivå. Frågan hanteras i framtagandet av det särskilda styrdokument för Uppsala kommuns förhållningssätt till och samverkan med elitidrotten som detta program föreslår.
Anläggning	En plats eller lokal särskilt iordningsställd och avsedd för ett eller flera särskilda syften med inriktning på idrott (träning och tävling) eller för andra fritidsaktiviteter. Anläggningen används av utövare på alla nivåer och har en publikkapacitet på mindre än 3 000 åskådare.
Arena ⁶	Arenan har plats för minst 3 000 åskådare och är avsedd främst för större idrottsevenemang som även i vissa fall kan användas till andra typer av evenemang, t ex konserter, mässor, festivaler eller liknande.

⁴ Nationellt mål för folkhälsoarbetet, 2003

⁵ Riksidrottsförbundets definition av idrott

⁶ Anläggningar för kultur, idrott och fritid, SKL 2010

Fysiska förutsättningar för en aktiv fritid

Planering på olika nivåer

Kommunen säkerställer i stor utsträckning de fysiska förutsättningarna för att utöva idrotts- eller andra fritidsaktiviteter. Det sker genom planeringen på olika nivåer – från översiktsplan till detaljplaner – men också genom att bygga och driva egna lokaler/anläggningar eller genom uthyrning av mark/anläggningar till andra aktörer. Planeringen drivs av ambitionen att skapa en social infrastruktur som utgår från medborgarnas behov varav kommunens service med bland annat fritidsanläggningar är en del.

Av särskilt stor betydelse för människors vilja och möjlighet att ägna sig åt fysiska eller andra fritidsaktiviteter – liksom för möten mellan människor – är miljön nära bostaden. Uppsala kommun tar i planeringen särskilda hänsyn till behoven för mindre barn, äldre personer och människor med funktionsnedsättning för vilka närhet, trygghet och säkerhet är extra viktigt.

I Uppsala kommun

- ska den fysiska planeringen på *alla* nivåer och i *alla* skeden beakta behovet av ytor, platser och särskilda anläggningar för idrotts- och andra fritidsaktiviteter liksom möjligheten till vistelse i park och natur
- ska kommunen alltid förfoga över ett innehav av exploateringsbar mark som säkrar en långsiktig buffert för markbyten och andra ändamål, som rekreation, biologisk mångfald och hänsyn till vattenresurser
- ska alla bostadsområden ha närhet till parker och gröna sammanhängande stråk för att möta de boendes behov av utomhusvistelse och rekreation, liksom ytor och platser för lek, egenorganiserade aktiviteter, möten mellan människor, fritidsodling mm
- ska attraktiva vatten och ökad tillgång till friluftsbad i och utanför staden ge kvalitet till uppsalabor och besökare

Det offentliga rummet

Offentliga platser som allmänna vägar, gator, torg, gång- och cykelvägar, parker och andra ”fria/öppna ytor” är platser och miljöer där en stor del av den *egenorganiserade* fria tiden tillbringas. Andra platser iordningsställs och upplåts för mer specifika ändamål som t ex badplatser, naturreservat och friluftsområden, men kan också vara bibliotek, museer, teatrar, köpcentra, dansbanor mm. När andra kommuner bygger allaktivitetshus - bygger Uppsala allaktivitetsstaden.

I Uppsala kommun

- ska de offentliga rummen vara tillgängliga och attraktiva platser för den fria tiden; för fysisk aktivitet, möten, vila, rekreation och natur- och andra upplevelser
- ska planeringen och utformningen av den offentliga miljön och av särskilda lokaler och anläggningar ta stor hänsyn till den egenorganiserade aktiviteten och inte minst till flickors/pojkars/ och kvinnors/män olika behov och önskemål
- ska miljöer, såväl helhet som enskilda delar, på ett kreativt och nytänkande sätt utformas för många funktioner och spännande möjligheter till egen aktivitet eller evenemang
- handläggs tillstånd och upplåtelser med koppling till evenemang på ett välvilligt och koordinerat sätt utan onödiga fördröjningar, liksom tydligt och med korrekt information

Särskilda lokaler, anläggningar och arenor för idrotts- och fritidsverksamhet

En rad idrotts- och andra fritidsaktiviteter kräver särskilda anläggningar/lokaler. Vissa anläggningar är komplexa och kostnadskrävande både vad gäller byggande och drift och kan bara finnas i ett begränsat antal också i en kommun av Uppsalas storlek. Hit hör t ex ishallar, simhallar, ridanläggningar och anläggningar för motorsport. Andra anläggningar behöver inte kosta lika mycket och kan därför finnas i större antal och med bra spridning i kommunen.

En särskild kategori anläggningar är de stora evenemangsarenorna som berörs senare i programmet.

Långsiktig planering

En långsiktig försörjningsplan för att möta allmänhetens och föreningslivets behov av idrotts- och fritidsanläggningar ska utvecklas och löpande uppdateras. Planen omfattar utvecklingen av befintliga lokaler/ anläggningar liksom skapandet av nya i olika stadsdelar, i kransorter och på landsbygden. Befolkningsutvecklingen, trenderna inom idrotts- och fritidsområdet och Uppsalabornas behov är grunden för planen.

I Uppsala kommun

☐ ska den långsiktiga anläggningsförsörjningen i kommunen:

- säkerställa jämställdhets- och jämlikhetsaspekten vid planering och utformning av anläggningar så att frågan alltid ställs "för vem bygger vi nu – flickor/kvinnor eller pojkar/män eller både och?"
- beakta hållbarhetsaspekterna
- beakta balansen mellan idrottens behov och behovet av anläggningar för andra fritidsaktiviteter som exempelvis möten, kultur, friluftsliv, fiske, skapande, husdjur, trädgårdsodling, hobbyverksamhet
- beakta åldersaspekten så att de idrotts- och fritidsanläggningar som byggs i så stor utsträckning som möjligt fungerar för alla åldrar
- beakta behovet av särskilda platser/anläggningar för allmänhetens egenorganiserade idrotts- och fritidsaktiviteter
- beakta skolans behov av lokaler och anläggningar för idrott
- beakta möjligheten till regionala lösningar i samverkan med närliggande kommuner
- slå fast grundprinciperna för vilka anläggningstyper som är rimliga att anlägga på kommun-, stadsdels-, och närområdesnivå och prioriteringsordning för anläggningar av bredd- och motionskaraktär
- ha som utgångspunkt att anläggningar som inte kan finnas i närmiljön, men som inte heller är unika i största möjliga mån samlas i sammanhållna anläggningskomplex på stadsdels-/kommundelnivå
- ha som utgångspunkt att anläggningar för bredd- och motionsverksamhet utformas och byggs med fokus på basfunktionalitet och -utrustning för att därigenom stärka förutsättningarna att nå behovstäckning
- beakta varje anläggnings och lokals mångfunktionalitet så att möjligheterna till samutnyttjande av olika fritidsaktiviteter är stora
- bygga på en inventering av behoven hos såväl den breda allmänheten som föreningar och professionella utövare

Ägande och drift av lokaler och anläggningar

Kommunen ska själv äga och driva vissa anläggningar. Andra anläggningar ägs och drivs av föreningar eller andra aktörer. Ibland arrenderar föreningar eller privata entreprenörer anläggningar av kommunen och slutligen ägs och drivs vissa anläggningar helt på privat basis. Uppsala kommun uppmuntrar och stöder blandade ägar- och driftformer när det gäller

idrotts- och fritidsanläggningar. Beträffande det stora publik- och evenemangsarenorna se sid 15.

I Uppsala kommun

- ska kommunen generellt ta större ansvar för ägande och drift ju starkare prägeln är av bredd- och motionsidrott och i synnerhet av barn- och ungdomsidrott, fysisk aktivitet för äldre och individer med funktionsnedsättning
- ska kommunen stödja föreningar som vill äga och/eller driva anläggningar av olika slag givet att grundläggande krav på tillgänglighet, säkerhet etc uppfylls
- ska kommunen alltid sträva efter att stimulera lösningar som innebär samordningsfördelar som leder till hög nyttjandegrad och energieffektiva anläggningar; detta gäller i synnerhet anläggningar där kommunen har ett eget ägar- och/ eller driftsansvar

Kommunens anläggningsstöd

Uppsala kommun gör sina egna anläggningar tillgängliga för föreningar och enskilda på i huvudsak tre sätt: genom subventionerade hyreskostnader och markeringsavgifter samt genom särskilda former för anläggningsstöd.

Subventioner

Kommunen ska subventionera hyreskostnaderna för såväl föreningar som enskilda medborgare när det gäller idrotts- och fritidsanläggningar. Det sker dels genom uthyrning av lokaler och anläggningar till de så kallade markeringsavgifterna, dels genom långa hyres-/ arrendeavtal med föreningar. Subventionerna ska göra det möjligt för föreningar och enskilda Uppsalabor att vara aktiva och därigenom främja folkhälsa och välbefinnande.

Särskilt anläggningsstöd

Kommunen ger bidrag, utifrån fastställt regelverk, till drift av och investeringar i föreningars egna anläggningar. Därutöver kan kommunen, i enskilda fall, pröva möjligheten till andra stödformer. Sådana fall kan vara särskilt föreningsbidrag, borgensåtagande för föreningars banklån, att vara garant för hyresavtal, att hyra tid för kommunens behov. I enstaka fall har kommunen beviljat föreningar lån och ägartillskott till bolag.

I Uppsala kommun

- ska grundläggande principer och nivåer för kommunens framtida lokal- och anläggningsstöd fastställas där principerna ska:
 - utgå från ett samhällsekonomiskt perspektiv där värdet av stödet ställs i relation till de förväntade långsiktiga besparingar som kommer ur en förbättrad folkhälsa
 - särskilt beakta jämställdhets- och jämlikhetsperspektivet
 - präglas av det helhetsperspektiv på den fria tiden som är grundläggande för detta program, dvs alla typer av lokaler/anläggningar för fritid ska beaktas
- när det gäller större idrotts- och evenemangsarenor, se detta avsnitt!

Anläggningens kvaliteter

Människors benägenhet att vistas på och uppskatta olika platser avgörs av bl a tillgänglighet, närhet och kommunikationer; säkerhet, trygghet och estetik och liksom av möjligheten till mångsidig användning. I såväl planering som utformning tas alltid hänsyn till dessa faktorer.

Tillgänglighet, närhet och kommunikationer

Tillgängligheten är avgörande för individens möjlighet att kunna *använda* en anläggning. Möjligheten för alla *att kunna ta sig till* den plats där man vill göra något med sin fria tid är en annan grundläggande förutsättning. *Öppettider* och *kostnader* är andra viktiga aspekter på tillgänglighet.

I Uppsala kommun

- ska alltid, vid utformningen av platser där människor vill vistas under sin fria tid, hänsyn tas till olika individers och grupper *särskilda* förutsättningar; särskild hänsyn tas till förutsättningarna för barn och unga, äldre och människor med funktionsnedsättning
- ska planeringen på alla nivåer alltid ta hänsyn till ett fritidsperspektiv när det gäller kollektivtrafikens linjer och hållplatslägen; gator- och vägar; gång- och cykelvägar, liksom parkeringar och säkra av- och påstigningsplatser – särskilt där barn och unga utövar sina fritidsaktiviteter
- ska lokaler och anläggningar för idrott och fritid vara öppna och göras tillgängliga under former som främjar så hög nyttjandegrad som möjligt
- ska det finnas särskilda lokaler och anläggningar att tillgå för medborgare som vill bedriva egenorganiserad aktivitet
- ska kommunens avgiftsuttag vara sådant att tillgängligheten till anläggningar för bredd- och motionsidrott inte begränsas för vissa grupper

Säkerhet, trygghet och estetik

Den fysiska tillgängligheten handlar om att *kunna*, medan säkerhet, trygghet och estetik handlar om *viljan* att besöka och använda en viss plats eller miljö.

I Uppsala kommun

- ska såväl det offentliga rummet som särskilda lokaler och anläggningar inbjuda till vistelse och aktiviteter med avseende på
 - *säkerhet* som fysisk framkomlighet, utrustning, installationer, utrymningsvägar, larm etc
 - *trygghet* som belysning, öppna ytor, närvaro av andra etc
 - *estetik och trivsel* som utsmyckning, rent och fräscht, utformning, etc

Den sociala dimensionen

Möten mellan människor främjar integration, känslan av gemenskap och reducerar känslan av utanförskap – alla viktiga folkhälsoaspekter. Planeringen och utformningen av den offentliga miljön liksom anläggningar och arenor ska främja möten mellan människor.

I Uppsala kommun

- ska såväl det offentliga rummet som särskilda lokaler och anläggningar inbjuda till fysisk aktivitet och socialt liv genom att utformningen görs så att den ger förutsättningar för allas vistelse, aktivitet, möten och social integration

Verksamhet och aktiviteter

Verksamhetens kvaliteter

Den föreningsverksamhet som stöds av kommunen genom subventioner eller andra former av stöd ska präglas av de grundläggande värderingar som kommer till uttryck i kommunens olika styrdokument:

- jämställdhet
- jämlikhet
- rättvisa
- hållbarhet
- delaktighet
- förebyggande arbete
- god hälsa
- inflytande
- integration
- meningsfull och utvecklande fritid
- minskat utanförskap
- mångfald
- tillgänglighet

Andra aktörer

En del av vår fria tid använder vi till att ta del av tjänster eller besöker arrangemang, som erbjuds av privata entreprenörer, universiteten och trossamfund som t ex lokaler och tjänster för fysisk aktivitet eller shoppingcentra, restauranger/caféer och evenemang av olika slag. Även då privata näringsidkare svarar för såväl lokaler som tjänster/ verksamhet, så förutsätter detta att kommunens fysiska planering på alla nivåer väger in de fritidspolitiska aspekterna.

En särställning har den mycket omfattande verksamhet som bedrivs på ideell basis under fritiden är av stort värde för de människor som deltar i verksamheten, men också för Uppsala kommun i ett samhällsperspektiv. Föreningarna skapar med sin verksamhet förutsättningar för en meningsfull fritid, god hälsa, social tillhörighet och integration. De fyller också en viktig roll som demokratiförmedlare och välfärdsutvecklare.

I Uppsala kommun

- ska kommunen samverka med andra aktörer i strävan att skapa bästa möjliga förutsättningar för en stimulerande och meningsfull fritid, god hälsa och social tillhörighet
- ska en öppen och konstruktiv dialog kring fritidsrelaterade frågor med andra aktörer föras

Verksamhetsstöd riktat till föreningslivet

Till föreningarnas grundläggande förutsättningar för att kunna bedriva verksamhet hör, vid sidan av det frivilliga engagemanget, tillgången till en plats/lokal/anläggning samt pengar. Givet den betydelse som föreningslivets verksamhet har stödjer kommunen föreningarna på olika sätt.

Kontantstöd

Uppsala kommun ger föreningslivet möjligheten att söka olika former av verksamhetsbidrag. Bidrag fördelas av flera olika nämnder till olika typer av verksamheter, varav många har stark

koppling till idrott och fritid. Kontantstödet syftar till att underlätta för föreningarna att kunna erbjuda bra verksamhet till en kostnad som möjliggör för så många som möjligt att delta i verksamheten.

I Uppsala kommun

- ska ett kommunövergripande styrdokument för kontantstöd till föreningslivet utvecklas; dess ska utgå från i kommunens vision och grundläggande värderingar liksom från den lokala överenskommelsen med föreningslivet (Löken)
- ska regelsystemen för kontantstöd till föreningsorganiserad verksamhet harmoniseras och omfatta alla åldersgrupper samt premiera såväl kvantitativa som kvalitativa aspekter av verksamheten

Annat stöd

Kommunen bedriver ett främjandearbete för att bidra till utvecklingen av föreningsverksamheten och därmed möjligheterna till en god fritid i Uppsala. Kommunen stödjer utvecklingen av föreningsverksamheten genom att bl a främja erfarenhetsutbyten kring lyckade projekt och satsningar för att sprida värdet av de många goda insatser som görs i föreningslivet och samtidigt skapa kontakter mellan föreningar med olika typer av verksamhet.

I Uppsala kommun

... åtar sig kommunen i enlighet med den lokala överenskommelsen mellan föreningslivet och Uppsala kommun:

- att bidra till en utveckling av stödfunktioner för föreningslivet, exempelvis en partssammansatt föreningsbyrå
- att arbeta tillsammans med föreningarna för att utveckla modeller för partnerskapslösningar som en alternativ finansieringsform
- att utveckla samarbetsformer mellan kommunens nämnder och föreningslivet som exempelvis dialogmöten och forum för information
- att bjuda in till föreläsningar, utbildningar och seminarier när så är aktuellt, samt att tillvarata föreningslivets kompetens i sina utbildningar
- att när investeringar som direkt påverkar föreningslivet och dess intressen görs dialog förs med berörda föreningar
- att inte ta över verksamhet som föreningar driver, utan dialog med föreningslivet
- att föreskrifter för föreningsbidrag eller stöd till särskilt projekt ska vara lätta att förstå och få tag på
- att riktlinjer för bidrag och liknande stöd har sin utgångspunkt i överenskommelsen
- att när riktlinjer för föreningsbidrag utformas en dialog förs med föreningslivet
- att en gång per år bjuda in till ett kommunövergripande dialogmöte för avstämning av den lokala överenskommelsen och samtal om gemensamma utvecklingsfrågor

Elitidrott och evenemangsarenor

En särskild del av den omfattande idrotts- och upplevelsesektorn utgörs av de evenemang som lockar många Uppsalabor som åskådare, men också besökare från andra delar av landet och världen. Hit hör inte minst delar av elitidrotten. Ett rikt evenemangsutbud kräver arenor och tillgängliga platser där särskilt de internationella och svenska specialidrottsförbunden ställer höga krav på arenornas både storlek och funktionalitet.

I Uppsala kommun

- ❑ ska det finnas platser i det offentliga rummet som möjliggör stora och små evenemang för publika upplevelser (*ur "strategi för möten och evenemang"*)
- ❑ ska projekt som bland annat Elitidrottsstaden genomföras i samverkan mellan näringsliv, föreningsliv och kommunen
- ❑ ska ett särskilt styrdokument tas fram som beskriver kommunens roll och förhållningssätt beträffande de stora publika arenorna där utgångspunkten för dokumentet ska vara att
 - i fråga om arenor för elitidrott med särskilda krav på stor publikkapacitet, säkerhet, kommersiella ytor etc, kommunen generellt inte tar ansvar för ägande och/eller drift, men väl som en aktör med sin särskilda kompetens i frågor som rör kommun-, stads- och hållbar utveckling
- ❑ ska ett särskilt styrdokument utvecklas som tydliggör kommunens syn på, förhållningssätt till och samverkan med evenemangs/elitidrotten i kommunen där utgångspunkten ska vara att
 - evenemangs/elitidrotten för kommunen primärt är fråga om upplevelseutbudet för Uppsalaborna och en varumärkesfråga för kommunen
 - Uppsala har moderna, mångfunktionella och realistiskt dimensionerade arenor för evenemangs/ elitidrotten som också medger en mångfald av andra evenemangstyper

Kännedom och kunskap

Medborgarens kännedom om *möjligheter och utbud* när det gäller fritidsaktiviteter är en förutsättning för att kunna ta del av detta. Uppsala kommuns kommunikation när det gäller möjligheterna till en aktiv fritid präglas av öppenhet, tillgänglighet, tydlighet, saklighet och snabbhet. Kommunikationen ska också lyfta fram de värden för den enskilde som fysisk aktivitet och andra typer av fritidsaktiviteter har avseende hälsa och livskvalitet.

I Uppsala kommun

- ❑ ska kommunen samarbeta med och stödja både föreningar och privata entreprenörer när det gäller att marknadsföra och informera om de möjligheter till fritidsaktiviteter som erbjuds i Uppsala
- ❑ ska rekreations- och friluftsområden drivas och utvecklas för att erbjuda spännande och lärorika upplevelser som stärker den enskildes medvetenhet och kunskap kring natur- och miljövärden
- ❑ ska information om olika fritidsmiljöer, platser etc göras tillgänglig på plats genom skyltprogram, men också genom trycksaker, via webb och mobilappar

Bilaga

Programformalia

Programmets relation till andra styrdokument

Programmet utgår från kommunens vision, hållbarhetsmål och andra verksamhetsspecifika styrdokument. Omvänt ska de värderingar och den inriktning som uttrycks i detta program prägla och styra delar av innehållet i andra kommunala aktörers planer och därmed verksamhet. Kommunens övergripande planering och budgetering liksom andra kommunala aktörers dito ska vägledas av programmets mål och inriktning.

Detta idrotts- och fritidspolitiska program för Uppsala kommun anger den, för alla kommunala aktörer (nämnder, styrelser och bolag), gemensamma inriktningen för allt det arbete som på något sätt rör Uppsalabornas fria tid i Uppsala kommun.

Avgränsningar

Detta program har ett starkt folkhälsoperspektiv, men omfattar inte de folkhälsoaspekter som rör: hälsa i arbetslivet, skydd mot smittspridning, sexualitet och reproduktiv hälsa, hälsofrämjande hälso- och sjukvård, samt matvanor och livsmedel.

Programmet omfattar *Uppsalabornas* förutsättningar för en god fritid, men inte besöksnäringen.

Programmet omfattar inte elitidrotten i kommunen, men innehåller uppdrag som innebär att särskilda styrdokument ska tas fram för kommunens förhållningssätt och hantering av denna liksom för kommunens roll och förhållningssätt när det gäller de stora, publika evenemangsarenorna.

Programmet omfattar inte sådana idrotts- och fritidsaktiviteter som är kopplade till skolans verksamhet då dessa styrs av skolan själv. Skolans lokal- och anläggningsbehov ingår dock i den långsiktiga lokalförsörjningsplan som ska tas fram

Slutligen omfattar detta program inte det frivilliga sociala arbete som sker under fritiden liksom sådant frivilligt arbete som sker inom ramen för intresseföreningar.

Programmets giltighetstid

Det idrotts- och fritidspolitiska programmet gäller för perioden 2015-2022. Se vidare under rubriken uppföljning.

Uppföljning och utvärdering

För att bedöma i vilken grad programmet bidrar till att beslutade mål uppnås ska de primära och sekundära effekterna (se under mål) av programmet löpande följas upp. År 2018 görs en fördjupad uppföljning för att eventuellt revidera programmet.

En utvärdering av programmets funktion och effekter genomförs under hösten 2021 för att kunna utgöra underlag för det nya programarbete som bör leda till ett nytt idrotts- och fritidspolitiskt program att gälla från och med 2023.

Inspiration och influenser

Bland annat följande har utgjort utgångspunkt för detta program:

”Externa källor”

- Internationella konventioner
- Kommunallagen
- Folkhälsoinstitutet
- Riksidrottsförbundet
- Boverket
- andra kommuners program
- SCB: livsstilsundersökningar
- andra kommuners fritidsvaneundersökningar
- forskning och akademi
- Planeringsdirektiv för mål och budget 2016-2018 (dec 2014)
- IFN:s reglemente (2015)
- Fritidspolitiska programmet 2006-2010
- Policyn för samverkan med ideell sektor
- Barn- och ungdomspolitiska programmet
- Kulturpolitiskt program
- Senior i Uppsala nu och fram till 2030
- Näringslivsprogrammet
- Strategi för möten och evenemang, 2014
- Uppsala kommuns kvalitetspolicy
- Kommunikationspolicy för Uppsala kommun
- Uppsala kommun överenskommelse med föreningslivet (LÖKEN) (2013)
- Remissvar i samband med framtagandet av det tidigare fritidspolitiska programmet (2006)
- Parkplan, naturvårdsprogram och riktlinjer för parkplan saknas som utgångspunkt

”Interna källor”

- Översiktsplan 2010
- IVE 2015-2018 samt tidigare IVE

Nuläge

Här redovisas de senast tillgängliga värden som indikerar hur Uppsalaborna ser på förutsättningarna för idrott- och fritid i Uppsala. Mot dessa värden följs de långsiktiga effekterna av det idrotts- och fritidspolitiska programmet upp.

Uppställningen följer de upplevelsemål som formulerats i programmet.

Generellt om den fria tiden *Uppsalaborna upplever att möjligheterna att kunna utöva sina fritidsintressen t ex idrott, kultur, friluftsliv, föreningsliv är goda*

SBC:s medborgarenkät 2012 Hur ser du på möjligheterna till att kunna utöva fritidsintressen t.ex. sport, kultur, friluftsliv, föreningsliv?

Uppsala		samtliga kommuner (genomsnitt)	
kvinnor	män	kvinnor	män
7,6	7,0	7,3	7,1

Offentliga rummet *Uppsalaborna upplever att det offentliga rummet är tillgängligt, tryggt och tilltalande och inbjuder till aktivitet och vistelse under den fria tiden*

SBC:s medborgarenkät 2012 Hur ser du på hur tryggt och säkert du kan vistas utomhus på kvällar och nätter?

Uppsala		samtliga kommuner (genomsnitt)	
kvinnor	män	kvinnor	män
6,1	6,8	6,2	
6,9			

Uppsalaborna upplever att närheten till parker, grönområden och allmänna platser för lek, idrott/ motion, rekreation, andra fritidsaktiviteter och möjligheten att umgås är god

SBC:s medborgarenkät 2012 Hur ser du på tillgången till parker, grönområden och natur?

Uppsala		samtliga kommuner (genomsnitt)	
kvinnor	män	kvinnor	män
7,5	7,4	7,9	
7,7			

Anläggningar och arenor *Uppsalaborna (enskilda och föreningar) upplever att tillgången på anläggningar och lokaler för idrott och motion är god*

SBF:s egen basstudie 2013 Vilket är ditt generella betyg på kommunens anläggningar och lokaler för idrott, motion och andra fritidsaktiviteter?

kvinnor	män
64,3	61,0

I vilken utsträckning har ditt hushåll tillgång till de anläggningar och lokaler för idrott, motion och andra fritidsaktiviteter ni har behov av i Uppsala?

kvinnor	män
65,2	60,4

Uppsalaborna upplever att tillgången på lokaler/anläggningar för andra fritidsaktiviteter (än idrott och motion) är god

Saknas värde

SBF:s egen basstudie 2013

Hur upplever du möjligheterna till lek och annan aktivitet för barn i närheten av din bostad?

kvinnor	män
69,9	67,2

Uppsalaborna (enskilda och föreningar) upplever att fritids-/idrottsanläggningar för egen aktivitet är tillgängliga, trygga och tilltalande (öppettider, avgifter, utrustning, skötsel)

SBF:s egen basstudie 2013

I vilken utsträckning känner du trygghet i de fritids-/idrottsanläggningar du nyttjar?

kvinnor	män
77,7	78,1

Uppsalaborna upplever att de stora publik- och evenemangsarenorna är tillgängliga, trygga och tilltalande

SBF:s egen basstudie 2013

Vad anser du om tillgången och kvaliteten på kommunens idrottsläggningar? (Här avses anläggningar för evenemang med publik)

kvinnor	män
55,0	45,0

Uppsalaborna upplever att det är lätt att ta sig till fritids- och idrottsanläggningar, friluftsråd och naturområden och bad genom att gå, cykla eller åka kollektivt

Saknas värde

SBF:s egen basstudie 2013

Hur upplever du närheten/avståndet till fritids- och idrottsanläggningar i förhållande till där du bor?

kvinnor	män
62,0	57,5

Evenemang och utbud

Uppsalaborna upplever att tillgången till kultur-, idrotts- och andra evenemang är god

SBC:s medborgarenkät 2012

Hur ser du på möjligheterna till idrottsevenemang?

Information	Uppsala	Samtliga kommuner (genomsnitt)		
	kvinnor	män	kvinnor	män
	7,0	5,7	6,4	6,0

Uppsalaborna upplever att det är enkelt att hitta bra, tydlig och aktuell information om möjligheterna till idrott- och fritid i Uppsala

SKL: Information till alla 2014 Området omfattar totalt 16 frågor såsom exempelvis hur man startar en förening, föreningsregister, kontaktuppgifter till annan ideell verksamhet. Förutom detta även frågor om det lokala utbudet av aktiviteter och arrangemang, badplatser, information om lån/förhyrning av fritidslokaler, bibliotekens och fritidsanläggningars utbud och öppettider samt karta över intressanta platser i kommunen. (skala 1-100)

Uppsala	81	79
		79

SBF:s egen basstudie 2013 Hur svårt eller enkelt tyckte du det var att hitta den information du sökte om idrott, motion och andra fritidsaktiviteter på kommunens hemsida? (skala 1-100)

kvinnor	män
56,3	58,0

Övriga relevanta mätetal (Kolada.se)

		2005	2010	2013
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7-20 år	Umeå	57	47	52
	Stockholm	49	43	40
	Helsingborg	42	37	39
	Jönköping	38	36	39
	Västerås	38	41	38
	Lund	39	35	37
	Göteborg	40	37	36
	Huddinge	39	36	34
	Borås	38	33	33
	Örebro	31	31	33
	Linköping	34	30	31
	Malmö	37	31	31
	Uppsala	33	31	31
	Norrköping	31	28	28
	genomsnitt	39	35	36

		2005	2010	2013
Idrottsföreningar med LOK-stöd, antal/10 000 inv	Borås	10	9	10
	Jönköping	11	10	10
	Linköping	9	9	9
	Lund	9	9	9
	Umeå	11	9	9
	Västerås	9	9	9
	Örebro	10	9	9
	Norrköping	9	9	8
	Göteborg	8	7	7
	Helsingborg	8	7	7
	Uppsala	8	7	7
	Huddinge	6	6	6
	Malmö	6	5	5
	Stockholm	6	5	5
genomsnitt		9	8	8

Idrottsföreningar med pojkdominerad verksamhet, andel (%)				Idrottsföreningar med flickdominerad verksamhet, andel (%)			
	2005	2010	2013		2005	2010	2013
Örebro	60	66	70	Linköping	30	27	25
Malmö	70	64	68	Örebro	27	24	25
Norrköping	60	65	68	Huddinge	24	22	23
Stockholm	64	65	66	Umeå	17	19	22
Lund	61	61	65	Malmö	15	18	20
Borås	59	65	63	Helsingborg	22	24	19
Västerås	67	60	63	Jönköping	17	18	19
Huddinge	63	58	62	Lund	23	20	19
Göteborg	62	57	61	Norrköping	18	20	19
Uppsala	61	69	60	Göteborg	18	17	17
Jönköping	52	53	59	Borås	18	18	16
Linköping	55	57	58	Uppsala	16	16	16
Helsingborg	68	59	56	Västerås	20	18	16
Umeå	49	54	46	Stockholm	17	14	13
genomsnitt	61	61	62	genomsnitt	20	20	19

Indikator för inriktningsmål 21. Uppsala kommuns utbud av kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter är jämställt och tillgängligt för alla (IVE 2015-2018)

Könsfördelning för deltagare i föreningsorganiserade aktiviteter.

Ingångsvärde 2014 (%) flickor: 41 pojkar: 59

Aktiverande styrdokumentDatum:
2019-05-27Diarienummer:
KSN-2019-03302Beslutsfattare:
KommunstyrelsenDokumentansvarig:
Idrotts- och fritidsnämnden

Handlingsplan för program för elitidrott

Översiktsplan

Mål och budget

Program

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Handlingsplaner och övriga planer

Inledning

Programmet för elitidrott i Uppsala syftar till att tydliggöra inriktningen för Uppsala kommuns arbete riktat mot elitidrott. Programmet pekar ut områden där kommunkoncernen behöver stärka sitt arbete för att bidra till genomförande av programmet syftar också till att skapa förutsättningar för att ange kommunkoncernens förhållningssätt till och samverka med elitidrotten.

Denna handlingsplan förtydligar programmets implementering, genomförande av målsättningar och åtgärder samt uppföljning av dessa.

Syfte

Handlingsplanen ger en samlad bild av vilka åtgärder som behövs för att programområdet ska utvecklas. Den förtydligar nämnders och bolagsstyrelsers ansvar och roller för genomförande av programmets måluppfyllelse i relation till deras reglemente och ägardirektiv. Handlingsplanen har tagits fram i gemensam tjänstemannaberedning. Den fokuserar på åtgärder som tydliggör ambitionsnivån och visar på nödvändiga förändringar. Åtgärderna underlättar för nämnder och bolagsstyrelser att identifiera sina delar av ett programområde och integrera det i sin verksamhets-/affärsplanering. På så sätt har handlingsplanen en tydlig styrande effekt och kan ge snabbare måluppfyllelse.

Omfattning

Handlingsplanen för programmet för elitidrott riktar sig till hela kommunkoncernen, både nämnder och bolagsstyrelser. Handlingsplanen ska verka styrande i planering, budgetering, uppföljning och i genomförande av kommunens verksamhet. Handlingsplanen gäller till och med 2025.

Åtgärderna i handlingsplanen som medför större ekonomiska konsekvenser genom bland annat lokalförsörjningsplaner och kommunens markförvärv måste inarbetas i Mål och budget för att de ska kunna genomföras, medan andra åtgärder förväntas genomföras inom de befintliga utrymmen som nämnder och bolag tilldelas.

Ansvar, genomförande och spridning

Frågor kring elitidrott är en angelägenhet för flera av Uppsala kommuns nämnder och bolagsstyrelser. Samsyn och samverkan mellan berörda parter är nödvändig för att genomföra programmet. Ytterst ansvarar nämnder och bolagsstyrelser för att programmet implementeras. Idrotts- och fritidsnämnden ansvarar för den interna samordningen och spridningen. Alla politiker och tjänstepersoner ansvarar för att säkerställa att arbetet för att uppfylla programmets mål systematiskt implementeras i respektive verksamhet

Målen åtgärder, indikatorer samt ansvariga

Mål/utvecklingsområde 1. Livslångt idrottande

Åtgärd	Samordnings-ansvarig	Delansvarig	År för genomförande
Fortsätt utvecklingen av gymnasieskolans idrottsutbildningar genom RIG och NIU, bland annat med avseende på kursutbud, lokaler och idrottsanläggningar.	KS	KS IFN KS, lokalförsörjning UBN Fyrishov Sportfastigheter Skolfastigheter	2022
Skapa möjligheter för smidig övergång från gymnasieskolan till fortsatta studier vid universiteten i Uppsala parallellt med elitidrottskarriären. Se även över möjligheter till karriärväxling från elitidrott till arbetslivet.	KS	UBN	2023
Ta tillvara på den kompetens som elitidrotten genererar genom att, i samverkan mellan universiteten, regionen och näringslivet, belysa möjligheten att skapa ett kunskapskluster runt idrott i Uppsala.	KS	IFN	2022
Ta fram riktlinjer för utformning av anläggningar som möter elitidrottens behov och samtidigt möjliggör idrott hela livet.	IFN	KS, lokalförsörjning Sportfastigheter Fyrishov Skolfastigheter	2021
Indikatorer			
Antal elever inom RIG och NIU			
Antal elever från RIG och NIU som går vidare till universitetsstudier i Uppsala			

Mål/utvecklingsområde 2. Den moderna föreningen engagerar

Åtgärd	Samordnings-ansvarig	Delansvarig	År för genomförande
Beräkna elitidrottens ekonomiska värde för Uppsala kommun och näringslivet i Uppsala kommun samt utveckla riktlinjer för Uppsala kommuns stöd till elitidrott	KS	DUAB IFN Sportfastigheter Fyrishov	2021
Ta fram riktlinjer för hur kommunen använder sitt arenabestånd vid kommersiella evenemang. Ta även fram riktlinjer för föreningar och arrangörer kring kommersiella rättigheter när kommunens anläggningar nyttjas	DUAB	KS Sportfastigheter Fyrishov IFN KTN UKK	2021
Utveckla samverkan för att uppnå hög nyttjandegrad av kommunens arenor och anläggningar för elitidrott	IFN	Sportfastigheter Fyrishov	2021
Indikatorer			
Antal medlemmar i partnerskapet Elitidrott Uppsala			
Det ekonomiska värdet av elitidrott för Uppsala kommun och näringslivet i Uppsala kommun			

Mål/utvecklingsområde 3. Inkluderande idrott för alla

Åtgärd	Samordnings-ansvarig	Delansvarig	År för genomförande
Arbeta för att göra elitidrottsevenemang socialt-ekonomiskt- och ekologisk hållbara	KS	GSN DUAB IFN Fyrishov	2021
Beskriv kommunens behov av platser och ytor för elitidrott och säkra elitidrottens framtida behov av mark.	KS	IFN Sportfastigheter Fyrishov	2021
Se över stödformer för inkluderande elitidrott	IFN	OSN	2021

Indikatorer
Antal föreningar som bedriver parasport
Antal evenemang som genomförts i samverkan med kollektivtrafiken, supporterresor eller andra evenemangsresor

Mål/utvecklingsområde 4. Jämställdhet för en framgångsrik elitidrott

Åtgärd	Samordnings-ansvarig	Delansvarig	År för genomförande
Utveckla lika möjligheter för kvinnor och män att idrotta på elitnivå	IFN	KS DUAB Sportfastigheter Fyrishov	2022
Indikatorer			
Fördelningen av kommunens resurser till elitidrott mellan könen			

Uppföljning

Kommunstyrelsen är ansvarig för handlingsplanen och har därmed det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av handlingsplanen. Alla nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen till kommunstyrelsen. Idrotts- och fritidsnämnden följer årligen upp program och handlingsplan i ordinarie programuppföljning. Kommunstyrelsen kan sedan revidera handlingsplanen vid behov. Revidering ska ske genom gemensam beredning.

Relaterade dokument

- Mål och Budget (KF)
- Idrotts- och fritidspolitiskt program (KF 2015)
- Policy för hållbar utveckling (KF 2017)
- Varumärkesplattform för varumärket Uppsala (KS 2016)
- Strategi för besöksnäringen (KF 2014)
- Policy och riktlinjer för parkering i Uppsala kommun (KF 2014)
- Borgensprinciper (KF 2014)
- Näringslivsprogram (KF 2017)
- Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning (KF 2016)
- Överenskommelse mellan Uppsalas föreningsliv och Uppsala kommun 2018-2023 (KF 2018)
- Riktlinjer för sponsring (KS 2012)
- Nämndernas verksamhetsplaner och bolagens affärsplaner

Normerande styrdokument

Beslutsfattare:
Idrotts- och fritidsnämnden

Dokumentansvarig:
Ewa Wennmark

Datum:
2019-11-13

Diarienummer:
IFN-2019-0118

Riktlinje för äldres tillgång till fysisk aktivitet

Policy

Riktlinje

Rutin

Vägledning

Innehåll

Inledning	3
Syfte.....	3
Omfattning	3
Tillgång till fysisk aktivitet är för Uppsalas alla invånare.....	3
Bakgrund	4
Baslinjemätning.....	5
Utemiljöer och anläggningar	5
Social delaktighet.....	5
Arbete och aktiviteter	5
Den fria tiden.....	6
Principer för att öka tillgången till fysisk aktivitet för äldre	6
Tillgång till kommunala anläggningar	6
Egenorganiserade aktiviteter.....	6
Föreningar och idéburna organisationer.....	7
Omvärldsbevakning.....	7
Subventioner i form av markeringsavgift och bidrag.....	8
Dialoger	8
Kommunikation och marknadsföring	8
Definition och begrepp.....	9
Lagbestämmelser och krav	9
Ansvar	9
Spridning	9
Uppföljning.....	9
Relaterade dokument.....	10

Inledning

Uppsalas äldre ska känna sig delaktiga till att utforma sin egna fria tid och sina fysiska aktiviteter. Det handlar om att skapa en inkluderande idrott, minska ojämlikheten och skapa förutsättningar för sina aktiviteter och en god samverkan mellan nämnder, kommunala bolag, civilsamhället och andra aktörer så som Upplands Idrottsförbund och Regionen.

Riktlinjen äldres tillgång till fysisk aktivitet är framtagen för att stödja idrott- och fritidsnämnden i sitt arbete med att inkludera målgruppen äldre till ett fysiskt aktivt liv.

Förslaget till riktlinjen har sin utgångspunkt i de tagna verksamhetsmålen och med målsättning att vara Sveriges bästa idrottskommun.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att införa ett systematiskt arbetssätt som leder till att skapa medvetenhet och ett långsiktigt arbete kring fysisk aktivitet för äldre.

Med målsättningen att:

- De som lever, verkar och vistas i Uppsala kommun ska ha tillgång till ett livslångt idrottande
- De som lever, verkar och vistas i Uppsala kommun ska kunna känna sig inkluderade och hitta en idrott för dem
- De som lever, verkar och vistas i Uppsala kommun ska uppleva en jämställd, tillgänglig och trygg idrott
- De som lever, verkar och vistas i Uppsala kommun ska kunna ta del av en engagerad och modern förening

Omfattning

Riktlinjen för äldres tillgång till fysisk aktivitet gäller för hela idrotts- och fritidsnämndens ansvarsområde utifrån ett jämställt och jämlikt förhållningssätt.

Riktlinjen ska tillämpas av förtroendevalda och tjänstepersoner i politiska beslut som berör de äldres tillgång till fysisk aktivitet.

Tillgång till fysisk aktivitet är för Uppsalas alla invånare

En av de insatser som har den största positiva effekten på människors hälsa är en ökning av den fysiska aktiviteten hos dem som rör sig för lite eller är helt inaktiva. Förebyggande och hälsofrämjande insatser genom fysisk aktivitet kommer därför att medverka till att fler håller sig friska längre genom bättre syreupptagningsförmåga, bättre balans och ökad muskelmassa vilket gör att bland annat fallskador minskar. Bland Uppsalas äldre finns det något fler kvinnor än män och det visar sig också att fler kvinnor än män söker vård för fallskador.

Bakgrund

I Uppsala är välfärd och god folkhälsa viktiga för att bygga en hållbar stad. Här är vi tydliga med vilka värderingar och normer som håller i en demokrati. Uppsala ska vara en öppen, jämställd och solidarisk kommun som berikas av mångfald och tar ansvar för en bra integration.

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential. En god fysisk och psykisk hälsa är väsentlig för alla aspekter i livet. Uppsala ska vara ett bra samhälle att åldras i därför ska vi i Uppsala kommun jobba för att förbättra folkhälsan och se till att fler äldre klarar sig längre på egen hand. Aktivt arbete för att motverka åldersdiskriminering och digitalt utanförskap, bryta ofrivillig ensamhet och öka de äldres egenmakt gör att äldre har möjlighet att leva ett gott liv, i trygghet och oberoende. Idrott, fritid och kultur utgör en starkt bidragande faktor för folkhälsa och livskvalitet. För Uppsala kommun är kommuninvånarnas möjlighet till en aktiv fritid lika viktig i livets alla faser oavsett ålder eller andra förutsättningar.

Idrott- och fritidsnämnden fattade 2015 beslut om ett Idrotts- och fritidspolitiskt program som speglar kommunens inriktningsmål. Kommunens arbete med förutsättningarna för en aktiv fritid i Uppsala utgår utifrån ett tydligt samhälls- och folkhälsoperspektiv. Det betyder att kommunens samlade insatser ska ligga i linje med kommunens vision och inriktningsmål. Idrott och fritidspolitiska programmet förespråkar en aktiv fritid hela livet oavsett kön, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller trosuppfattning, funktionsnedsättning eller ålder.

Forskning visar att fysisk aktivitet reducerar risken för en rad åldersrelaterade sjukdomar som hjärt- och kärlsjukdomar, typ 2-diabetes, övervikt och cancer. Genom fysisk aktivitet bygger de äldre upp en reservkapacitet som sedan underlättar i de dagliga aktiviteterna och skyddar vid sjukdom.

Under 2018 har nämnden tagit fram nya verksamhetsmål som stämmer väl överens med Riksidrottsförbundets strategi 2025 och ligger i linje med kommunens övergripande styrdokument mål och budget:

- Livslångt idrottande
- Inkluderande idrott för alla
- Jämställdhet för en framgångsrik idrott
- Den moderna föreningen engagerar

Andelen äldre personer ökar på världens samtliga kontinenter. Bara i Europa beräknas andelen personer som fyllt 60 år öka från en femtedel av befolkningen år 2006, till en dryg tredjedel år 2050. Parallellt ökar urbaniseringen som innebär att en växande majoritet av världens befolkning bor i städer. Det utgör de främsta drivkrafterna till att Världshälsoorganisationen (WHO) år 2007 tog initiativ till nätverket "Age friendly cities and communities". I Uppsala har det översatts till Äldrevänliga städer och kommuner. Uppsala är medlem i nätverket sedan 2016 och hyser en förhoppning om att, med vägledning från WHO, stärka kommunen inför utvecklingen med en växande andel äldre.

Med medlemskapet i nätverket följer samtidigt en förpliktelse att genomföra ett fortsatt utvecklingsarbete i tre steg

1. Utveckla ansatser och forum som säkerställer att äldre människor involveras i utvecklingsarbetet
2. Genomföra en mätning kring samhällets äldrevänlighet
3. Ta fram en treårig handlingsplan som grundar sig på resultatet av mätningen

Mätning

Uppsala genomförde mätningar under perioden september 2016 – juni 2017 där ca 900 äldre över 60 år deltog.

Mätningarna har bestått av intervjuer och ett antal rundabordet konferenser. I rundabordet konferenserna har fördelningen mellan könen varit 60 procent kvinnor och 40 procent män vilket kan jämföras med fördelningen för åldersgruppen i sin helhet; 51 procent kvinnor respektive 49 procent män. I mätningen finns det reservationer kring hur väl vissa grupper inkluderats. Det gäller framförallt de yngre äldre, äldre män och personer med invandrarbakgrund samt socioekonomiskt svaga grupper.

Under våren 2018 följdes mätningen upp med ytterligare åtta dialoger med äldre 60 år och äldre. Dialogerna hade tema; bostäder, ålderism, den fria tiden, landsbygd och ute- och närmiljö.

I följande ges en beskrivning av de svar och synpunkter som framkom under rundabordet konferenserna gällande Idrotts- och fritidsnämndens område, övriga synpunkter hänvisas till programmet äldrevänlig kommun.

Utemiljöer och anläggningar

Alla vill ha god tillgänglighet, trygga stråk, bra belysning, rena gator och vägar fria från hinder, väl markerade gång och cykelvägar, offentliga toaletter med mera. Av dialogen med äldre framgick det att de var mest kritiska till att det fanns för få sittplatser i utemiljön samt att det är svårt att få tider i idrottsanläggningarna.

Social delaktighet

En stor utmaning i arbetet med att göra Uppsala mer äldrevänligt är att nå vissa grupper av de äldre, de ofrivilligt ensamma och vissa personer med utländsk bakgrund. Ett gemensamt arbete med att utveckla kontakt med båda dessa grupper ska inledas tillsammans med Uppsalas förenings- och organisationsliv.

Arbete och aktiviteter

Av den fritidsvaneundersökning som kommunen regelbundet genomför framgår att 9 av 10 äldre är neutrala/nöjda med sin egna fritid. Av undersökningen framgår även att promenader, friluftaktiviteter och trädgårdsarbete är de fysiska aktiviteter som dominerar hos äldregruppen.

Många äldre vill fortsätta arbeta och göra nytta, det skapar en känsla av meningsfullhet. Genom att inkludera äldre i ideella uppdrag skapas en tydlig win-win effekt utifrån samhällsnyttans effekt.

Den fria tiden

Den fria tiden är något som de flesta av oss sätter stort värde på. Det är då vi ska göra allt vi vill och längtat efter. Som äldre skapas ofta ett större utrymme för den fria tiden.

Uppsala kommun har ett väl utbrett kulturliv. Det finns goda möjligheter att på olika sätt få sina behov av fysisk aktivitet tillgodosedda. Både genom den fysiska miljön med olika gångstråk och tillgängliga naturområden samt ett starkt förenings- och organisationsliv som skapar möjligheter till fysisk aktivitet.

Vid arbetsmöten som arrangerades efterlystes bättre information, subventionerade fritids- och kulturaktiviteter, gratis lånecyklar, fler aktiviteter på dagtid, mötesplatser där fler generationer kan träffas och ett större utbud av aktiviteter under vintertid.

Principer för att öka tillgången till fysisk aktivitet för äldre

I arbetet med att skapa, utveckla och bygga ett Uppsala med möjligheter till fysisk aktivitet genom idrottsengagemang, starkt föreningsliv och tillgång till egenorganiserad idrott och fysisk aktivitet ska principerna alltid övervägas.

Principerna utgår ifrån och lever upp till idrotts- och fritidsnämndens verksamhetsmål:

- Livslångt idrottande
- Inkluderande idrott för alla
- Jämställd idrott
- Den moderna föreningen engagerar

Tillgång till kommunala anläggningar

För att kunna ha ett livslångt, jämlikt och jämställt idrottande krävs det att kommunen kan möta upp behoven i individens hela liv. Därför ska allt arbete kring idrottsanläggningar alltid utgå ifrån:

- Att regelbundet kartlägga tillgängliga idrottsanläggningar

- Att alltid lyfta in målgruppen äldres behov vid projektering av om- eller nybyggnation av en anläggning
- Att ha en samverkansgrupp med täta dialoger för att skapa en samsyn med övriga förvaltningar för att nå målen:
 - Tillgängliggörande av tider i kommunala anläggningar dagtid
 - Tillgängliggörande av fysisk aktivitet i närhet till sin träffpunkt
 - Skapa inkludering och delaktighet
- Att lägga in målgruppen äldre i tidfördelningsprincip av i kommunala anläggningar på eftermiddagar, kvällar och helger

Egenorganiserade aktiviteter

Möjligheten till ett livslångt idrottande präglas till stor del av de egenorganiserade aktiviteterna. För att möjliggöra för alla att själva kunna styra över sina fysiska aktiviteter ska allt arbete med föreningsliv, idrottsanläggningar och andra platser för spontanidrott alltid utgå ifrån:

- Att alltid ha målgruppen äldre med i utveckling av nya arenor, anläggningar och motions- och elljusspår
- Att alltid ha tillgänglighetsaspekten med i alla anläggningsprojekt
- Att i utveckling av motions- och elljusspår utrusta dessa med fler sittmöjligheter
- Att samverka med övriga förvaltningar för att lyfta in äldres behov i utvecklingsarbete kring parker, exempelvis av boulebänor och utomhusgym
- Att kontinuerligt synliggöra och marknadsföra utbud av motionsaktiviteter, exempelvis motions- och elljusspår, kommunala anläggningar, utomhusgym, boulebänor och träningsappen i Stadsskogen

Föreningar och idéburna organisationer

Att kunna påverka sin tillvaro, att ha makt över sin egen vardag och känna sig delaktig i samhället är en betydande faktor för hälsan. Tillsammans med Upplands Idrottsförbund och innovativa och moderna föreningar kan vi möjliggöra för fler att få en meningsfull fritid vilket bidrar till en mer jämställd och jämlik hälsa.

Arbeta tillsammans med Upplands Idrottsförbund med verksamhetsmålen den moderna föreningen engagerar och livslångt idrottande genom:

moderna föreningen engagerar och livslångt idrottande genom:

- Att ingå i samverkansgrupp tillsammans med Upplands Idrottsförbund och äldrenämnden för att tillsammans sätta mål och aktiviteter
- Att ingå samverkansgrupp med frivilligorganisationer inom civilsamhället
- Att lotsa föreningar som vill starta verksamheter för äldre till Upplands Idrottsförbund
- Att erbjuda föreningar möjlighet till nätverk med äldrenämnden och träffpunkter för skapande av aktiviteter under dagtid
- Att bistå Upplands Idrottsförbund information till deras folder föreningsaktiviteter för seniorer i Uppsala
- Att marknadsföra Upplands Idrottsförbunds:
 - Idrott 65 plus
 - Rörelseglädje hela livet
- Att regelbundet kartlägga lediga tider i kommunala idrottsanläggningar och sammankoppla dessa till träffpunkter

Omvärldsbevakning

Måste vara en given del i arbetet med att utveckla Uppsala till en mer jämställd och jämlik idrottskommun, en kommun som erbjuder idrott hela livet.

- Att aktivt omvärldsbevaka och inhämta inspiration, kunskap och erfarenheter
- Att se till att vara delaktig i nätverk för att dela frågeställningar

Subventioner i form av markeringsavgift och bidrag

För att möjliggöra för ett aktivt föreningsliv så subventioneras idrottsanläggningarna genom markeringsavgift. Andra bidrag till föreningar som bedriver verksamheter för äldre finns inte idag hos idrotts- och fritidsnämnden. Äldrenämnden erbjuder pensionärsföreningar bidrag, vilket ämnar till att föreningar ska kunna bedriva en så varierad verksamhet som möjligt och riktar sig inte till idrottsföreningar.

För att få ett rikt föreningsliv i Uppsala kommun där det finns aktiviteter för alla i alla åldrar krävs det:

- Att i samverkan med äldrenämnden utreda behov och möjlighet att införa ett aktivitetsstöd för äldre

Dialoger

Äldre ska ges möjlighet att möta andra för att föra dialog om frågor som rör samhällets utveckling. Utgångspunkten är att alla ska få föra fram sin åsikt och argumentera för sin syn på frågan. Det innebär inte att deltagarna måste hitta gemensamma lösningar. Men det är ett bra sätt att inhämta de äldres behov och önskemål.

Dialoger ska alltid utgå ifrån:

- Tydlighet om vad deltagarna kan påverka
- Utforma dialogen så att de berörda deltagarna får likvärdiga möjligheter
- Återkoppla resultatet
- Utvärdera

Kommunikation och marknadsföring

Uppsala kommun ska vara enkel och tydlig i sitt språkbruk och följa de lagar och riktlinjer som finns om klarspråk och tillgänglighet för offentlig verksamhet.

Allt arbete med kommunikation och marknadsföring riktat till äldre ska:

- Erbjudas digitalt som via foldrar
- Se till att aktivitetskatalogen sprids till:
 - Träffpunkter
 - Seniorboenden
 - Biståndshandläggare
 - Vårdcentraler
- Utred möjligheten till att utveckla evenemangskalendern KUBIK så att den i framtiden även kan innefatta aktiviteter för äldre

Definition och begrepp

Det finns flera definitioner och indelningar av ålders begreppet. En vanligt förekommande indelning är barn- och ungdomslivet, vuxenlivet och åldrandet.

Organisatoriskt räknas man som äldre i Uppsala när man fyller 65 år. Då inträder äldrenämnden och omsorgsnämnden som ansvariga nämnder för den enskildes välfärd och behov av olika kommunala insatser. WHO har inom samarbetet för äldrevänliga städer och samhällen fastställt åldersgränsen till 60 år.

I vissa sammanhang används begreppet senior, bland annat i det tidigare äldrepolitiska programmet. Inom Sveriges största folkrörelse, idrotten, blir man senior redan i tjugoårsåldern.

I programmet äldrevänlig kommun används begreppen äldre och åldrande vilket vi också förhåller oss till.

Lagbestämmelser och krav

Inom det idrottspolitiska området pågår det ständigt förändrings- och utvecklingsarbete när det gäller förhållningssätt till barn- och ungdomsidrotten, fördelningsprinciper och subventioner. Det finns däremot ingen lagstadgad förhållning till vad en kommun ska upprätthålla när det gäller idrott.

När det gäller framställande av nya idrottsanläggningar förhåller sig idrotts- och fritidsnämnden till den antagna lokalförsörjningsplanen för idrottsytor.

Bokning av tid i de kommunala anläggningar görs utifrån regelverk som idrotts- och fritidsnämnden beslutat samt gällande prislista för markeringsavgift som är beslutad av kommunfullmäktige.

Fördelning av bidrag görs utifrån gällande bidragsregler som är fastslagna av Idrotts- och fritidsnämnden och riktar sig till barn- och unga 5–25 år bortsett från anläggningsstödet som är i första hand riktat till den tid som barn- och unga har sin verksamhet på den egna anläggningen. Här gynnas även föreningar som har vuxenverksamhet även om det är med ett lägre bidrag.

Ansvar

Riktlinjen äldres tillgång till fysisk aktivitet gäller för idrotts- och fritidsnämnden och som har gett förvaltningen i uppdrag att möjliggöra för fysisk aktivitet genom uthyrning av idrottsanläggningar, utrusta anläggningar så det når fler målgrupper samt att stötta föreningar i deras arbete med alla målgrupper.

Spridning

Riktlinjen kommer att finnas tillgängligt på kommunens hemsida. I samverkan med Upplands Idrottsförbund skapas en aktivitets och föreningsfolder som kommer att läggas ut tillsammans med riktlinjen.

Uppföljning

Uppföljning för att se att vi når de uppsatta mål ska ske årligen via verksamhetsplanen. En utvärdering av riktlinjen och eventuell förändring/omskrivning ska ske i samband

med idrotts- och fritidspolitiska programmets utvärdering år 2021 för att bättre sammanfogas med det idrotts- och fritidspolitiska programmet.

- Uppföljning i verksamhetsplanen görs av respektive verksamhetsansvarig på respektive enhet.
- Utvärderingen av riktlinjerna kommer att göras av strategier på förvaltningen

Relaterade dokument

Kommunen har ett antal dokument som styr verksamheten och på så sätt även påverkar denna strategi.

- Mål och budget, 2019
- Idrotts- och fritidspolitiskt program, KF 2015
- Program för full tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, KF 2016
- Idrott och fritidsförvaltningens inriktningsmål, VP 2019
- Handlingsplan för äldrevänlig kommun, KS 2019
- Program för äldrevänlig kommun
- Äldrepolitiskt program, Program Senior i Uppsala – nu och fram till 2030, KF 2009
- Policy för kommunikation, KF 2017

Normerande styrdokument

Beslutsfattare:
Kommunfullmäktige

Dokumentansvarig:
Stadsarkivarie

Datum:
2017-03-27

Diarienummer:
KSN-2016-2175

Riktlinjer för arkiv i Uppsala kommun

Policy

Riktlinje

Rutin

Vägledning

Innehåll

Inledning	3
Syfte.....	3
Omfattning	3
Riktlinjer arkivering i Uppsala kommun	4
Informationshanteringsplan eller motsvarande.....	4
Förvaring, lagring och hantering.....	4
Gallring.....	4
Organisations- och verksamhetsförändringar	5
Överlämnande till arkivmyndigheten	5
Debitering	5
Enskilda arkiv	5
Förelägganden	5
Ansvar och spridning	6
Uppföljning	6
Relaterade dokument.....	6

Inledning

Riktlinjer för arkiv i Uppsala kommun (tidigare Arkivregler för Uppsala kommun) ersätter det av kommunfullmäktige fastställda arkivreglementet (KF den 30 mars 1992 § 106, reviderat den 27 februari 1995 § 40. Tillämpningsanvisningar KS den 1 mars 1995 § 71).

Arkivmyndighetens rutiner konkretiserar ansvar, roller och arbetsuppgifter på arkivområdet.

Arkivområdet regleras framförallt av tryckfrihetsförordningen, arkivlagen, arkivförordningen och offentlighets- och sekretesslagen. Därtill kommer bestämmelser i lagstiftning på vissa verksamhetsområden, exempelvis hälso- och sjukvårdslag och socialtjänstlag.

Kommunen fattar egna beslut, såsom denna riktlinje, om tillämpningar av råd och standarder med mera. Denna riktlinje utgår från lagstiftning på arkivområdet, Riksarkivets råd samt Sveriges kommuner och regioners (tidigare Sveriges kommuner och landstings) utredningar om arkivbestämmelser för kommuner.

Syfte

Syftet med riktlinjen är att fastställa Uppsala kommuns myndigheters ansvar på arkivområdet i de delar som inte omfattas av lagstiftning på området. Riktlinjen bidrar, tillsammans med övrigt regelverk som fastställs av arkivmyndigheten, till ökad enhetlighet i hanteringen av allmän handling inom Uppsala kommun. Det övergripande syftet är en god informationsförvaltning där allmänna handlingar hanteras på ett enhetligt, konsekvent och effektivt sätt från att de upprättas till arkivering och återanvändning.

Omfattning

Samtliga myndigheter inom Uppsala kommun ska följa dessa riktlinjer. Med myndighet avses kommunstyrelsen och övriga nämnder samt kommunala organ med självständig ställning, som kommunens revision och kommunala bolag. Till de senare räknas aktiebolag, stiftelser och ekonomiska föreningar där kommunen utövar ett rättsligt bestämmande inflytande. Hos sådana organ ska riktlinjerna göras associationsrättsligt bindande genom att särskilt fastställas i ägardirektiv, bolagsordningar, stadgar eller motsvarande.

Riktlinjer för arkiv i Uppsala kommun

Informationshanteringsplan eller motsvarande

Myndighet ska upprätta en plan som beskriver hantering, bevarande och gallring av allmänna handlingar.

- Här anges rutiner för handlingarnas hantering när det gäller system, format, utskrift, sortering förvaringsplats med mera, samt om handlingstyperna ska bevaras, hur det ska ske, om de ska gallras och i så fall när och om särskilda villkor gäller.
- Informationshanteringsplanen kompletterar på ett betydelsefullt sätt arkivbeskrivningen, obligatorisk enligt 6§ i arkivlagen.

Förvaring, lagring och hantering

Myndighet ska samråda med arkivmyndigheten vid förändringar av hur allmänna handlingar förvaras, lagras och hanteras, om förändringarna påverkar arkivvården.

- Myndighet har enligt arkivlagen skyldighet att ta hänsyn till förändringar som påverkar arkivvården, men det finns inget krav att samråda med arkivmyndigheten. Skrivningen innebär att samrådet blir obligatoriskt

Gallring

Myndighet ska fatta beslut om gallring i samråd med arkivmyndigheten.

- Enligt kommunallagen ska myndigheten besluta i frågor som rör dess förvaltning eller tillämpning av lag. Myndigheten ska därför även besluta om gallring av sina allmänna handlingar. Samråd med arkivmyndigheten ska ske, så att arkivmyndigheten kan bevaka att kraven i 3§ arkivlagen blir uppfyllda

Arkivmyndigheten kan fatta beslut om gallring i processer som förekommer hos flera av kommunens myndigheter.

- Syftet med bestämmelsen är en likartad, konsekvent och effektiv informationsförvaltning i processer som förekommer allmänt hos flera av kommunens myndigheter.

Att gallra innebär att förstöra allmänna handlingar eller uppgifter i allmänna handlingar, eller vidta andra åtgärder med handlingarna som medför:

- förlust av betydelsebärande data,
- förlust av möjliga sammanställningar,
- förlust av sökmöjligheter, eller
- förlust av möjligheter att bedöma handlingarnas autenticitet

Gallring är inte definierat i lag. Riksarkivet har genom föreskrift RA-FS 2006:1 en definition som är vedertagen. Då riksarkivets föreskrifter inte är bindande för kommunerna måste riksarkivets gallringsdefinition beslutas av kommunfullmäktige för att den formellt ska gälla i Uppsala kommun.

Organisations- och verksamhetsförändringar

Myndighet ska samråda med arkivmyndigheten vid organisations- och verksamhetsförändringar som påverkar arkivvården.

- Organisations- och verksamhetsförändringar kan påverka arkivvården inom en förvaltning. Därför ska myndigheten samråda med arkivmyndigheten vid förändringar av exempelvis rutiner, arbetssätt, processer och IT-system med mera. Skrivningen innebär en förstärkning av lydelsen i 6§ arkivförordningen (...)”bör myndigheten samråda”(...)

Överlämnande till arkivmyndigheten

Myndighet ska överlämna allmänna handlingar som ska bevaras till arkivmyndigheten. Stadsarkivet är kommunens slutarkiv.

- Någon skyldighet för en verksam myndighet att regelbundet överlämna arkiv till arkivmyndigheten finns inte enligt arkivlagen, även om arkivmyndigheten kan överta arkiv efter överenskommelse eller genom ensidigt beslut enligt arkivlagen 9§.
- Arkivmyndigheten fastställer detaljerade bestämmelser om överlämnande av arkiv till Stadsarkivet.

Debitering

Arkivmyndigheten får ta betalt för utförande av uppgifter inom arkivområdet som åligger respektive myndighet.

- Om myndighet inte utför vad de är skyldiga att göra enligt arkivlagen och kommunens regelverk kan arkivmyndigheten ta betalt av myndigheten för att utföra uppgifterna.

Enskilda arkiv

Arkivmyndigheten får ta emot enskilda arkiv.

- Arkivmyndigheten har ingen skyldighet att ta emot enskilda arkiv, men kan göra det när lokalhistoriskt intressant information riskerar att gå förlorad. Det handlar om de arkiv som inte kan överlämnas till Folk rörelsearkivet för Uppsala län eller Föreningen Företagens Historia i Uppsala län.

Förelägganden

Arkivmyndigheten kan besluta om föreläggande när en tillsyn visat att myndighet inte fullgjort sina skyldigheter med hänvisning till gällande lagstiftning, kommunala beslut och styrdokument.

- Av lagstiftningen framgår endast att arkivmyndigheten har befogenhet att genomföra tillsyn. Skrivningen tydliggör arkivmyndighetens befogenheter.

Ansvar och spridning

Kommunfullmäktige fattar beslut om riktlinjer för arkiv i Uppsala kommun. Arkivmyndigheten har ansvaret att säkerställa tillämpning, följa upp och revidera vid behov.

Dokumentansvarig ser till att riktlinjen kommuniceras till dem som berörs. Arkivansvarig inom den verksamhet som berörs av riktlinjen ansvarar för att dess innehåll är känt och används bland medarbetarna. Riktlinjen publiceras på kommunens intranät.

Uppföljning

Dokumentansvarig ser till att riktlinjen löpande följs upp och revideras vid behov. Dokumentansvarig ser till att resultat av uppföljning samt förbättringsförslag rapporteras till kommunfullmäktige.

Relaterade dokument

Arkivmyndigheten utfärdar rutiner till stöd i arbetet hos myndigheternas verksamheter. Rutinerna finns tillgängliga på kommunens intranät.

Bokningsstatistik - Per anläggning och objekt

Urval

Datum: Från - Till

2021-10-11 - 2021-10-15

Tid: Från - Till

16:00 - 22:00

6 timmar om dagen x 5 dagar

Anläggning/objekt

Lokaltyp

Anläggning/objekt	Tillfällen	Deltagare	Lokalpris	Bokad tid	Nyttjad tid vardagar
Almtunaskolan					
Gymnastiksal liten	10	30	2 223,00	19,00	63,33 %
Almtunaskolan Total	10	30	2 223,00	19,00	
Almunge skola					
Simbassäng	10	16	8 165,00	16,75	55,83 %
Sporthall	26	0	4 956,00	29,50	98,33 %
Almunge skola Total	36	16	13 121,00	46,25	
Bellmanskolan					
Gymnastiksal liten	6	0	1 404,00	12,00	40,00 %
Bellmanskolan Total	6	0	1 404,00	12,00	
Bergaskolan					
Gymnastiksal liten 1	9	8	2 225,25	17,25	57,50 %
Gymnastiksal liten 2	5	0	1 509,75	10,25	34,17 %
Bergaskolan Total	14	8	3 735,00	27,50	
Björklinge Ishall					
Björklinge Ishall	2	0	581,75	3,25	10,83 %
Björklinge Ishall Total	2	0	581,75	3,25	
Björklinge skola					
Gymnastiksal liten	8	12	1 435,50	10,50	35,00 %
Björklinge skola Total	8	12	1 435,50	10,50	
Björkullsskolan					
Gymnastiksal liten 1	1	0	117,00	1,00	3,33 %
Gymnastiksal liten 2	1	0	117,00	1,00	3,33 %
Gymnastiksal stor	6	0	4 452,00	26,50	88,33 %
Björkullsskolan Total	8	0	4 686,00	28,50	
Bolandgymnasiet					
Sporthall	15	245	4 704,00	28,00	93,33 %
Bolandgymnasiet Total	15	245	4 704,00	28,00	
Brantingskolan					
Gymnastiksal liten 1	13	131	2 485,50	19,50	65,00 %
Gymnastiksal liten 2	8	80	1 579,50	13,50	45,00 %
Brantingskolan Total	21	211	4 065,00	33,00	
Bäcklösaskolan					
Gymnastiksal liten	11	20	2 403,00	17,00	56,67 %
Bäcklösaskolan Total	11	20	2 403,00	17,00	
Bälinge IP					
11-spel konstgräsplan	7	0	1 512,00	9,00	30,00 %
7-spel konstgräsplan 1	4	0	498,00	6,00	20,00 %
7-spel konstgräsplan 2	5	0	622,50	7,50	25,00 %
Bälinge IP Total	16	0	2 632,50	22,50	
Bälinge skola					
Gymnastiksal liten	5	0	1 901,25	16,25	54,17 %
Gymnastiksal stor	12	0	4 704,00	28,00	93,33 %
Bälinge skola Total	17	0	6 605,25	44,25	
Celsiuskolan					
Gymnastiksal stor	15	45	4 116,00	24,50	81,67 %
Celsiuskolan Total	15	45	4 116,00	24,50	
Domarringens skola					
Gymnastiksal liten 1	6	31	1 404,00	12,00	40,00 %
Gymnastiksal liten 2	7	0	2 135,25	18,25	60,83 %
Domarringens skola Total	13	31	3 539,25	30,25	
Ekeby sportfält					
Ekeby danssal	2	0	1 296,00	4,00	13,33 %
Ekeby Idrottshall	14	120	4 838,75	24,00	80,00 %
Ekebydalen 11-spel konstgräs	4	0	1 344,00	8,00	26,67 %
Ekebydalen 7-spel konstgräs 1	10	0	1 203,50	14,50	48,33 %
Ekebydalen 7-spel konstgräs 2	9	0	1 120,50	13,50	45,00 %
Ekeby sportfält Total	39	120	9 802,75	64,00	
Ekudden					
Gymnastiksal liten	4	16	643,50	5,50	18,33 %

Bokningsstatistik - Per anläggning och objekt

Ekudden Total	4	16	643,50	5,50	
Eriksbergsskolan					
Gymnastiksal liten	17	27	2 948,00	22,00	73,33 %
Matsal	3	17	671,50	8,50	28,33 %
Eriksbergsskolan Total	20	44	3 619,50	30,50	
Flogtaskolan					
Gymnastiksal liten	2	0	292,50	2,50	8,33 %
Flogtaskolan Total	2	0	292,50	2,50	
Fredrika Bremerskolan					
Gymnastiksal liten	3	20	994,50	8,50	28,33 %
Fredrika Bremerskolan Total	3	20	994,50	8,50	
Fyrisfjäders IP					
Rugbyplan	4	0	1 176,00	7,00	23,33 %
Fyrisfjäders IP Total	4	0	1 176,00	7,00	23,33 %
Fyrishov					
B-hallen	9	65	5 040,00	30,00	100,00 %
D-hallen	14	474	5 040,00	30,00	100,00 %
G-hallen	5	40	1 228,50	10,50	35,00 %
Fyrishov Total	28	579	11 308,50	70,50	
Fyrisskolan					
Gymnastiksal stor	26	55	5 940,50	28,50	95,00 %
Rytmijsal	5	90	1 184,25	9,25	30,83 %
Fyrisskolan Total	31	145	7 124,75	37,75	
Gamla Uppsala IP					
Sporthall	13	140	4 200,00	25,00	83,33 %
Gamla Uppsala IP Total	13	140	4 200,00	25,00	
Gottsundaskolan					
Sporthall	18	22	5 620,00	28,00	93,33 %
Gottsundaskolan Total	18	22	5 620,00	28,00	
Gränby Sportfält					
Gränby ishall A-hallen	12	0	10 277,50	27,50	91,67 %
Gränby ishall B-hallen	16	0	4 698,75	26,25	87,50 %
Gränby ishall C-hallen	12	0	4 833,00	27,00	90,00 %
VIP-rum	1	0	0,00	6,00	20,00 %
Gränby Sportfält Total	41	0	19 809,25	86,75	
Gränbyskolan					
Aula	2	15	688,50	8,50	28,33 %
Gymnastiksal stor	14	0	4 536,00	27,00	90,00 %
Gränbyskolan Total	16	15	5 224,50	35,50	
Hågadalskolan					
Gymnastiksal liten	12	50	2 758,50	16,50	55,00 %
Hågadalskolan Total	12	50	2 758,50	16,50	
Johannesbäcksskolan					
Gymnastiksal stor	12	40	4 872,00	29,00	96,67 %
Konstgräs 11-spel	6	0	1 008,00	6,00	20,00 %
Konstgräs 7-spel 1	12	0	1 369,50	16,50	55,00 %
Konstgräs 7-spel 2	11	0	1 245,00	15,00	50,00 %
Johannesbäcksskolan Total	41	40	8 494,50	66,50	
Jällaskolan					
Jällaskolan gymnastiksal	4	39	702,00	6,00	20,00 %
Jällaskolan Total	4	39	702,00	6,00	
Järlåsa skola					
Gymnastiksal stor	7	0	1 309,50	6,50	21,67 %
Järlåsa skola Total	7	0	1 309,50	6,50	
Katedralskolan					
Gymnastiksal stor	19	77	9 795,00	30,00	100,00 %
Katedralskolan Total	19	77	9 795,00	30,00	
Knutby skola					
Sporthall	1	0	252,00	1,50	5,00 %
Knutby skola Total	1	0	252,00	1,50	
Kvarngårdesskolan					
Gymnastiksal liten 1	7	10	2 782,50	13,17	43,89 %
Gymnastiksal liten 2	2	8	614,25	5,25	17,50 %
Kvarngårdesskolan Total	9	18	3 396,75	18,42	
Life Arena					
Idrottshall	6	0	1 680,00	10,00	33,33 %
Motionssal	2	0	468,00	4,00	13,33 %
Life Arena Total	8	0	2 148,00	14,00	
Liljeforskskolan					
Gymnastiksal liten	14	35	2 605,50	20,50	68,33 %
Liljeforskskolan Total	14	35	2 605,50	20,50	

Bokningsstatistik - Per anläggning och objekt

Lindbackens skola						
Sporthall	14	40	4 368,00	26,00	86,67 %	
Lindbackens skola Total	14	40	4 368,00	26,00		
Lundellska skolan						
Gymnastiksal liten	7	0	1 714,50	12,00	40,00 %	
Gymnastiksal stor	15	85	9 398,00	28,50	95,00 %	
Lundellska skolan Total	22	85	11 112,50	40,50		
Lötens Sportfält						
Anders Diös-hallen	24	0	4 536,00	27,00	90,00 %	
Lötens 11-spel konstgräsplan	10	0	2 100,00	12,50	41,67 %	
Lötens 7-spel konstgräsplan 1	9	0	1 120,50	13,50	45,00 %	
Lötens 7-spel konstgräsplan 2	9	0	1 120,50	13,50	45,00 %	
Lötens Sportfält Total	52	0	8 877,00	66,50		
Malmaskolan						
Gymnastiksal liten	9	38	1 345,50	11,50	38,33 %	
Malmaskolan Total	9	38	1 345,50	11,50		
Pluggparadiset						
Gymnastiksal liten	9	120	2 506,50	17,50	58,33 %	
Pluggparadiset Total	9	120	2 506,50	17,50		
Ramsta skola						
Gymnastiksal liten	2	10	468,00	4,00	13,33 %	
Ramsta skola Total	2	10	468,00	4,00		
Recoverhallen						
Recoverhallen	23	0	6 159,50	24,25	80,83 %	
Recoverhallen 7-spel plan 1	1	0	63,50	0,50	1,67 %	
Recoverhallen 7-spel plan 2	1	0	63,50	0,50	1,67 %	
Recoverhallen Total	25	0	6 286,50	25,25		
Rosendalshallen						
Rosendalshallen Sporthall	18	90	7 345,00	30,00	100,00 %	
Rosendalshallen Total	18	90	7 345,00	30,00	100,00 %	
Stenhagens IP						
11-spel konstgräsplan	6	0	1 176,00	7,00	23,33 %	
7-spel konstgräsplan 1	11	0	1 286,50	15,50	51,67 %	
7-spel konstgräsplan 2	11	0	1 245,00	15,00	50,00 %	
Stenhagens IP Total	28	0	3 707,50	37,50		
Stenhagenskolan						
Gymnastiksal stor	14	263	4 704,00	28,00	93,33 %	
Stenhagenskolan Total	14	263	4 704,00	28,00		
Storvretaskolan						
Gymnastiksal liten	6	0	2 462,25	14,25	47,50 %	
Storvretaskolan Total	6	0	2 462,25	14,25		
Studenternas IP						
Fotboll	11	0	5 634,00	19,00	63,33 %	
Mediarummet	5	0	0,00	1,25	4,17 %	
Studenternas IP Total	16	0	5 634,00	20,25		
Sunnerstaskolan						
Gymnastiksal liten	14	36	2 778,75	23,75	79,17 %	
Sunnerstaskolan Total	14	36	2 778,75	23,75		
Svandammshallarna						
Svandammshallarna liten	9	120	3 393,00	29,00	96,67 %	
Svandammshallarna stor	9	100	5 040,00	30,00	100,00 %	
Svandammshallarna Total	18	220	8 433,00	59,00		
Sverkerskolan						
Gymnastiksal liten	9	66	2 106,00	18,00	60,00 %	
Sverkerskolan Total	9	66	2 106,00	18,00		
Sävjaskolan						
Gymnastiksal stor	16	195	5 994,00	27,50	91,67 %	
Sävjaskolan Total	16	195	5 994,00	27,50		
Tiundaskolan						
7-spel konstgräsplan	7	0	1 369,50	16,50	55,00 %	
Tiunda dans & motionssal	9	20	2 409,00	14,00	46,67 %	
Tiunda idrottshall	16	274	5 028,50	29,50	98,33 %	
Tiundaskolan Total	32	294	8 807,00	60,00		
Träffpunkt Årsta						
Aula	4	0	1 012,50	12,50	41,67 %	
Träffpunkt Årsta Total	4	0	1 012,50	12,50		
Tunabergsskolan						
Aula	4	100	3 088,00	12,00	40,00 %	
Gymnastiksal stor	14	160	4 704,00	28,50	95,00 %	
Tunabergsskolan Total	18	260	7 792,00	40,50		
Uppsala Boulehall						

Bokningsstatistik - Per anläggning och objekt

Bana 1	3	0	319,00	11,00	36,67 %
Bana 2	3	0	319,00	11,00	36,67 %
Bana 3	2	0	232,00	8,00	26,67 %
Bana 4	2	0	232,00	8,00	26,67 %
Bana 5	2	0	232,00	8,00	26,67 %
Bana 6	1	0	116,00	4,00	13,33 %
Bana 7	2	0	232,00	8,00	26,67 %
Bana 8	2	0	232,00	8,00	26,67 %
Uppsala Boulehall Total	17	0	1 914,00	66,00	
Uppsala Friidrottsarena					
Del 1	1	0	168,00	1,00	3,33 %
Del 2	5	0	2 520,00	15,00	50,00 %
Uppsala Friidrottsarena Total	6	0	2 688,00	16,00	
Uppsävjaskolan					
Gymnastiksal stor	20	145	4 956,00	29,50	98,33 %
Uppsävjaskolan Total	20	145	4 956,00	29,50	98,33 %
Vaksalaskolan					
Gymnastiksal liten	6	80	1 638,00	14,00	46,67 %
Matsal	2	35	454,25	5,75	19,17 %
Vaksalaskolan Total	8	115	2 092,25	19,75	
Valsätra IP					
11-spel konstgräsplan	3	0	1 008,00	6,00	20,00 %
7-spel konstgräsplan 1	11	0	1 452,50	17,50	58,33 %
7-spel konstgräsplan 2	10	0	1 328,00	16,00	53,33 %
Valsätra ishall	1	0	117,00	1,00	3,33 %
Valsätra IP Total	25	0	3 905,50	40,50	
Valsätraskolan					
Gymnastiksal stor	17	50	4 032,00	24,00	80,00 %
Valsätraskolan Total	17	50	4 032,00	24,00	
Vattholmaskolan					
Sporthall	11	16	4 620,00	27,50	91,67 %
Vattholmaskolan Total	11	16	4 620,00	27,50	
Von Bahrs skola					
Gymnastiksal liten	15	80	2 983,50	25,50	85,00 %
Von Bahrs skola Total	15	80	2 983,50	25,50	
Vänge skola					
Gymnastiksal stor	17	332	4 326,00	25,75	85,83 %
Vänge skola Total	17	332	4 326,00	25,75	
Västra Stenhagenskolan					
Dansstudio	8	59	2 050,50	10,50	35,00 %
Sporthall	21	341	6 872,00	30,00	100,00 %
Västra Stenhagenskolan Total	29	400	8 922,50	40,50	
Växthusets skola					
Gymnastiksal liten	6	0	1 228,50	10,50	35,00 %
Växthusets skola Total	6	0	1 228,50	10,50	35,00 %
Åkerlänna skola					
Gymnastiksal liten	3	0	292,50	2,50	8,33 %
Åkerlänna skola Total	3	0	292,50	2,50	8,33 %
Ängelstaskolan					
Gymnastiksal liten	5	10	994,50	8,50	28,33 %
Ängelstaskolan Total	5	10	994,50	8,50	28,33 %
Ärsta IP					
11-spel konstgräsplan	5	0	1 680,00	10,00	33,33 %
7-spel konstgräsplan 1	7	0	830,00	10,00	33,33 %
7-spel konstgräsplan 2	6	0	747,00	9,00	30,00 %
Ärsta IP Total	18	0	3 257,00	29,00	
Ärstaskolan					
Gymnastiksal liten 1	6	12	1 667,25	14,25	47,50 %
Gymnastiksal liten 2	4	0	1 404,00	12,00	40,00 %
Ärstaskolan Total	10	12	3 071,25	26,25	
Ärentunaskolan					
11-spel konstgräsplan	5	0	1 344,00	8,00	26,67 %
7-spel konstgräsplan 1	5	0	622,50	7,50	25,00 %
7-spel konstgräsplan 2	6	0	664,00	8,00	26,67 %
Storvreta sporthall A	7	0	4 956,00	29,50	98,33 %
Storvreta sporthall B	9	90	5 040,00	30,00	100,00 %
Ärentunaskolan Total	32	90	12 626,50	83,00	
Österängens IP					
7-spel konstgräsplan 1	14	0	1 556,25	18,75	62,50 %
7-spel konstgräsplan 2	14	0	1 556,25	18,75	62,50 %
Fotboll/friidrott	4	0	840,00	5,00	16,67 %

Bokningsstatistik - Per anläggning och objekt

Österängens IP Total	32	0	3 952,50	42,50
Total	1 123	4 945	318 131,25	2 007,67

Små hallar

	Anläggning/objekt	Tillfällen	Deltagare	Lokalpris	Bokad tid	Nyttjad tid vardagar
1	Almtunaskolan					
	Gymnastiks al liten	10	30	2 223,00	19,00	63,33 %
2	Bellmanskolan					
	Gymnastiks al liten	6	0	1 404,00	12,00	40,00 %
	Bergaskolan					
3	Gymnastiks al liten 1	9	8	2 225,25	17,25	57,50 %
4	Gymnastiks al liten 2	5	0	1 509,75	10,25	34,17 %
	Björklinge skola					
5	Gymnastiks al liten	8	12	1 435,50	10,50	35,00 %
	Björkvallsskolan					
6	Gymnastiks al liten 1	1	0	117,00	1,00	3,33 %
7	Gymnastiks al liten 2	1	0	117,00	1,00	3,33 %
	Brantingskolan					
8	Gymnastiks al liten 1	13	131	2 485,50	19,50	65,00 %
9	Gymnastiks al liten 2	8	80	1 579,50	13,50	45,00 %
	Bäcklösaskolan					
10	Gymnastiks al liten	11	20	2 403,00	17,00	56,67 %
	Bälinge skola					
11	Gymnastiks al liten	5	0	1 901,25	16,25	54,17 %
	Domarringens skola					
12	Gymnastiks al liten 1	6	31	1 404,00	12,00	40,00 %
13	Gymnastiks al liten 2	7	0	2 135,25	18,25	60,83 %
	Ekeby sportfält					
14	Ekeby danssal	2	0	1 296,00	4,00	13,33 %
	Ekudden					
15	Gymnastiks al liten	4	16	643,50	5,50	18,33 %
	Eriksbergsskolan					
16	Gymnastiks al liten	17	27	2 948,00	22,00	73,33 %
	Flogtaskolan					
17	Gymnastiks al liten	2	0	292,50	2,50	8,33 %
	Fredrika Bremerskolan					
18	Gymnastiks al liten	3	20	994,50	8,50	28,33 %
	Fyrishov					
19	G-hallen	5	40	1 228,50	10,50	35,00 %
	Fyrisskolan					
20	Rytmiksal	5	90	1 184,25	9,25	30,83 %
	Hågadalskolan					
21	Gymnastiks al liten	12	50	2 758,50	16,50	55,00 %
	Jällaskolan					
22	Jällaskolan gymnastiksal	4	39	702,00	6,00	20,00 %
	Kvarngårdesskolan					
23	Gymnastiks al liten 1	7	10	2 782,50	13,17	43,89 %
24	Gymnastiks al liten 2	2	8	614,25	5,25	17,50 %
	Liljeforsskolan					
25	Gymnastiks al liten	14	35	2 605,50	20,50	68,33 %

	Lundellska skolan						
26	Gymnastiks al liten	7	0	1 714,50	12,00	40,00 %	
	Malmaskolan						
27	Gymnastiks al liten	9	38	1 345,50	11,50	38,33 %	
	Pluggparadiset						
28	Gymnastiks al liten	9	120	2 506,50	17,50	58,33 %	
	Ramsta skola						
29	Gymnastiks al liten	2	10	468,00	4,00	13,33 %	
	Storvretaskolan						
30	Gymnastiks al liten	6	0	2 462,25	14,25	47,50 %	
	Sunnerstaskolan						
31	Gymnastiks al liten	14	36	2 778,75	23,75	79,17 %	
	Svandammshallarna						
32	Svandamms hallarna liten	9	120	3 393,00	29,00	96,67 %	
	Sverkerskolan						
33	Gymnastiks al liten	9	66	2 106,00	18,00	60,00 %	
	Tiundaskolan						
34	Tiunda dans & motionssal	9	20	2 409,00	14,00	46,67 %	
	Vaksalaskolan						
35	Gymnastiks al liten	6	80	1 638,00	14,00	46,67 %	
	Von Bahrs skola						
36	Gymnastiks al liten	15	80	2 983,50	25,50	85,00 %	
	Västra Stenhagenskolan						
37	Dansstudio	8	59	2 050,50	10,50	35,00 %	
	Växthusets skola						
38	Gymnastiks al liten	6	0	1 228,50	10,50	35,00 %	
	Åkerlännaskola						
39	Gymnastiks al liten	3	0	292,50	2,50	8,33 %	
	Ängelstaskolan						
40	Gymnastiks al liten	5	10	994,50	8,50	28,33 %	
	Ärstaskolan						
41	Gymnastiks al liten 1	6	12	1 667,25	14,25	47,50 %	
42	Gymnastiks al liten 2	4	0	1 404,00	12,00	40,00 %	
							1 776,39 %

Beläggning i gymnastikhall:

42%

	Anläggning/objekt	Tillfällen	Deltagare	Lokalpris	Bokad tid	Nyttjad tid vardagar
Almunge skola						
1	Sporthall	26	0	4 956,00	29,50	98,33 %
	Almunge skola Total	36	16	13 121,00	46,25	
Björkvallsskolan						
2	Gymnastiksal stor	6	0	4 452,00	26,50	88,33 %
Bolandgymnasiet						
3	Sporthall	15	245	4 704,00	28,00	93,33 %
Bälinge skola						
4	Gymnastiksal stor	12	0	4 704,00	28,00	93,33 %
Celsiuskolan						
5	Gymnastiksal stor	15	45	4 116,00	24,50	81,67 %
Ekeby sportfält						
6	Ekeby Idrottshall	14	120	4 838,75	24,00	80,00 %
Fyrishov						
7	B-hallen	9	65	5 040,00	30,00	100,00 %
8	D-hallen	14	474	5 040,00	30,00	100,00 %
Fyrisskolan						
9	Gymnastiksal stor	26	55	5 940,50	28,50	95,00 %
Gamla Uppsala IP						
10	Sporthall	13	140	4 200,00	25,00	83,33 %
Gottsundaskolan						
11	Sporthall	18	22	5 620,00	28,00	93,33 %
Gränbyskolan						
12	Gymnastiksal stor	14	0	4 536,00	27,00	90,00 %
Johannesbäcksskolan						
13	Gymnastiksal stor	12	40	4 872,00	29,00	96,67 %
Järlåsa skola						
14	Gymnastiksal stor	7	0	1 309,50	6,50	21,67 %
Katedralskolan						
15	Gymnastiksal stor	19	77	9 795,00	30,00	100,00 %
Knutby skola						
16	Sporthall	1	0	252,00	1,50	5,00 %
Lindbackens skola						
17	Sporthall	14	40	4 368,00	26,00	86,67 %
Lundellska skolan						
18	Gymnastiksal stor	15	85	9 398,00	28,50	95,00 %
Lötens Sportfält						
19	Anders Diös-hallen	24	0	4 536,00	27,00	90,00 %
Rosedalshallen						
20	Rosedalshallen Sporthall	18	90	7 345,00	30,00	100,00 %
Stenhagenskolan						
21	Gymnastiksal stor	14	263	4 704,00	28,00	93,33 %
Svandammshallarna						
22	Svandammshallarna stor	9	100	5 040,00	30,00	100,00 %
Sävjaskolan						
23	Gymnastiksal stor	16	195	5 994,00	27,50	91,67 %
Tiundaskolan						
24	Tiunda idrottshall	16	274	5 028,50	29,50	98,33 %
Tunabergsskolan						
25	Gymnastiksal stor	14	160	4 704,00	28,50	95,00 %
Uppsävjaskolan						
26	Gymnastiksal stor	20	145	4 956,00	29,50	98,33 %
Valsätraskolan						
27	Gymnastiksal stor	17	50	4 032,00	24,00	80,00 %
Vattholmaskolan						
28	Sporthall	11	16	4 620,00	27,50	91,67 %
Vänge skola						
29	Gymnastiksal stor	17	332	4 326,00	25,75	85,83 %
Västra Stenhagenskolan						
30	Sporthall	21	341	6 872,00	30,00	100,00 %
Ärentunaskolan						
31	Storvreta sporthall A	7	0	4 956,00	29,50	98,33 %
32	Storvreta sporthall B	9	90	5 040,00	30,00	100,00 %

2 824,17 %

Beläggning på helhet i stora hallar:

88%

IP SKOGEN

PRISLISTA

Befintlig utrustning

Priser i kolumn A avser förhyrare som ingår i den prioriterade gruppen, dvs

- ◆ föreningar med huvudsaklig inriktning på idrott och friluftsliv
- ◆ arrangemang med syfte att främja friluftsliv

För denna grupp finns ett maxpris per lånetillfälle (exkl gasol till vagnar och slamtömning).

Ett "lånetillfälle" är max ett dygn. Lån från fredag till måndag räknas dock som ett lånetillfälle. För övriga förhyrare gäller kolumn B.

Maxpris är 2500 kr.

OBS! moms tillkommer.

Material

Antal Pris, kr

		Antal	Pris, kr	
			A	B
Tält				
Målgång	2,5x3,3x2,1 m	2	180	540
Försäljning	3,3x5,0 m	9	180	540
	3,0x5,0		180	540
Expedition	5,0x7,5x2,5 m	1	240	720
	5,0x10,0 m	1	360	1040
Toalett	2,0x2,0 m	6	110	330

Vagnar

Sekretariat (exkl gasol)	950 kg	2	300	900
Toalett (exkl tömning)	2 platser	1	300	900
Bilsläpkärra	730 kg	1	180	540
	1030 kg	2	180	540
Tillbehör: pump och slang			180	540

Tidtagarutrustning, högtalare mm elektrisk utrustning

Tidtagarenhet	T-6	3	95	285
Speakerklocka, Regnly		5	95	285
Startur, elektroniskt		5	95	285
Högtalaranläggning		5	150	450
Mobil PA m. trådlös mikrofon		2	150	450
Talförstärkare, trådlös		2	65	195
Elverk	2,2 kVA	2		
Spänningsutjämnare	UPS 600	1	175	525
Bilbatteri		7	20	60

Material

Antal Pris, kr

Start- och målutrustning i övrigt

Antal	Pris, kr	
	A	B

Display, "digital klocka"	2	70	210
Flaggspett	170	4	12
Avstängningsrep på vinda 100 m	2	15	45
Startskynke	2	15	45
Målskynke	3	15	45
Ställning till skynken	3	15	45

Skyltar, parkeringsmaterial

Tävling pågå	13	7	20
Skyttlåda	1	7	20
Parkeringsspadar	7	7	20
Parkeringsvästar	30	7	20

Elektriska prylar

Kabelvindor 1-fas 25 m	10	7	20
Kopplingsboxar 4-uttag	4	7	20
Strålkastare	2	7	20
Jordfelsbrytare	1		

Bord och stolar

Stolar, hopfällbara	125	15	45
Bord, hopfällbara	35	30	90
Bänkar	20		
Bockar	60		
- Bänk + 3 bockar		35	105

Övrigt

Hjärtstartare/Defibrillator	2	95	285
Stege 3 steg, 70 cm	1	15	45
Stege 5 steg, 115 cm	1	25	75
Backspeglar "husvagns" par	2	25	75
Toa-sitsar till latrinkärl	24	10	30
Handikapp-toa-stol	2	25	75
Avskärningsduk 2x10 m	13	7	20
Avskärningsduk 2x25 m	5	13	40
Upphängningsrör för dukar	78	4	12
Vattendunk på ställning 25 liter	4	25	75
Städning av vagn	x	400	400

VARUMÄRKESHANDBOK

Varumärkeshandboken beskriver Fritidsbankens verksamhet, organisation, etiska riktlinjer, varumärke och ekonomi. Handboken revideras årligen.

Verksamhetsidé

Fritidsbanken är i grunden en ideell organisation som samlar in sport- och fritidsutrustning och lånar ut den kostnadsfritt i upp till 14 dagar. Syftet är att ge allmänheten möjlighet att prova olika sport- och fritidsaktiviteter.

Fritidsbanken drivs utan kommersiellt intresse och inga pengar hanteras mellan lokal Fritidsbank och låntagare.

Lokal Fritidsbank

Fritidsbanken drivs enligt franchiseprincipen (utan ekonomiska intressen), där lokala huvudmän tecknar avtal med paraplyföreningen om att driva verksamhet under Fritidsbankens varumärke. De lokala Fritidsbankerna ska då följa de regler och riktlinjer som finns kring verksamheten och användandet av varumärket. All utlåning sker i, och genom, de lokala Fritidsbankerna.

Effekter

Fritidsbanken bidrar till ökad spontanidrott, hälsa, välbefinnande och inkludering. Genom smart återbruk bidrar initiativet till ett hållbart samhälle för kommande generationer. Fritidsbanken bidrar till ett stärkt samarbete mellan idéburen och offentlig sektor. Fritidsbanken är en bra rekryteringsplattform för idrottsföreningar, där intresse väcks för nya utövare. Fritidsbanken är en bra plats för arbetsträning och praktik, där individen får utvecklas i en positiv miljö, med meningsfulla arbetsuppgifter och sociala kontakter.

Insamling

Fritidsbanken är helt beroende av att få in skänkt utrustning. Målet är att utrustningen ska användas så länge och ofta det är möjligt. Vi tackar aldrig nej till sport- och fritidsutrustning, såvida det inte handlar om saker som inte ingår i vårt sortiment, såsom kläder, elektronik, etc. Om en Fritidsbank har utrymmesbrist skänker man vidare utrustning till andra Fritidsbanker. Det ska vara enkelt att skänka utrustning till Fritidsbanken och det är därför en fördel om det erbjuds möjlighet att göra det även utanför ordinarie öppettider.

Återvinning

Går utrustningen sönder försöker vi reparera den, alternativt montera av delar som kan användas som reservdelar. Material som kasseras skall återvinnas i så stor utsträckning som möjligt.

Låntagare

Alla får låna på Fritidsbanken, oavsett ålder, kön, ekonomiska möjligheter, etnisk bakgrund, eller bostadsadress. En låntagare är alltid en person, oavsett om hen lånar till sig själv eller andra (exempelvis en skola eller ett företag). Låntagarna står i centrum för vår verksamhet och vi finns till för dem.

Grundpelare

- Alla får låna
- Allt är gratis
- Smart återbruk

Etiska riktlinjer och uppförandekod

- Var och en som företräder Fritidsbanken ska vara medveten om Fritidsbankens värderingar i olika frågor och verka därefter.
- Fritidsbanken behandlar alla lika, oavsett ålder, kön, etnicitet, härkomst, social status eller bostadsadress.
- Vi bemöter alla med respekt och vänlighet. Vi ska erbjuda största möjliga service för våra låntagare, insättare och besökare.
- Vi tar starkt avstånd från rasism, sexism och accepterar inga former av trakasserier, kränkande särbehandling eller diskriminering på grund av kön, hudfärg, religion, ålder, funktionsvariation, sexuell läggning, politisk övertygelse, nationellt eller etiskt ursprung eller andra förhållanden.
- Vi arbetar aktivt för ett hållbart samhälle och för att minska miljöbelastningen.
- Alla som jobbar på och/eller företräder Fritidsbanken skall bevara förtroenden och skydda personuppgifter. Detta innebär att ingen, utan den berördes medgivande, ber om eller lämnar ut personliga uppgifter.
- Vi strävar efter att hålla ihop och lösa meningsskiljaktigheter i samförstånd. Vi lyssnar på och respekterar varandra och söker efter konstruktiva kompromisser som för arbetet framåt.
- Fritidsbanken ska vara en drog- och alkoholfri miljö och arbetsplats. Rökning får ej förekomma i, eller i anslutning till, lokalen.
- Alkohol bekostas ej av Fritidsbanken i samband med representation.

- Personer som företräder Fritidsbanken skall ej bära klädsel som kan väcka anstöt, eller utgöra en säkerhetsrisk.

- Personal rekommenderas att använda kläder med Fritidsbankens logotyp (eller annat kännetecken) när man arbetar i Fritidsbankens lokaler, eller representerar Fritidsbanken i annat sammanhang. Den som använder kläder, eller andra produkter med Fritidsbankens logotyp, privat skall vara medveten om att det innebär ett ansvar kring uppträdande i enlighet med ovanstående punkter.

Fritidsbankens varumärke

Ett varumärke är ett löfte. Det är inte en logotyp, symbol, produkt eller tjänst. Fritidsbankens löfte är att alla får låna sport- och fritidsutrustning hos oss. Det är helt gratis och man får låna i upp till 14 dagar. Vi lovar också att miljöarbetet står i fokus genom att vi företrädesvis lånar ut återbrukad (begagnad) utrustning.

Kännetecken

Våra visuella kännetecken, såsom logotyp, färger, typsnitt, bilder, etc. är gestaltningar och kan förändras över tid. De visuella kännetecknen, och hur dessa får användas, är reglerat i Fritidsbankens grafiska manual.

Fritidsbankens namn och logotyp är varumärkesregistrerat hos PRV av Fritidsbanken Värmland. De lokala huvudmännen har skrivit avtal med Fritidsbanken Värmland om att få använda dessa, samt övriga kännetecken och konceptet i sig, mot att man åtar sig att följa konceptet, de grafiska riktlinjerna och övriga regler. Således är det många aktörer som delar på samma varumärke och bedriver verksamhet på samma sätt. Det här innebär att alla har ett ansvar för att vårda varumärket, öka varumärkeskänneteknet och se till att skapa en positiv upplevelse för våra låntagare. Man ska känna igen sig, oavsett vilken Fritidsbank i landet man väljer att besöka, även om lokaler och utbud skiljer sig åt.

Kommunikation

Fritidsbanken väljer att inte lyfta utsatthet, som t.ex. barnfattigdom, i marknadsföring, informationsmaterial och presskontakter. Detta för att inte bidra till stigmatisering och för att understryka att Fritidsbanken är till för alla. Fritidsbankens primära kommunikationskanaler är den gemensamma webbplatsen, de organisationsövergripande kontona i sociala medier, samt lokala dito. Fritidsbanken arbetar aktivt med PR och redaktionella publiceringar och ytterst sällan med betald media (annonser, etc.).

Ekonomi

Donationer

Företag och andra organisationer, såväl som privatpersoner, kan stötta den lokala Fritidsbanken eller Fritidsbanken centralt genom olika donationer eller tjänster. ”Donatorer” kan t.ex. skänka hela sin intäkt eller arbetstid under en period till hjälp för Fritidsbanken. Däremot kan inte donatorer skänka pengar eller tjänster i syfte att öka sin egen försäljning. Grundläggande princip är att donationer och gåvor alltid ska vara till Fritidsbankens fördel och helt utan motkrav. Donatorer kan berätta i löpande text om Fritidsbanken som gott exempel eller att man stöttar verksamheten. Storlek på donation eller tjänst får inte framgå, inte heller hur man stöttat. Donatorn får inte använda sig av Fritidsbankens logotype i sin information eller marknadsföring. Fritidsbanken, såväl centralt som lokalt, bör i förhand göra en bedömning om en donation ska accepteras då det teoretiskt sett skulle kunna förekomma situationer då man inte vill förknippas med en viss donator, eller av andra skäl väljer att tacka nej.

Finansiering och kassa

Det kostar givetvis pengar att driva en Fritidsbank. Då vi inte har några intäkter från våra låntagare måste kostnaderna täckas med andra medel. Det får dock aldrig bli ett självändamål att samla in pengar till Fritidsbanken och pengar ska inte ”samlas på hög”. Skulle en större kassa uppstå tack vare stora likvida donationer så bör dessa hushållas med sparsamt. Ifall kassan är större än vad som rimligen kan behövas så bör lokal Fritidsbank fråga paraplyföreningen eller närliggande Fritidsbank ifall de behöver likvid hjälp, alternativt kan kassan användas för att arrangera olika sport- och fritidsaktiviteter, utflykter eller andra lokala arrangemang som ligger i linje med Fritidsbankens verksamhet.

Så tackar Fritidsbanken dem som stöttat under året

Den lokala Fritidsbanken har en tavla uppsatt i Fritidsbankslokalen där man i text, (ej logotype) ges möjlighet att tacka de som stöttat under året med donationer, tjänster eller annat. Varje lokal Fritidsbank avgör tillsammans med sina samverkansparter vem/vilka man visar på tavlan. Storlek på donation eller typ av tjänst framgår inte. Lokal Fritidsbank får inte använda sig av företags logotype.

Bilaga 16 till Servicenivåavtal för lokalbokning, marknadsföring och lokala evenemang

Avtalsersättning

För uppdraget enligt Servicenivåavtal för lokalbokning, marknadsföring och lokala evenemang avseende perioden 1 september – 31 december 2022, utgår ersättning från uppdragsgivaren idrotts- och fritidsnämnden (IFN) till uppdragstagaren Uppsala kommun Arenor och fastigheter AB (UKAF).

Parterna har gemensamt beräknat ersättningen med utgångspunkt i kostnaden för verksamheten som under 2021 överlåtits från IFN till UKAF, med beaktande av skatterättsligt regelverk.

Ersättningen är uppdelad i ersättning för personalkostnader samt för kostnader kopplade till nyckelhantering.

Vid eventuell avvikelse sker reglering mellan parterna senast per den 31 december 2022.

Övriga driftkostnader tas av IFN.

Avtalsområde	Avtals- ersättning per månad tkr	Avtals- ersättning sept-dec tkr	Kommentar
Personalkostnader	291	1164	Inkluderar kommungemensamma kostnader och arbetsplatskostnader
Kostnader för nyckelhantering	20	80	
Total ersättning avtal bokningsadministration	311	1244	

Till alla angivna ersättningsbelopp tillkommer vid varje tidpunkt gällande mervärdesskatt.

Ersättning ska utgå månadsvis mot faktura.